

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANA BİLİM
DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE
ÖĞRETİMİNDE SESLİ HİKÂYE
KULLANIMININ DİNLEME BECERİSİNE
ETKİSİ: BİR KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI

Murat ŞİMŞEK
2501191132

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Ahmet Naim ÇİÇEKLER

İSTANBUL – 2021

ÖZ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SESLİ HİKÂYE KULLANIMININ DİNLEME BECERİSİNE ETKİSİ: BİR KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI

Murat ŞİMŞEK

Edebî yapıtlar yabancı dil öğretiminde ilk dönemlerden beri kullanılmaya gelmiştir. Günümüz teknolojisi ile edebî yapıtlara basılı ve sesli olarak kolayca ulaşılabilir. Bu durum, alanda büyük bir problem olan dinleme becerisinin eğitiminde etkinlik ve materyal eksikliğini kolayca giderebilir. Araştırmada sesli hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin dinleme becerilerinin gelişimine etkisi incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerin geleneksel dinleme etkinliklerine ve sesli hikâyelerin kullanıldığı etkinliklere yönelik görüşleri alınmıştır. Çalışma grubu İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 düzeyindeki 30 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda ön test- son test kontrol gruplu gerçek deneysel desen, nitel boyutunda ise durum araştırması yöntemi kullanılmıştır. Çalışma öncesinde ön test uygulanmış, ardından deney grubuna 14 sesli hikâye uygulaması yapılmıştır. Kontrol grubu geleneksel etkinliklerle derslerine devam etmiştir. Uygulamanın ardından her iki gruba son test uygulanmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları: “Katılımcı Tanıma Formu”, “Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu”, “Sesli Hikâye Etkinlikleri Görüş Formu” ve İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Sınav Komisyonu tarafından hazırlanan A2 ve B1 seviye bitirme sınavlarıdır. Nicel veriler bağımsız gruplar t-Testi, nitel bulgular ise betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Analizler sonucunda gruplar arasında deney grubu lehine bir fark olduğu; bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu; bununla birlikte nitel verilerden elde edilen bulgular neticesinde sesli hikâye etkinliklerinin öğrenciler tarafından ilgi çekici ve eğlenceli bulunduğu görülmüştür. Öğrenciler sesli hikâyelerin konularını, uygulama

sürecini ve etkinliklerini olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Bu çalışmanın sonuçları, sesli hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B1 seviyesindeki öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilecek etkili bir araç olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Sesli Hikâye, Dinleme Becerisi, B1, Karma Yöntem,

ABSTRACT

THE EFFECT OF AUDIO STORIES ON THE DEVELOPMENT OF LISTENING SKILLS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: A MIXED METHOD STUDY

Murat ŞİMŞEK

In this study, the effect of audio stories on the development of listening skills of Turkish learners as a foreign language, was examined. In addition, students' opinions were taken on both classic listening activities in books and activities that use audio stories. The research group consists of 30 B1-level students who learn Turkish as a foreign language at Istanbul University Language Center. In the study, convergent parallel design from mixed research methods was used. The working group was determined by the non-selective selection method and divided into two parts. In the quantitative dimension of the research, a true experimental pattern with a pre-test/post-test control group was used. Prior to the study, a preliminary test (A2 listening comprehension test) was applied, and then 14 audio stories, prepared by the researcher, were applied to the experimental group. The control group continued its courses with traditional methods. After the application, the final test (B1 listening comprehension test) was applied to both groups. "Participant Recognition Form", "General Opinion Poll of Listening Activities", "Opinion Poll of Audio Story Activities" and A2 and B1 level final exams prepared by Istanbul University Language Center Examination Commission were used as data collection tools in the research. The independent samples t-test was used in the analysis of quantitative data and descriptive analysis method was used in the analysis of qualitative results. As a result of the findings obtained in the study, it was concluded that learners in the experimental group were more successful in terms of listening comprehension success compared to learners in the control group. As a result of quantitative analysis, this difference was statistically significant. In addition to this, findings obtained from qualitative data show that

learners found audio story activities interesting and fun. Learners evaluated the subjects, vocalizations, application process and activities of audio stories in general. The results of this study showed that audio stories are an effective tool that can be used to improve the listening skills of B1-level learners in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Listening Skill, Listening Comprehension, Audio Stories, B1, Mixed Method.

ÖNSÖZ

Gelişen teknolojinin ve küreselleşen dünyanın etkisiyle dil öğrenme gereksinimleri her geçen gün artmaktadır. Bu gereksinimleri karşılamak amacıyla yabancı dil öğretimi konusu giderek profesyonelleşmektedir. Ülkemizin son yıllarda yaptığı atılımlar doğrultusunda bölgemizin ve tüm dünyanın ilgisini üzerine çeken Türkçe, özellikle Avrupa Ortak Dil Kriterleri uyarınca yapılan programlar ve kaleme alınan eserler vesilesiyle giderek gelişen ve sistematikleşen bir şekilde öğretilmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel amaç, öğrencilerin okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinin eşit derecede ve birlikte geliştirilmesidir. Temel dil becerilerinin hiçbirisi diğerlerinden ayrılmasa da dinleme becerisi gerek ölçülmesinin zorluğu gerekse de alandaki materyal sıkıntısı sebebiyle diğer dil becerileri kadar ilgi görmemekte ve akademik anlamda gölgede kalmaktadır. Dinleme becerisinin gördüğü ilginin azlığı bu alanda çalışma yapan araştırmacılara büyük bir sorumluluk yüklemektedir.

Bu sorumluluğun bilincinde olarak hazırlanan bu çalışmanın en temel amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkıda bulunmak ve bu bağlamda hem öğrencilere ve öğretmenlere hem de bu alanda araştırma yapan araştırmacılara fayda sağlayacak veriler sunabilmektir.

Bu çalışma ile Avrupa Ortak Diller Çerçevesinin dinleme becerisi kazanımlarından yola çıkılarak yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 düzeyi öğrencilerin dinleme becerilerinin bir edebî metin türü olan hikâyeler aracılığıyla geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra hazırlanan uygulamalar ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında dinleme becerisini geliştirmeye dönük etkinlik ve materyallere katkı sunmak amaçlanmıştır. Bu çalışmada sunulan veriler ile alanda çalışan araştırmacılar daha kapsamlı çalışmalar yapabileceklerdir.

Beş bölümden oluşan bu çalışmanın giriş bölümünde tezin konusu, amacı ve problem cümlesi belirtilmiştir. Dinleme becerisinin geliştirilmesinin yabancı dil olarak

Türkçe öğretimi alanındaki öneminin altı çizilmiştir. Bununla birlikte çalışmadaki sayıtların neler olduğu açıklanmış ve çalışmanın kapsamı ile sınırlılıkları üzerinde durulmuştur.

Birinci bölümde iletişim ve dil kavramlarından başlanarak kuramsal çerçeve çizilmiş; yabancı dil öğretim yöntemleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel beceriler, dinleme becerisinin unsurları, kısımları ve tezin konusunu oluşturan dinleme becerisinde sesli hikâye kullanımına dair bilgiler verilmiştir.

Çalışmada benimsenen yöntemin anlatıldığı ikinci bölümde ise karma desenin neden seçildiği, örneklemin nasıl oluşturulduğu, çalışmada kullanılan veri toplama araçlarının neler olduğu, uygulama ve veri toplama süreçlerinin ardından elde edilen verilerin nasıl analiz edildiği konularına yer verilmiştir.

Elde edilen nicel ve nitel verilerin analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgulara çalışmanın dördüncü bölümünde yer verilmiştir. Son bölümde ise elde edilen bulgular yorumlanarak araştırmanın problem cümlesine yanıt bulunup bulunmadığı ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik uygulanacak etkinliklerde sesli hikâye kullanımının etkili olup olmadığına dair fikirler sunulmuştur.

Çalışmam boyunca yol göstericiliğini, yardımını ve nezaketini asla eksik etmeyen sevgili danışmanım Doç. Dr. Ahmet Naim ÇİÇEKLER'e çok teşekkür ederim.

Araştırmamın gelişimini yakından takip eden ve benden desteklerini bir an olsun esirgemeyen sevgili hocam Doç. Dr. Mehmet GÜRLEK'e, alandaki derin tecrübesi ve uzman görüşü ile her daim yanımda olan Prof. Dr. Şükran DİLİDÜZGÜN'E, alan uzmanı olarak fikirleri ve görüşleri ile çalışmama destek olan İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi öğretim görevlisi Esra YILMAZ'a, başından itibaren desteklerini her daim yanımda hissettiğim İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ailesine ve merkezimizin değerli başkanı ve sevgili hocam Doç. Dr. Mehmet Yalçın YILMAZ'a teşekkür ederim.

Ders döneminde ve tez yazım aşamasında eleştirilerini ve desteklerini esirgemeyen babam Şerafettin ŞİMŞEK ve annem Elfize ŞİMŞEK'e, her sabah erkenden uyanmamı ve çalışmamı sağlayan oğlum Eşref Cemal ŞİMŞEK'e, çalışma arkadaşım, hayat arkadaşım ve en büyük destekçim olan sevgili eşim İrem Damla ŞİMŞEK'e sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

MURAT ŞİMŞEK

İSTANBUL, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Dil ve İletişim.....	5
1.1.1. Dil Nedir.....	5
1.1.2. İletişim Nedir.....	6
1.1.3. Ana Dili, İkinci Dil ve Yabancı Dil.....	6
1.2. Yabancı Dil Öğretimi.....	8
1.2.1. Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri.....	9
1.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.....	12
1.3.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Dil Becerileri.....	13
1.3.1.1. Okuma Becerisi.....	14
1.3.1.2. Yazma Becerisi.....	15
1.3.1.3. Konuşma Becerisi.....	17
1.3.1.4. Dinleme Becerisi.....	18
1.3.1.4.1. Dinleme Anlama Süreci.....	19
1.3.1.4.2. Dinleme Becerisinin Önemi.....	21

1.3.1.4.3. Dinleme Becerisinin Diğer Dil Becerileri ile İlişkisi.....	22
1.3.1.4.4. Dinlemede Karşılaşılan Problemler.....	24
1.3.1.4.5. Dinleme Becerisinin Eğitimi.....	24
1.3.1.4.5.1. Dinleme Eğitiminde Dikkat Unsuru.....	26
1.3.1.4.6. Dinleme Şekilleri.....	27
1.3.1.4.7. Dinleme Türleri.....	28
1.3.1.4.8. Dinleme Yöntem ve Teknikleri.....	28
1.3.1.4.9. Dinleme Modelleri.....	29
1.3.1.4.10. Dinleme Becerisini Geliştirmede Kullanılan Yöntem ve Teknikler.....	30
1.3.1.4.10.1. Dinleme Öncesi.....	31
1.3.1.4.10.2. Dinleme Sırası.....	32
1.3.1.4.10.3. Dinleme Sonrası.....	33
1.3.1.4.11. Dinleme Becerisini Ölçme ve Değerlendirme.....	34
1.3.1.4.11.1. Dinleme Becerisini Ölçme ve Değerlendirmede Kullanılan Teknikler.....	35
1.4. Avrupa Ortak Dil Çerçevesi.....	36
1.4.1. Avrupa Ortak Dil Çerçevesinde Dinleme Becerisi.....	38
1.5. Dinleme Becerisi ve Sesli Hikâyeler	43
1.5.1. Dinleme Becerisinin Eğitiminde Otantik Materyal Kullanımı.....	43
1.5.2. Sesli Kitaplar / Hikâyelerin Özellikleri.....	44
1.5.3. Dinleme Becerisi ve Sesli Hikâye Kullanımı.....	44

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni.....	47
2.2. Evren ve Örneklem.....	49
2.3. Çalışmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	50
2.3.1. Nicel Veri Toplama Araçları.....	50
2.3.2. Nitel Veri Toplama Araçları.....	52
2.4. Çalışma Süreci.....	53
2.5. Uygulama Aşaması.....	56
2.6. Değerlendirme Aşaması.....	56
2.6.1. Verilerin Analizi.....	56
2.6.1.1. Nicel Verilerin Analizi.....	57
2.6.1.2. Nitel Verilerin Analizi.....	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

3.1. Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular.....	59
3.1.1. Katılımcı Tanıma Formundan Elde Edilen Bulgular.....	59
3.1.2. Dinlediğini Anlama Başarısı Ön Testinden Elde Edilen Bulgular.....	64
3.1.3. Dinlediğini Anlama Başarısı Son Testinden Elde Edilen Bulgular.....	65
3.2. Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular.....	65

3.2.1. Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formundan	
Elde Edilen Bulgular.....	65
3.2.1.1. Derslerdeki Dinleme Etkinliklerine	
Dair Görüşler	66
3.2.1.2. Canlı Bir Konuşucunun Dinleyicisi Olma	
Durumuna Dair Görüşler.....	67
3.2.1.3. Öğrencinin Dinleme Becerisi	
Öz Değerlendirmesine Dair Görüşler.....	68
3.2.1.4. Ders Kitaplarındaki Dinleme	
Etkinliklerine Dair Görüşler.....	69
3.2.2. Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formundan	
Elde Edilen Bulgular.....	70
3.2.2.1. Sesli Hikâye Dinleme	
Etkinliklerine Dair Görüşler.....	70
3.2.2.2. Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelerin	
Faydalarına Dair Görüşler	71
3.2.2.3. Sesli Hikâye Dinleme Etkinliklerinin	
Öğrencilerin Dinleme Becerisini Geliştirip	
Geliştirmediğine Dair Görüşler.....	72
3.2.2.4. Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri ile	
Kitaplardaki Dinleme Etkinliklerinin	
Karşılaştırılmasına Dair Görüşler.....	73
3.2.2.5. Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelere	
Dair Görüşler	74
3.2.2.6. Sesli Hikâyeleri Dinlerken Karşılaşılan Zorluklara	
Dair Görüşler	75

3.2.2.7. Öğrencilerin Sesli Hikâye Dinlemeye Devam Edip Etmeyeceklerine Dair Görüşler	75
3.3. Bulguların Yorumlanması.....	76
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
KAYNAKLAR.....	86
EKLER.....	95

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 : 6 Düzeyli Ortak Başvuru Çerçevesi.....	39
Tablo 1.2 : Ortak Yetenek Düzeyleri Bütüncül Basamak Tablosu.	41
Tablo 1.3 : B1 Genel İşitsel Anlama Tablosu.....	43
Tablo 1.4 : B1 Ana Dili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama Tablosu...	43
Tablo 1.5 : B1 Canlı Bir Dinleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinleme Tablosu	43
Tablo 1.6 : B1 Duyuru ve Yönerge Dinleme Tablosu	43
Tablo 1.7 : İşitsel Medya Dinleme Tablosu.....	44
Tablo 1.8 : Ortak Yetenek Düzeyleri Öz Değerlendirme Çizelgesi B1 Düzeyi.....	44
Tablo 2.1 : Araştırmanın Genel Görünümü.....	50
Tablo 2.2 : Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	51
Tablo 2.3 : A2 Seviyesi Başarı Testine Ait Bilgiler.....	53
Tablo 2.4 : B1 Seviyesi Başarı Testine Ait Bilgiler.....	53
Tablo 2.5 : AODÇ B1 Düzey Dinleme kazanımları.....	55
Tablo 2.6 : Sesli Hikâye Başlıkları ve Sürelerine İlişkin Bilgiler.....	56
Tablo 2.7 :Araştırmada Kullanılan Analiz Yöntemleri.....	58
Tablo 3.1 : Deney Grubu Demografik Bilgileri.....	61
Tablo 3.2 : Kontrol Grubu Demografik Bilgileri.....	61
Tablo 3.3 : Çalışma Grubuna Ait Demografik Veriler.....	62
Tablo 3.4 : Katılımcıların Ana Dilleri İle İlgili Veriler.....	63
Tablo 3.5 : Öğrencilerin Sesli Hikâye Tecrübeleri ile İlgili Veriler.	64
Tablo 3.6 : Sesli Hikâye Dinleme Sayılarına İlişkin Veriler.....	64
Tablo 3.7 : Katılımcıların Yaşadıkları Ortamda Bulunan Türkçe Konuşucularına İlişkin veriler	65
Tablo 3.8 : Deney ve Kontrol Gruplarının Normallik Testi Sonuçları.....	66
Tablo 3.9 : Dinlediğini Anlama Başarısı Ön Testine İlişkin t-Testi Sonuçları.....	66
Tablo 3.10 : Dinlediğini Anlama Başarısı Son Testine İlişkin t-Testi Sonuçları	67
Tablo 3.11 : Derslerdeki Dinleme Etkinlerine Dair Kod ve Frekanslar.....	68
Tablo 3.12 : Canlı Bir Konuşucunun Dinleyicisi Olma Durumuna Dair Kod ve Frekanslar	69

Tablo 3.13 : Öğrencinin Dinleme Becerisi Öz Değerlendirmesine Dair Kod ve Frekanslar.....	70
Tablo 3.14 : Ders Kitaplarındaki Dinleme Etkinliklerine Dair Kod ve Frekanslar..	71
Tablo 3.15 : Sesli Hikâye Dinleme Etkinliklerine Dair Kod ve Frekanslar.....	72
Tablo 3.16 : Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelerin Faydalarına Dair Kod ve Frekanslar.....	73
Tablo 3.17 : Sesli Hikâye Dinleme Etkinliklerinin Öğrencilerin Dinleme Becerisini Geliştirip Geliştirmedigine Dair Kod ve Frekanslar.....	74
Tablo 3.18 : Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri ile Kitaplardaki Dinleme Etkinliklerinin Karşılaştırılmasına Dair Kod ve Frekanslar.....	75
Tablo 3.19 : Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelere Dair Kod ve Frekanslar.....	76
Tablo 3.20 : Sesli Hikâyeleri Dinlerken Karşılaşılan Zorluklara Dair Kod ve Frekanslar.....	77
Tablo 3.21 : Öğrencilerin Sesli Hikâye Dinlemeye Devam Edip Etmeyeceklerine Dair Kod ve Frekanslar.....	78

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

A.e.	: Aynı Eser
A.g.e.	: Adı Geçen Eser
Akt.	: Aktaran
AODÇ	: Avrupa Ortak Dil Çerçevesi
bs.	: Basım
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
<i>f</i>	: Frekans
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
N	: Kişi Sayısı
P	: Anlamlılık Düzeyi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
sd.	: Serbestlik Derecesi
SPSS	: Statistical Package For the Social Sciences
SS	: Standart Sapma
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÖMER	: Türkçe Öğretim Merkezi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü
X	: Aritmetik Ortalama

GİRİŞ

Köklü bir geçmişe sahip olduğu kadar da geniş bir coğrafyada konuşulan Türkçe, ne yazık ki uluslararası arenada hak ettiği ilgiyi görememiş ve yabancı dil olarak öğretiminde diğer dünya dillerinin gerisinde kalmıştır.¹ Hâlbuki Türkçenin ortaya çıktığı ve yaşamını sürdürdüğü coğrafya her daim dünya ticaretinin merkezini oluşturmuş ve dilimiz bugüne nazaran geçmişte daha fazla ilgi görmüştür. Çeşitli milletlere öğretilmesi amacıyla sözlükler, dil bilgisi kitapları, nazım veya nesir eserler kaleme alınan Türkçe, XX. yüzyılda uluslararası hareketliliğin artması ile ilgi gören diller arasına girse de yabancı bir dil olarak öğretilme sürecinin sistematik olarak XXI. yüzyılda başladığını söyleyebiliriz. Bu konuda Yaylı ve Yaylı (2010: 394) “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi son zamanlarda gelişmeye başlamış bir alandır ve Türkçeye giderek artan ilgi yabancı dil öğrenme/öğretme yöntem ve yaklaşımlarına uyumlu yöntem ve yaklaşımları uygulamayı zorunlu kılmaktadır.” diyerek alanın henüz gelişme çağında olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışma ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimine, bu anlamda dinleme becerisinin geliştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Problem Durumu

Yabancı Dil Olarak Türkçe öğrenimi okuma, dinleme, yazma ve konuşma olmak üzere dört temel becerinin aynı anda gelişmesi üzerine kurulmalıdır. Bu becerilerden okuma ve dinleme anlama becerileri; konuşma ve yazma ise anlatma becerileri olarak sınıflandırılmaktadır. Anlama eylemi insanoğlunun varlığını sürdürebilmesi için gerekli bilgiyi edinmesi ve muhafaza etmesi açısından son derece önemli olduğundan dinleme ve okuma becerileri anlamamanın, dolayısıyla insanoğlunun varlığını sürdürmesinin önemli bir parçası olarak görülmüştür. Hatta Güneş’e göre

¹Yüksek Öğretim Kurumu Basın Bülteni’nde yer alan açıklamaya göre 2020 yılı itibari ile Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrenci sayısı 170 bin civarındadır. Uluslararası öğrencilerin öğrenmek istediği diller sıralamasında İngilizce, Almanca, Rusça, Fransızca, Japonca ve Çincenin ardından Türkçe gelmektedir.

https://basin.yok.gov.tr/InternetHaberleriBelgeleri/Internet%20Haber%20Belgeleri/2019/304_yabanci_ogr_sayisi.pdf sayfasından 20 Ocak 2021 tarihinde alınmıştır.

(2007: 73) “Dil öğrenme süreci dinleme yoluyla anne karnında başlamakta, giderek gelişip diğer öğrenme alanlarına, yani konuşma, okuma ve yazmaya temel oluşturmaktadır.”

Her ne kadar diğer diller düşünüldüğünde dinleme becerisi hakkında pek çok kaynak olsa da Türkçe Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanlarında dinleme becerisinin üzerinde yeterince durulmamıştır. Kendi içinde de dinleme becerisi diğer dil becerileri kadar eğitim materyaline sahip değildir. Bu çalışma ile dinleme becerisinde görülen özgün materyal eksikliğinin giderilmesi ve alanın yeni bir anlayış kazanması amaçlanmıştır.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sesli hikâye kullanımının öğrencilerin dinleme becerisinin gelişimine ve dinleme çalışmaları hakkındaki görüşlerine etkisi nedir?” olarak belirlenmiştir.

Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şu şekilde tanımlanmıştır:

1. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır? Gruplar Eşit Düzeyde midir?
2. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin klasik dinleme etkinlikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Deney grubundaki öğrencilerin sesli hikâye uygulamaları hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sesli hikâye kullanımının dinleme becerisinin gelişimine etkisini ve öğrencilerin dinleme materyalleri hakkındaki görüşlerine etkisini ortaya koymak ve buradan hareketle dinleme becerisini geliştirmedeki etkisini saptamaktır.

“Yabancı dil öğretiminde en zor alanlardan biri dinleme becerisidir. Hedef dilin telaffuz edilişinin ana dilinden farklılık göstermesi dinleyerek anlamayı/anlamlandırmayı zorlaştırmaktadır. Bu sorunun giderilmesinde düzeye uygun dinleme etkinliklerinin kullanılması önemlidir (İşçan ve Aydın, 2012: 241)”.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal eksikliği özellikle öğrencilerin dinleme alıştırmalarında karşılaştıkları bir gerçekliktir. Sesli hikâyelerin hem dinleme alıştırmaları olarak kullanılabilmesi hem de sosyodilbilimsel özellik taşımaları, alandaki eksikliği giderebilecek çözüm yolu sunmaktadır. Bu anlamda araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dinleme becerisi başarılarını sesli hikâye uygulamaları kullanarak geliştirmeyi ve dinleme çalışmalarına bakış açılarını olumlu yönde değiştirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılmış çalışmaların büyük çoğunluğunu dil bilgisi öğretimi, öğretim yöntemlerinin incelenmesi, öğretim strateji ve teknikleri, seviyelere göre sadeleştirme çalışmaları oluşturmaktadır (Çelebi ve diğ., 2019: 46). Dinleme becerisi ile ilgili az sayıda yapılan çalışmalarda ise becerinin gelişimi göz ardı edilmiş ve öğrencilerin kaygı düzeylerinin ve materyal eksikliğinin belirlenmesi amaçları ön plana çıkmıştır

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında, özellikle dinleme becerisinde, sesli hikâye kullanımının araştırmacılar ve öğretmenlerce fark edilmesini amaçlayan bu

Çalışma, ğrencilerin zgn materyaller ile de dinleme becerilerini geliştirebileceklerini kanıtlaması açısından önemlidir.

Araştırmanın Sayıtları

Araştırmanın planlanması, hazırlanması ve değerlendirilmesi aşamalarında aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir,

1. Kontrol altına alınamayan değişkenlerin grupları aynı yönde etkilediği varsayılmıştır.
2. Araştırmada görüşleri alınan İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe ğrenen öğrencilerin veri toplama amaçlı kendilerine yöneltilen sorulara içtenlikle ve doğru cevaplar verdikleri varsayılmıştır.
3. Araştırmanın veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir oldukları varsayılmıştır.
4. Araştırmada ulaşılan örneklem sayısının araştırmanın geçerliliği ve güvenirliği bakımından yeterli olduğu varsayılmıştır.
5. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının araştırmanın amaçlarına uygun veriler toplanmasında etkili olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

1. Uygulanan lme ve değerlendirme araçları,
2. Problem cümlesinde yer alan soru,
3. Temel dil becerilerinden dinleme,
4. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde 2020-2021 eğitim - ğretim yılında Yabancı Dil Olarak Türkçe ğrenen ve B1 seviyesinde öğrenim gören 30 ğrenci ile sınırlandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Dil ve İletişim

1.1.1. Dil Nedir?

Dil, insanların düşünebilmesine, düşündüklerini aktarabilmesine ve böylece diğer insanlarla anlaşabilmesine imkân tanıyan doğal bir vasıta, bir anlaşma sistemidir. Dil insanların sosyal ve kültürel bir hayatı yaşamalarındaki en önemli araçtır.

En genel tanımıyla bir iletişim aracı olan dilin pek çok tanımı yapılmıştır. Demirel, (2003: 1) dili “Kimsenin tutarlı ve kapsamlı bir şekilde tek bir teoriyle açıklayamayacağı karmaşık bir olgudur.” diye açıklarken, Ergin (1998: 3) “İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araç, kendisine özgü kuralları olan ve ancak bu kurallar içerisinde gelişen canlı bir varlık, temeli tarihin bilinmeyen dönemlerinde atılmış gizli bir anlaşmalar düzeni, seslerden örülmüş toplumsal bir kurumdur.” şeklinde, Aksan ise (2009: 13) “Sözlü ve yazılı olarak kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir.” şeklinde açıklamıştır.

Porzig dili (1995: 67), “Belirli bir grup insanın birbiriyle konuşmasını sağlayan araçların tümünü belirtir.” diye tanımlarken; Tura ise (1983: 10) “İnsan iletişimini sağlayan bir dizgedir.” şeklinde bir tanım getirmiştir. Bununla birlikte dil bir iletişim aracıdır. Doğan (2020: 2) dilin bu özelliğini şöyle açıklar; “İnsan yakınındaki ve/veya uzağındaki insanlarla çeşitli şekillerde iletişim kurar ve bunu da kullandığı dil aracılığıyla yapar.”

1.1.2. İletişim Nedir?

Bütün bu tanımlardan yola çıkarak kısaca dilin, insanlar arasında iletişimi sağlayan bir sistem olduğunu söylemek mümkündür. Demircan (2013: 1) iletişimi, “En genel tanımıyla iletişim, insan ile insan, insan ile makine, (Programcı- bilgisayar), makine ile makine (güdümlü araç ile güdülen araç) arasında türlü ilişkilerin kurulması ve kurulan bu ilişkilerin türlü biçimlerde değiştirilerek sürdürülmesidir.” şeklinde açıklar. İletişimim çeşitli kanalları vardır. Bunlar: Konuşma, yazma, jest ve mimiklerdir. Bu iletişim türlerinin hepsinin ortak noktası dildir. Dilin bu özelliği “Duygu ve düşünceyi insana aktaran bir araç olduğu için insan topluluklarını yığın veya kitle olmaktan kurtararak aralarında duygu ve düşünce birliği olan bir toplum hâline getirir... Dolayısıyla dil ferde toplumun bağışladığı en büyük miras ve donanımdır” (Kaplan, 1987: 9) biçiminde özetlenebilir.

1.1.3. Ana Dili, İkinci Dil ve Yabancı Dil

En genel tanımıyla insanın öğrendiği ilk dil olarak düşünebileceğimiz ana dili, “İnsanın doğduktan sonra -hatta anne karnında- ilk duyduğu ve daha sonraları kullanmaya başladığı dil.” (Özbay, 2005: 65); “Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dil.” (Aksan, 1995: 81) şeklinde açıklanabilir.

İnsanoğlu doğduğu andan itibaren çevresiyle iletişim kurmaya başlar. İlk aylarda ihtiyaçlarını ağlama yoluyla gerçekleştiren bebeğin ağlamaları bir süre sonra daha düzenli hâle gelir. İlk birkaç ay sonunda bebek bazı sesleri söyleyebilir duruma gelir ve bu gelişim yirmi birinci aya kadar konuşma hâlini alır. Konuşma tek sözcükle başlar ve on sekizinci aydan sonra sözcük sayısı artar. Çocuk üç yaşından itibaren dili birçok özelliği ile birlikte kullanabilir. Okul çağına geldiğinde ise ne zaman, nerede ve ne konuşacağını bilecek kadar olgunlaşmış olur.

Ana dili edinimi doğal bir süreçte ilerler. Bu anlamda ilk aşama dinleme sürecidir. Özbay'ın da (2005: 65) belirttiği gibi bebeğin dil ile ilk teması anne karnındayken sesleri duyması ile gerçekleşir. Bebek doğduktan sonra da dinleme süreci devam eder. Bebek, ancak yeterli fiziksel olgunluğa ulaştığında konuşmaya başlayabilir. Buradan hareketle dinleme becerisinin bebeğin sahip olduğu ilk dil becerisi ve diğer dil becerilerinin gelişiminin anahtarı olduğu söylenebilir.

İkinci dil ile yabancı dil kavramları birbirine sıklıkla karıştırılsa da Ellis (2003: 3) tarafından bireyin ana dilini edindikten sonra öğrendiği dil ya da diller şeklinde açıklanan ikinci dil, bir bakıma yabancı dil kavramını da içine almaktadır. Buna karşın Demircan (2013: xv) bu karmaşıklığı şöyle açıklamıştır; “İlk öğrenilen dile ana dili veya birinci dil, ondan sonra öğrenilen dillere ise yabancı dil denir. İki ya da çok dilli toplumsal-kültürel bir ortamda yaşayan bir kimse, örneğin Almanya’da yaşayan bir Türk çocuğu için ana dilinden sonra veya onunla birlikte edinilen dile ikinci-dil denir.” Aynı şekilde Troike (2006: 4) yabancı dili, kişinin sosyal çevresinde çok fazla konuşulmayan dil olarak tanımlar. Dolayısıyla yabancı dil kişinin kendi isteğine bağlı olarak iletişim kurma işlevini karşılarken, ikinci dilin bazı durumlarda sosyal bir zorunluluk olma işlevi de vardır. Örneğin, yerel dillerin fazla sayıda olduğu bazı Afrika ülkelerinde bireyler ana dillerini öğrenmekle beraber, ülkenin ortak dili hâline gelmiş İngilizce veya Fransızca’yı da öğrenmek durumundadırlar. Bu durum sosyal hayatın işleyişi için bir zorunluluk hâlini almış durumdadır.

Yabancı dil, bireyin doğduğu ülkede herkes tarafından konuşulmayan ve çoğunlukla başka milletlerle bilimsel, teknolojik, askerî, siyasi, ekonomik vb. konularda iletişim kurmak amacıyla öğrenilen dildir. “Yabancı dil, yerleşik düzen üzerine oturtulmaya çalışılan yeni bir örgüdür” (Başkan, 1997: 55). Dolayısıyla bireyin hâlihazırda bir yerleşik düzen yani ana dili sahibi olduğu düşünülmelidir. Ana dili sahibi birey, ana dilini konuştuğu çevrede işlevi olmayan herhangi bir dili, bir eğitim-öğretim ortamında öğrenir. Bu sebeple ana dili ve ikinci dil edinim süreci ile açıklanırken yabancı dil ise öğrenme süreci ile açıklanır.

Yabancı dil öğrenimi günümüz dünyasında yaşam koşullarının değişimi ile birlikte bir ihtiyaç hatta zorunluluk hâline gelmiştir. Kitle iletişim araçlarının gelişmesine ve toplumlar arası ilişkilerin yoğunlaşmasına paralel olarak yabancı dil öğrenimine duyulan ihtiyaç artmaktadır. Bununla birlikte yabancı bir dil öğrenmek, günümüzde çağdaşlığın ölçütlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Doğan, 2008: 49).

Neticede gerek ana dili gerek ikinci dil gerekse de yabancı dil olsun dil öğrenmenin temel amacı iletişim kurmaktır.

1.2. Yabancı Dil Öğretimi

Farklı dillerin konuşulduğu toplumlar ve bu toplumlara mensup olan bireylerin birbirleriyle ilişki kurmalarından doğan yabancı dil öğrenimi ve öğretimi tarihte ilk kez Sümerlerin ülkesini ele geçiren Akadların kültürel anlamda dönemin en üstün medeniyetine sahip olan ve yazıyı kullanan Sümerlerin dilini öğrenmek istemeleriyle başlamıştır (Demircan, 2013: 151).

Eski dönemlerde ekonomi, siyaset, ticaret, eğitim, sanat, bilim, haberleşme, turizm vb. alanlarda bir araya gelen ve farklı dilleri konuşan bireyler çevirmenler vasıtasıyla iletişim kurarken küreselleşen ve kitle iletişim araçlarıyla çok hızlı bir değişim geçiren dünyada yabancı dil bilmek bir zorunluluk hâline gelmiştir. Bu sebeptendir ki ülkemizde de zorunlu yabancı dil dersleri devlet okullarında ilkokul ikinci sınıfta başlamaktadır. “Bugüne değin ilköğretim okullarının dördüncü sınıflardan başlayarak uygulanan yabancı dil dersleri, bundan böyle iki yıl erkene alınarak 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren ilkokulların ikinci sınıflarında verilmeye başlanacaktır” (Hanbay, 2013: 5). Yabancı dil öğretimi ilkokuldan başlayarak hayat boyu devam etmektedir.

“Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi herkesi ilgilendiren zorlu, çoğu zaman zorunlu bir uğraştır” (Demircan, 2013: 9). Bu uğraş özellikle geçtiğimiz yüzyılda siyaset, ekonomi, ticaret, bilim, sanat, eğitim gibi alanlarda fark yaratacak bir hâle

gelmiştir. Dil öğrenimi ve öğretiminin önemini erken fark eden bazı ülkeler kendi dillerini diğer devletlerin topraklarında öğretmek için özel okullar, enstitüler, dil merkezleri açmış ve bu alanda araştırma geliştirme çalışmalarının içine girmişlerdir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda ise yabancı dil öğrenim ve öğretimi adeta bir ekonomik pazar hâline gelmiştir.

Yabancı dil öğretimini bu kadar önemli kılan ise dil öğrenme isteğinin bilinçli bir süreç oluşudur. Öğrenici; mekân, zaman, öğretici kurumun kurumsal yapısı fark etmeksizin bir amaç doğrultusunda öğrenimini devam ettirir. Bu istek ve arzu yabancı dil öğrenimini, ana dili öğreniminden farklı bir boyuta taşır. “Chomsky’e göre ana dili edinilmekte yabancı dil ise öğrenilmektedir. İkisi arasındaki ayrılık, edinim işlemlerinin bilinçaltında, öğrenmenin ise bilinçli olarak geliştiğidir” (Demircan, 2013: 6).

1.2.1. Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri

Bu bölümde yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerden genel hatlarıyla bahsedilmiştir. Yöntemlerin seçiminde Avrupa Konseyi ve Millî Eğitim Bakanlığının 1982 yılında ortaklaşa düzenledikleri ve konusu “Yabancı Dil Öğretim Programları” olan seminerde ele alınan belli başlı yöntemlerin sınıflandırılması temel alınmıştır. Bu yöntemleri (Demirel, 2010: 36) şöyle listelemiştir:

- Dil bilgisi – Çeviri Yöntemi (Grammar- Translation Method),
- Doğrudan Yöntem (Direct Method)
- İşitsel – Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method)
- Bilişsel Yöntem (Cognitive-Code Method)
- Doğal Yöntem (Natural Method)
- İletişimci Yaklaşım (Communicative Approach)
- Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

Yabancı dil öğretim yöntemleri öğretimin odak noktasına göre, kullanılan materyale göre, izlenecek metoda ve uygulama sırasına göre zaman içinde gelişmiş ve modern hâle getirilmiştir.

Tarihsel olarak en eski yöntem olan ve geleneksel yöntem olarak da adlandırılan Dil - Bilgisi Çeviri Yöntemi, Latince kaleme alınmış klasik metinlere

XIX. yüzyıla kadar büyük bir önem atfedildiğinden; söz konusu metinleri okumak amacıyla kullanılıyordu. Latince öğretimi özellikle Prusya'daki liselerde oldukça yaygındı. İngiltere (Demircan, 2013: 166-167) ve Amerika'da (Richards ve Rodgers, 2007: 5) 1940'lara kadar kullanılmaya devam edilmiştir. Daha sonra gelişen dil öğretimi yaklaşım ve yöntemleri Dil bilgisi – Çeviri Yöntemini eleştirmiş ve bu yönteme karşı geliştirilmiştir. Hengirmen (1994: 18) ve Demirel'e göre (2010: 36-37) Dil Bilgisi – Çeviri Yönteminin özellikleri şöyledir; dil bilgisi kurallarından yararlanılarak yabancı dil öğretimi yapılmaya çalışılır. Özellikle biçim bilgisi ve söz dizimi kuralları önemsenir. Öğretim sırasında ana dili ve hedef dil birlikte kullanılır. Sözcüklerin anlamları listeler hâlinde öğrenciye verilir ve hedef dil ile ana dili arasında karşılaştırmalar yapılır. Öğrencinin öğrendiği sözcükleri ilgili metinler belirler. En çok dikkat edilen husus çevirideki doğruluk ve kesinliktir. Temel dil becerileri arasında okuma ve yazma becerilerinin hedeflendiği bu noktadan anlaşılmaktadır.

1950'li yıllardan itibaren Dil Bilgisi – Çeviri Yöntemine karşı bir tepki olarak ortaya çıkan Doğrudan Yöntem, dünyada büyük bir ilgiyle karşılanmıştır. Ülkemizde de yaygın bir şekilde kullanılan Doğrudan Yöntem, ana dilinden yararlanmaksızın görerek, duyarak öğrenme ve uygulamaya dayalıdır. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin dil öğretiminde ayrı ayrı ele alınması Doğrudan Yöntem ile ortaya atılan bir görüştür. Doğrudan Yöntem yabancı dil öğrenme sürecinin ana dili öğrenmeyle aynı olduğu inancındadır. Buna karşın yetişkin öğrencilerle ana dili öğrenme şartlarının sınıf ortamında canlandırılması pek mümkün görünmemektedir. Öğrencilerden hedef dildeki cümle ile olaylar arasında bağlantı kurmaları istendiğinden, bu yöntemden faydalananacak öğrenciler tümevarım yeteneği gelişmiş olanlar olacaktır (Demirel, 2010: 38-39).

Dinleme ve konuşma becerilerine öncelik vererek bir yabancı dilin öğretilebileceğini iddia eden İşitsel – Dilsel Yöntem oluşturulurken davranışçı psikolog F. Skinner'ın “dil bir alışkanlık kazanmadır” görüşü temel alınmış ve dil bilimi kuramlarından yapısalcılığı benimseyen L. Bloomfield'in dil öğrenimini

yapıları aşırı öğrenme olarak değerlendiren fikirlerinden yola çıkmıştır (Bölükbaş, 2013: 61).

Kulak – Dil Alışkanlığı Yöntemi de denilen bu yöntem, yüzeysel tanımla dil öğrencilerine hazır kalıpların öğretilmesini amaçlar ve özellikle II. Dünya Savaşı sırasında Amerikan askerlerinin hızlı bir şekilde yabancı dil öğrenebilmeleri amacıyla oluşturulmuştur.

Ünlü dil bilimci Chomsky'nin görüşlerinden yola çıkılarak 1960'lı yıllarda John Bissel Carol ve Kenneth Chastain tarafından geliştirilen Bilişsel Yöntem, davranışçı kuramlara tepki olarak ortaya çıkmıştır. Chomsky'e göre öğrencinin dilde üretilen tümceleri incelemesi yeterli değildir, yeni tümceler üretebilecek düzeni anlaması gerekmektedir. Bilişsel Yöntem, ezberlemeyi değil, anlamlı öğrenmeyi önemser çünkü dil alışkanlık geliştirmek değildir, bilinçli öğrenmedir. Bunun yanında dört temel beceriye duruma göre eşit derecede önem verilmelidir (Hengirmen, 1994: 27).

Doğal Yöntem, yabancı dil öğrencilerine daha ilk andan itibaren sadece öğreticinin kendi ana dili olan hedef dili kullanarak ve sürekli konuşma yoluyla iletişim kurularak dil öğretmeyi ve iletişimi birbirleriyle metin oluştururcasına bağlantılı ama dil bilgisi açıklamaları olmaksızın anlaşılabilir ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirmeyi amaçlar (Demirel, 2010: 46).

İletişimsel Yaklaşım; öğretim şeklinin, araç gereçlerin, öğretici ile öğrenci rollerinin ve davranışlarının, sınıf içi etkinlikler ve uygulamalarının iletişimsel bir dil ve dil kullanım modeline göre düzenlenmesini amaçlar (Demircan, 2013: 249). Bu yaklaşımda öğreticinin temel görevi, öğrencilerin seviyesi ne olursa olsun birbirleriyle iletişim kurabilecekleri bir ortamın yaratılmasıdır.

Dil, bu yaklaşıma göre bir iletişim aracıdır. Amerikan ve İngiliz dilbilimcileri bu yaklaşımın, dil öğreniminin temel amacı olan dil becerilerini geliştirme amacını taşıdığını düşünürler (Güneş, 2011: 134).

“Bilinen yöntemlerin amaca en uygun ve öğretimde en başarılı olan yönleri seçilerek birbiriyle en verimli biçimde uyuşturulmasıyla elde edilen yönteme seçmeli yöntem denmektedir” (Demircan, 2013: 181).

Öğrenme eyleminde öğrencilerin yaşı, öğrenme ortamlarının fiziksel özellikleri, eyleme katılan herkesin arzu ve istekleri gibi değişkenlerin önemli ölçüde rol oynadığına inanan bu yöntem, uygulamanın öğretici tarafından belirlenmesini öngörür. Böylece öğretimin amaca uygun bir biçimde ilerleyeceğini düşünür. Dil öğretiminde en önemli husus öğreticinin öğrencilere ve mesleğine karşı olan ilgisi ve yaklaşımıdır. Bu nedenle dil öğretimi, yöntemleri bilmenin ötesinde birçok şeyi de gerektirmektedir. Öğretmenlik mesleğini seven öğretmenlerin her zaman başarıya ulaşacakları unutulmamalıdır (Demirel, 2010: 58-60).

1.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sistematik olmayan köklü bir geçmişe sahiptir. Özcan ve Demirdöven’in de (2018: 161) belirttiği üzere Kaşgarlı Mahmut’un XI. yüzyılda kaleme aldığı *Dîvânü Lugâti’t-Türk*, geçmişten günümüze birçok eserin ortaya konduğu bu alanın en eski eseri olarak kabul edilmektedir. Eserin Araplara Türkçe öğretmek üzere kaleme alındığı, isminden ve Arap dilinin kurallarına göre düzenlenmiş olmasından da anlaşılabilmektedir. Elbette eserin yazılışının tek gayesi bu değildir çünkü Kaşgarlı Mahmut eserinde Türk dili ve Arap dilinin karşılaştırmasını yaparken Türk dili ve kültürü hakkında geniş ve çok yönlü bilgiler vermektedir (Korkmaz, 1995: 256).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi öncelikle yurt dışında başlamıştır (Mete, 2015: 44). Çeşitli ülkelerde yaşayan Türklerin etkisiyle ilgi çeken Türkçe günümüzde Yunus Emre Enstitüsünün yurt dışında bulunan 58² kültür merkezinde;

² <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu> sayfasından 28 Eylül 2020 tarihinde alınmıştır.

Maarif Vakfı'nın 42 ülkede bulunan 334³ eğitim kurumunda ve yurt içinde üniversiteler bünyesinde bulunan Türkçe öğretim merkezleri, dil merkezleri başta olmak üzere özel kurslarda, eğitim merkezlerinde, uluslararası liselerde öğretilmektedir.

1.3.1. Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretiminde Temel Dil Becerileri

Dil kullanımı genel olarak dinleme, konuşma, okuma, yazma olmak üzere dört temel beceri altında tanımlanır. Bu beceriler arasında okuma ve dinleme becerileri kişinin edilgen olduğu anlama becerileri, yazma ve konuşma becerileri ise kişinin üretken ve etken olduğu anlatma becerileridir (Dilidüzgün, 2018: 259). Her ne kadar kişi anlama becerilerinde edilgen bir konumda olsa da duyulan ya da görülen dil yapısının anlamlandırılması için öğrenilen dilin aktif bir şekilde kullanılması gerekir. Okunan bir bilginin anlaşılması ve sonrası için saklanması gerekiyorsa not edilmesi, yani yazma becerisinin kullanılması gerekir. Aynı şekilde karşılıklı konuşma esnasında dinleme becerisinin aktif bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu sebeple bahsi geçen beceriler birbirinden bağımsız bir şekilde kullanılamamaktadır. Öğretilmesi aşamasında da bir becerinin diğerlerinden ayrılması düşünülemez.

Aynı şekilde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi süreci boyunca bu dört temel becerinin biri diğerinden eksik kalmayacak düzeyde öğretilmesi amaçlanmaktadır. Jonhson'a göre (2001: 269) dil öğretimindeki beceri alanları 'yazılı beceriler' ve 'sözlü' beceriler ve de 'anlama' ve 'anlatma' becerileri olarak ayrılır. Okuma ve yazma yazılı beceriler, dinleme ve konuşma ise sözlü becerilerdir. Benzer şekilde okuma ve dinleme anlama becerileri, konuşma ve yazma da anlatma becerileridir. Yabancı bir dili öğrenen kişiler iletişim kurmak için o dilin dört temel becerisini de etkin bir şekilde kullanmak durumundadırlar. Dolayısıyla bireyin iletişimsel yeterliliği tüm bu becerilerin beraberce gelişmesiyle bağlantılıdır. Nalancı'ya göre (2000: 130) birey günlük yaşamının %45'ini dinlemeye, %30'unu konuşmaya, %16'sını okumaya, %9'unu yazmaya ayırmaktadırlar. Hem ana dili hem

³ <https://turkiyemaarif.org/page/42-dunyada-tmv-16> sayfasından 28 Eylül 2020 tarihinde alınmıştır.

de yabancı dil öğretiminde okuma, konuşma, yazma ve dinleme temel becerilerinin beraberce geliştirilmesi hedeflenir (Melanlıoğlu ve Demir, 2013).

1.3.1.1. Okuma Becerisi

Genel anlamıyla okuma, okuyucunun metinde yer alan sözcüklerin bir araya geldikleri hâlindeki anlamıyla etkileşime girerek metne anlam atfetmesidir. “Kendi bağlamı ve tutarlılığı içindeki bir metinde sözcüklerin ya da tümcelerin bir arada bulunmasıyla oluşan anlamı keşfetmek ve ortaya koymak için göstergeler dizgesini gözlemlemek dizgeleri birbiriyle ilişkilendirerek sözcük anlamının ötesinde bir anlam bulmak yani anlamlandırmaktır” (Günay, 2007: 15-16). Sembollerin algılanması ile başlayan okuma sözcüklerin ve tümcelerin anlamlandırılması ile devam eder.

Okuma becerisi dil öğretiminin temel unsurlarındandır ve dil öğrenmede amaç olduğu kadar da araç olarak kullanılmaktadır. Okuma metinleri dil öğrencisi için iyi birer öğrenme aracıdır (Keskin ve Okur; 2018: 295).

Okuma becerisi, kişinin okuduklarını algılayıp, yorumda bulunabilmesi ve yanıt verebilmesi açısından önem taşımaktadır. Birey okuma eylemini sesli olarak ya da sessiz olarak (içinden) gerçekleştirebilir. Her iki şekilde de okumanın akıcılığı, anlamlandırma eyleminin verimliliği açısından önemlidir. Bununla birlikte bireyin sözcük bilgisi ve dil bilgisi düzeyi okuma becerisini olumlu ya da olumsuz olarak etkiler.

Okumanın belirli özellikleri bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi bireyin okuduğu metinden anlam çıkarmasıdır. Okunan metinden anlam çıkarılamıyorsa bu eylem okuma değildir. Yabancı dil öğretiminde bu şekildeki okumalar sözcüklerin seslendirilmesinden öteye geçemezler. Yani birey, bir metni hiçbir anlam çıkarmadan sadece sözcükleri doğru telaffuz ederek okuyorsa gerçek anlamda bir okuma eylemi yapmıyor demektir (Demirel, 1990: 19).

Tüm bu tanımlardan ve bilgilerden anlaşılacağı üzere okuma becerisinin geliştirilmesi ile okumanın gerektirdiği beceriler yoluyla bireyin belli bir metindeki sözcük, kavram, olay ve olguların yer aldığı tümceleri doğru bir şekilde telaffuz etme ve anlamlandırma eylemlerinin başarılı bir sonuca ulaşması hedeflenmektedir (Polat ve Erişti, 2018: 1119). Er'e göre (2005: 212-213) metnin anlaşılması için üç boyutlu bir anlamının sağlanması gerekmektedir. Bu boyutlar: metindeki bilgi boyutu, metnin örgütlenme boyutu ve metnin gönderme yaptığı kültürel boyuttur. Oysa yabancı bir dilde okumanın bellekte kalma süresi ana dilindeki okumaya göre daha sınırlı olduğundan (Keskin ve Okur, 2018: 296) tüm bu boyutlar ya da başka bir deyişle tam anlama uzun uğraşlar sonucu gerçekleşmektedir. Bu duruma sebep olarak yabancı bir dilde okumanın sözcük çözümleme, tümce çözümleme, dil bilgisi yapılarını hatırlama ve tüm bileşenleri anlamlandırma süreçlerinden oluşması gösterilebilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuyucunun etkin olduğu okuma etkinlikleri temel alınmalıdır. Okuyucu, okuma etkinliklerinde birikimlerini, becerilerini ve yeteneklerini aktif bir şekilde kullanmalıdır. Bu nedenle etkinliklerin öğrencilerin ilgi alanlarına hitap etmesi, onları etkileyici öğeler barındırması, okurken ve anlamlandırırken zevk almalarını sağlaması ve onlarla çağdaş olması gerekmektedir.

1.3.1.2. Yazma Becerisi

Dilsel becerilerin yazıya dökülmesi olarak da tanımlanabilecek yazma becerisi, sözlü iletişim aracı olan dili, yazı denilen görsel ve tek boyutlu bir dizgeye aktarma eylemidir (Adalı, 2011: 30). Bir başka tanıma göre ise yazma “bireyin zihnindeki duygu, düşünce, istek ve olayların birtakım kurallar bağlamında farklı sembollerle dile getirilmesi” olarak açıklanabilir (Güneş, 2019: 151).

Yazma becerisinin öğretilmesinde amaç, bireylerin hedef dilin dil bilgisi, sözcük bilgisi, cümle bilgisi ve yazım kurallarına riayet ederek bir konu hakkındaki duygularını ve düşüncelerini anlamlı ve doğru bir biçimde yazılı olarak ifade etmelerini sağlamaktır (Polat ve Erişti, 2018: 1119).

Genel olarak düşünöldüğönde yazma becerisi, fikir üretmek, verilmek istenen bilgiyi doğru seçmek, anlatılmak istenenleri bir metne aktarmak gibi bilişsel yeterlilikler gerektirmektedir. Yazma becerisi dilsel gelişimin bir sonucu değil, parçasıdır. Çakır’a göre (2010: 166) “Yabancı dilde etkili bir yazma becerisi kazanmak öğrenciler için oldukça önemlidir ve buna nispetle oldukça zordur”, bu sebeple yabancı dil öğreniminin en başından itibaren diğer dil becerileri ile birlikte öğrenilmeli ve geliştirilmelidir.

Yabancı dil öğretiminin dört temel becerisinden birisi olan yazma becerisi genellikle sona bırakılmakta ve önemsenmemektedir; sınıf içinde yazma etkinliği pek tercih edilmemekte, genellikle ev ödevi olarak verilmektedir (Bağcı ve Başar, 2018: 311). Oysa araştırmalar yazma becerisi gelişmiş öğrencilerin yabancı dili daha iyi öğrendiklerini göstermektedirler. Çakır (2010:171) tarafından yapılan araştırmaya göre öğrencilerin %87’si yazma becerisinin diğer becerilere nazaran daha zor olduğunu düşünmektedirler. Aynı araştırmadaki katılımcılar “Yazma becerisi neden zordur?” sorusunu genel olarak şöyle cevaplandırmışlardır:

- İyi bir dil bilgisine ihtiyaç vardır.
- Düşüncelerin yazılı olarak anlatılması zordur.
- Yazma kendine has kurallara sahiptir.
- Yazan kişi yazılacak konu hakkında bilgiye sahip olmalıdır.
- Noktalama işaretlerini doğru kullanmak zordur.
- Anlamalı cümleler oluşturmak gerekir.

Yazma becerisinin öğrenciler tarafından daha zor olarak belirtilmesinde temel sebep öğretmenler tarafından önemsenmemesi ikinci plana atılması olarak görölebilir. Bir alanda daha az etkinlik yapılması, o alanda yapılacak çalışmaların sayısını azaltmakla beraber öğrenci ile alan arasında bir boşluğa ve öğrencilerin o alana karşı olumsuz tutumlarına sebep olabilmektedir. Bu olumsuz tutum zamanla motivasyonun düşmesine ve öğrencinin söz konusu beceri alanında çalışma yapmak istememesine de sebep olabilir. Nihayetinde masanın bir ayağı aksak hâle gelebilmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde yazma becerisi aşamalarla ilerlemelidir. Alfabe ile başlayan öğretim, kelimelerin yazılması ile ilerlemeli, daha sonra ve ardından paragraf yazma etkinlikleri ile devam edilmelidir. Nihayetinde metin yazma çalışmaları yapılmalıdır (Bağcı ve Başar, 2018: 313-323).

1.3.1.3. Konuşma Becerisi

En yalın tanımıyla konuşma bireyin, duygu ve düşüncelerini sözlü iletişim kullanarak karşı taraftaki bireye iletmesidir. Bireylerin günlük ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir rolü olan konuşma eylemi, günlük hayatımızın büyük bir parçasını oluşturduğu gibi dil öğreniminin de büyük bir parçasını oluşturur. Ses üretiminin, ses tonunun, kalite, ritim ve sözcük hazinesinin gelişmesinden oluşan konuşma, Özbay’a göre (2009: 99) “günlük hayatta en çok kullanılan vasıta”dır.

Dinleme becerisinden sonra ilk gelişen becerinin konuşma becerisi olduğunu söylemek mümkündür. 5. aydan itibaren çeşitli sesleri çıkarmaya başlayan bebek, iki yaşına gelinceye kadar konuşmaya başlar. Konuşma becerisinin gelişimi bebeğin gelişimi ile paralel ilerler ve bu gelişim sürecinde dinleme becerisinin etkisi olduğu kadar, ana dili eğitiminin de etkisi bulunmaktadır.

Harmer’a göre (2015: 266) üretkenlik, Johnson’a göre (2001: 269) anlatma veya verici olarak adlandırabileceğimiz becerilerinden biri olan konuşma becerisi AODÇ’de karşılıklı konuşma ve sözlü anlatım olarak ikiye ayrılmıştır (Uzun: 2010: 357). Etkili konuşma için sözcük hazinesi büyük önem taşır. Sözcük hazinesi ise okuma ve dinleme becerileri ile birlikte gelişir, anlama becerileri de denilen bu beceriler vasıtasıyla birey yeni sözcüklerle tanışır ve onların anlamlarını, özelliklerini, telaffuzlarını ve nasıl bir bağlam içinde kullanılması gerektiğini tecrübe ederek öğrenir. Sever’e göre (2000: 11) “etkili bir konuşma, yeterli düzeyde bir okuma becerisine sahip olmayı gerektirir. Okuma, sözcüklerin duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılması, kavranması ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinliktir”.

Yabancı bir dili öğrenme konusunda düşündüğümüzde çoğu zaman aklımıza konuşma eylemi gelir. Yabancı bir dilde konuşmak, o dili bildiğimizin en somut göstergelerinden biridir. Aynı zamanda o dilde sosyalleşmenin de aracı olan konuşma eylemi, bir bakıma söz konusu dilin konuşulduğu kültür dünyasının da anahtarı konumundadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin Türkçenin kültür dünyasına girebilmeleri ve Türkçe ile daha çok etkileşim yaşayabilmeleri açısından konuşma becerisinin öğretiminde özellikle titiz davranılmalı ve diğer becerilerle bir bütün hâlinde geliştirilmelidir.

1.3.1.4. Dinleme Becerisi

Dinleme eylemi; genel olarak işitmek, işittiğini anlamak, algılamak, anlamlandırmak olarak da düşünülebilir. Henüz anne karnında kazanılmaya başlamasından dolayı denilebilir ki bireyin kazandığı ilk dil becerisi dinleme becerisidir. Dinleme Özbay (2005: 45) tarafından “Temelde konuşmacı tarafından aktarılan sözlerdeki mesajları anlamlandırma çabasıdır.”, Demirel (1999: 33) tarafından “Konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunma etkinliğidir.” şeklinde tanımlanır. Bunun yanı sıra dinleme, Göğüş’e göre (1978: 228) “işitmekten ayrı ruhsal bir olay, işittiğini anlamak için dikkatini harcamak ve bir sonuç çıkarmak için konuşmayı izleme süreci”, Schwartz’e göre (1998: 3) ise “dinleyicinin zihninde gerçekleşen işlemler dizisidir.”

Bu tanımlamalar dinlemenin çoğunlukla anlama yönü üzerinde durmaktadır. Dinlemenin anlama yönünün önemli olduğu şüphe götürmez bir gerçek olmakla beraber; birey bazen de rahatlamak için dinleme faaliyeti yürütür. Dinleme, doğadaki sesleri dinleme ve müzik dinlemede olduğu gibi sesleri seçme, hatta birden fazla ses içinden istenileni veya beğenileni seçme faaliyetidir (Doğan, 2020: 5).

Aynı zamanda fiziksel ve zihinsel bir süreç olan dinlemede, iletişimin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için iyi bir dinleyici olmak şarttır. Dinleme eyleminin gerçekleşmesi için sırasıyla şu dört bileşen gereklidir: İşitme, hazır bulunma anlama ve hatırlama (Schwartz, 1998: 3). Bu gruplandırmadan da anlaşılacağı üzere, genelde

birbirine karıştırılsa da dinleme ve işitme eylemleri birbirleriyle alakalı ancak farklı kavramlardır. Özbay (2005: 58) bu farklı şöyle açıklar: “İşitme bireyin kendi iradesi dışında olup kulağa gelen her türlü ses unsurunun beyne gönderilmesidir. Dinleme ise beyne giren seslerin anlamlandırılmasıdır.” Aynı şekilde Doğan (2020: 5) “İşitme fiziksel bir durumken; dinleme, içine işitmeyi de alan aktif bir süreçtir” diyerek iki kavram arasındaki farkı ortaya koyar. Dolayısıyla işitme eyleminde birey, bir çaba göstermeden sürecin edilgen bir parçası olurken dinlemede bilinçli ve etken roledir.

1.3.1.4.1. Dinleme - Anlama Süreci

Dinlediğini anlama sürecinin işleyişine dair çalışmalar genellikle ana dilinde dinleme üzerine yoğunlaşmıştır. Ana dili edinimi ile yabancı dil öğrenimi arasındaki temel farklılıklardan dolayı her ne kadar yabancı dilde dinleme süreci hakkında yetersiz kalsa da bazı araştırmacılar bu süreci ana dilindekine benzer şekilde açıklamaya çalışmışlardır. Anderson ve Lynch’e göre (1988: 21) ana dilinde dinleme ile yabancı dilde dinleme karşılaştırıldığında üç farklı yaklaşım ortaya çıkmaktadır:

- 1) Ana dili ve yabancı dilde dinleme-anlama süreçleri oldukça farklıdır.
- 2) Bir aşamaya kadar ortak yönleri vardır.
- 3) Temel olarak aynı şekilde ilerlerler fakat yabancı dilde dinleme sürecinin bazı özel problemleri vardır.

Ana dilin birey henüz bebeklik çağındayken edinildiği düşünülürse aslında temel farklılığın yabancı dilin öğrenilmesi hususunda olduğu görülebilir. Kısacası biri edinilirken diğeri öğrenilir. Bu farklılık dinleme becerisinde de kendini göstermektedir. Örneğin, ana dilinde dinleme etkinliği henüz anne karnındayken başlar, buna karşın yabancı dilde dinleme etkinliği belli bir yaşa geldikten sonra, kurumsal bir yapının içinde verilen eğitimle gerçekleşir. Başka bir açıdan bakıldığında ana dilindeki dinleme sürecinde sınırsız girdi varken, yabancı dildeki girdi sayısı dilin öğrenildiği yer ve zamana göre sınırlıdır. Bu konuda hesaba katılması gereken diğer bir husus ise bireyin dil öğrenme dürtüsüdür. Ana dilinde öğrenme dürtüsü doğuştan gelirken yabancı dilde dürtünün kaynağı ve şiddeti bireyin ihtiyacına ve ilgisine göre

şekillenir. Kısacası, fizyolojik olarak benzerlikler olsa da bazı önemli farklılıklar mevcuttur.

Fiziksel ve zihinsel süreç hesaba katıldığında dinleme ve anlama süreci, kişinin dışarıdan gelen ses grupları içinden dilsel nitelikleri olan sesleri ayırt etmesi ile başlar. Ardından dilsel nitelikleri olan bu ses grupları zihinsel bir işleme tabi tutulur ve bağlam çerçevesi içinde bilgiye dönüştürülür. Bu aşamada nöronlar devreye girmektedir. Böylece beyne ses olarak ulaşan uyarılar dilsel bilgiye dönüştürülür (Onan, 2005: 158-159).

Bu bağlamda önem arz eden bir diğer nokta ise duyum ve algı kavramlarıdır. Genel olarak duyum, çevredeki enerjinin alıcı organları uyarmasıyla ortaya çıkan nörofizyolojik sürecin adıdır. Algı ise duyu verilerinin örgütlendiği ve yorumlandığı böylece çevremizdeki nesne ve olayların anlamlandırıldığı süreçtir (Cüceloğlu, 2000: 98).

Doğan'a göre (2020: 10) öğrenmenin temelini algı oluşturmaktadır, duyu organları ise algının araçlarıdır. Bireyin çevresinden gelen bütün uyarıların duyum olarak beyne iletilmesinin ardından başlayan nörolojik süreç, duyumları birleştirerek anlamlı kavramlar hâline getirir. Bu faaliyet bireyin çevresi ve çevresindeki olaylar hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar. Bilgi sahibi olan birey kavramların birbirleriyle olan ilişkisini anlar, bir yorumda bulunur, problemlerini çözer ve yeni bilgi üretimi için zihinsel faaliyetler yürütür.

Dinleme - anlama sürecinin temel bileşenlerinden bir diğeri ise bireyin deneyimleridir. Birey çevresinden aldığı duyumları anlamlandırma sürecinde deneyimlerinden faydalanmaktadır. Eğer bireyin işittiği ses ile ilgili bir deneyimi yoksa anlamlandırma gerçekleşmeyecektir. Sesle ilgili bütün bilgi, bireyin söz konusu sese yakın seslerle ilgili deneyimlerinden ibaret olacaktır. Bu durumda bir tahminden öteye geçemeyecektir. Dolayısıyla dinleme sürecinde bireyin deneyimleri, anlamlandırma sürecini doğrudan etkileyen bir unsurdur.

1.3.1.4.2. Dinleme Becerisinin Önemi

İnsanın sosyal bir varlık olması, başkalarını anlamasıyla ve anladıklarına cevap vermesiyle mümkündür. İletişim dediğimiz bu döngü genellikle sözlü olarak gerçekleştiğinden temel dil becerileri içinde en çok, anlamak için dinleme, anlatmak için ise konuşma becerileri kullanılır. Özbay’a göre (2005: 48) “Günlük hayatta iletişim konusunda karşılaşılan problemlerin başında doğru ve iyi dinleme alışkanlığının kazanılmamış olması gelmektedir.” Bu kapsamda düşünüldüğünde dinleme, öğrenmeyi ve bireyin yaşam kalitesini etkileme potansiyeline sahiptir. “Yaptığı araştırmada Rankin (1930), dinlemeye %42, konuşmaya %32, okumaya %15, yazmaya %11 zaman ayırdığını görmüştür (Doğan, 2020: 12).

Daha anne karnında başlamasına ve bireyin tüm hayatını etkilemesine rağmen dinlemeyi öğrenme genellikle bireysel bir mesele olarak görülmüştür. Pek çok öğreticinin dinleme becerisinin süreç içinde doğal olarak geliştiğini ve hatta bazılarının dinlemenin öğretilmeyeceğini ya da öğretilse bile değerlendirilemeyeceğini düşünmeleri bu konuda büyük bir etkidir (Doğan, 2012: 16). Melanlıoğlu (2012: 68), bunun yanlış bir kanı olduğunu ve herhangi bir araştırma tarafından doğrulanmadığını belirtir. Gerçekte ise dinlemenin öğretilabilir ve geliştirilebilir bir beceri olduğunu gösteren pek çok çalışma bulunmaktadır (Doğan: 2020: 16).

Öğrenme çoğu zaman bireyin bütün duyularını kullanarak yaptığı bir faaliyettir. Bireyin hayat boyu yürüttüğü öğrenme faaliyetinde karşımıza çıkan becerilerden en önemlisi ise dinleme becerisidir. Mackay’a göre (1997: 9) dinlemek öğrenmenin anahtarıdır. İyi bir dinleyici olmak bireye yeni ufuklar açar ve onu başarıya götürür.

Ediger’e göre (2002: 3) öğrencilerin iyi birer dinleyici olmalarını gerektiren pek çok sebep vardır. Bu sebeplerin başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz:

1. Öğrenci dikkatli dinleme yoluyla konuşan kişiden pek çok şey öğrenebilir.
2. Öğrenci iyi dinleme alışkanlıklarını geliştirdiği takdirde öğrenme devamlı hâle gelir.

3. Anlatılan konu hakkında soru sorulduğu zaman dinlememiş olmak öğrenciyi zor durumda bırakacaktır. Bu duruma düşmemek için iyi bir dinleyici olmak gerekir.
4. Dikkatli dinlenilmemesinden dolayı gerçekleşen işlem hatalarında, basamakların tekrar edilmesinden dolayı zaman kaybı gerçekleşecektir.
5. Dinlemenin yetersiz olması durumunda öğrencinin tartışmaya aktif katılımı mümkün olmayacaktır.

1.3.1.4.3. Dinleme Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle İlişkisi

Sağlıklı her bireyin kazandığı ilk dil becerisi olan dinleme, diğer dil becerilerinin gelişmesine de kaynaklık eder. Özbay’a göre (2005: 70) “Çocuklar öğrenmeye dinleme ile başlarlar. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi diğer alanlara da temel oluşturur.” Fakat buradan dinlemenin diğer becerilerin gelişimindeki tek faktör olduğu anlaşılmamalı, aksine, dinlemenin de diğer dil becerileri ile birlikte geliştiği unutulmamalıdır. Özdemir’e göre (1983: 27) “Ana dili etkinlikleri belli bir ilişki ağı içinde bir bütün oluşturur; konuşma dinlemeyi, okuma ve dinleme anlamayı, anlama söze ve yazıya dönüştürmeyi gerektirir.”

Temel dil becerileri birbiriyle sıkı sıkıya ilişkilidir. Bir dil becerisindeki gelişme diğer dil becerilerini olumlu etkileyebileceği gibi bir becerideki herhangi bir yetersizlik de diğerlerinin gelişimine ket vuracaktır. Okuma becerisinde problem yaşayan bir öğrenci konuşma veya yazma becerisinde de problemlerle karşılaşacaktır; dinleme becerisi gelişmemiş bir öğrencinin konuşma becerisinde başarılı olması beklenemez. “Bilindiği üzere yabancı dil öğretiminde tartışılmayan dört temel dil becerisi vardır. Bunlar; dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileridir. Bu becerilerden birinin eksikliği diğerlerini de etkileyecek ve öğrenilen dil, suyun üzerine yazılan yazı misali iz bırakmayacaktır” (Benhür, 2002: 152).

Becerilerin birbirlerini tamamladığı veya birbirlerine ön koşul olduğu bir gerçektir. İşitme ve dinleme arasındaki ilişkinin benzeri dinleme ve konuşma becerileri arasında da mevcuttur. Dolayısıyla dinleme becerisindeki yetenek, konuşma becerisini de etkiler. Yapılan araştırmalarda doğuştan işitme engellilerin konuşmayı öğrenemediği, işitme yeteneğinden mahrum kalanların konuşma becerisinin gerilediği,

işitme engelli iken tedavi olup bu yeteneği kazananların konuşmaya başladıkları görülmüştür (Özbay, 2005: 67).

Önceki bölümlerde dil becerilerinin sözlü ve yazılı beceriler olarak sınıflandırıldığından bahsedilmektedir. Dinleme ve okuma becerileri anlamaya dönük becerilerdir. Her ne kadar aralarında çok büyük bir ilişki olduğu düşünülmesine de bu genele yayılmış hatalı bir görüştür. Bu konuyu Anderson ve Lynch (1988: 18) “İyi dinleyiciler, iyi okuyuculardır ve kötü dinleyiciler genellikle kötü okuyuculardır” diyerek açıklamışlardır. Dolayısıyla bu iki beceri de birbirini etkileyecek ve birey dinlediğini anlayabiliyorsa okuduğunu da anlayabilecektir. Her iki beceri de anlamaya yaradığından birinin eksikliği diğeri ile giderilebilecektir.

İletişimin farklı iki kanalında yer alan dinleme ve yazma becerileri, öğrenilen bilginin aktarılması bağlamında bir ilişki içindedirler. Eski çağlar boyunca sözlü olarak ilerleyen kültür ve bilgi aktarımı, yazının icadı ile yazılı olarak aktarılmaya başlanmıştır. Günümüzde de dinleyerek öğrenilen bilgilerin çağımızdan sonraki nesillere kalıcı bir şekilde ancak yazıyla aktarıldığı yadsınamaz bir gerçektir. “Anlatım bir kişinin yetişme seviyesini de yansıtır. Kaleme alınan bir konunun nedenleri ve sonuçları üzerine düşünceler; kişinin tecrübelerinin, izlenimlerinin, hatıralarının ürünüdür” (Özbay, 2005: 70). Dinleme, sözcük birikimimiz açısından önemli bir kaynağımızdır, bu kaynağın gelişmesi anlatım zenginliğimiz için de büyük önem arz eder. Dinleme becerisi ile anladığımız kadar yazma becerisinde uygulamaya geçirebiliriz. “Çünkü dinleme becerisi yetersiz olan bir kişinin anlama becerisi eksik demektir. Anlama becerisi eksik olan birisinin de anlatma becerisi tam gelişmemiştir (Özbay, A.e.: 71).

Tüm bu bahsedilen ilişkiler açısından ötürü temel dil becerilerinin gelişimi bir bütün olarak düşünülmelidir ve aynı anda gelişimleri hedeflenmeli, tümüne yönelik aktivitelerle öğretim desteklenmelidir.

1.3.1.4.4. Dinlemede Karşılaşılan Problemler

Dinlemede karşılaşılan problemleri dinlemeyi engelleyen faktörler ve dinleme esnasında yaşanan sorunlar olarak iki grupta incelemek mümkündür. Dinlemeyi engelleyen faktörler şöyle sıralanabilir:

- İşitme organlarının işlevini yerine getirmemesi,
- Dinlemenin kurallarını bilmemek,
- Dinlemenin bilgilenme ve öğrenme yöntemi olduğunu bilmemek,
- Konuşmacıyı küçümsemek,

Öte yandan Aktaş ve Gündüz'ün belirttiğine göre (2013: 94-95) dinlenme esnasında karşılaşılan sorunlar da şöyle listelenebilir:

- Konuya ilgi duymamak,
- Anlatılan konu hakkında kelime dağarcığı bakımından yetersiz olmak,
- Konuşma ile ilgili küçük ayrıntılara takılmak ve bu sebeple konunun özünü kaybetmek,
- Konuşma ortamının fiziksel yönlerden uygunsuz olması,
- Çevrede rahatsız edici ses ve kokular olması,
- Hava şartlarının elverişsiz olması,
- Konuşucunun ses tonuna, kıyafetine ilgi göstererek konuşmadan uzaklaşmak.

Birey, dinlediği konuya sürekli odaklanamaz. Süre uzadıkça dinleme eyleminin zorlaştığı bir gerçektir. Bu anlamda dersi dinler gibi görünen bazı öğrenciler, fiziken sınıfta olsalar da zihnen sınıfta değildirler (Gündüz, Şimşek, 2014: 63). Bu bilgilerin ışığında dinleme eyleminin pek çok faktörden etkilendiğini ve gayet basit sebeplerden ötürü sekteye uğrayabildiğini düşünebiliriz. Dinleme eyleminin sürekliliğinin ve kalitesinin artırılmasında dinleme eğitiminin önemi yadsınamaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.3.1.4.5. Dinleme Becerisinin Eğitimi

Tarihsel bağlamda bakıldığında dinleme becerisiyle ilgili çalışmaların 1920'li yıllarda başladığı görülür. Rankin'in 1926 yılında yaptığı "Konuşma Dilini Anlama Yeteneğinin Ölçülmesi" isimli doktora çalışması, bu alanda yapılan çalışmaların ilki olarak kabul görmektedir. Ralph G. Nichols'ün 1940'lı yıllarda yaptığı çalışmalar ile dinleme becerisi eğitimde de önemli bir yer edinmiştir. ABD'de 1965 yılı sonrasında

Federal Eğitim Dairesinin yaptığı düzenlemeler neticesinde sözel iletişim, ilk ve orta öğretim öğrencileri için temel beceriler arasında tanımlanmıştır. Bu gelişmenin ardından dinleme becerisi, bağımsız bir alan olarak görülmeye başlamıştır. Ülkemizde ise dinleme becerisini konu edinen çalışmalar 1990'lı yıllarda başlamıştır (Doğan, 2020: 13-15).

Dinleme eğitiminde öğreticinin dinleme eğitimi için bir amaç sağlaması gerekmektedir. Bu unsur öğreticinin en önemli sorumluluklarından birisidir ancak aynı zamanda en çok ihmal edilen kısımdır. Öğrenci, dinleme eğitimi başlamadan önce “Ne için?” dinlediğini bilmelidir. Bunu sağlamak için öğretici, dinlemeye başlamadan önce öğrencilere dinlemenin amacı (ana fikir, detayları belirleme, gerçekleri kurgulardan ayırma vs.) hakkında bilgi vermelidir (Funk ve Funk, 1989'dan akt. Doğan, 2020: 19).

Dinleme eğitiminde başarının yakalanmasında bir diğer önemli nokta dinleme ortamıdır. İyi bir dinleme ortamı ve olanağının sağlanması, Hunsaker'e göre bildiklerimizin %80'inin temel kaynağıdır. (Akt. Akyol, 2010: 1). Dinleme ortamının ve olanağının sağlanması ile öğrenciler daha kaliteli bir öğrenimi daha kısa zamanda elde edebilirler. Demirel ve Şahinel'e göre (2006: 73) öğrenci, bir ders saatinde dinleyerek öğrendiği bir konuyu ders saati dışında en az üç saatte öğrenebilmektedir. Bu durum şu nedenlerle açıklanabilir;

- Öğreticinin sözlü anlatımı konunun en önemli noktalarını öğrenciye aktarma olanağı sağlar.
- Öğretim esnasında sözlü anlatıma ek olarak yazı tahtası, harita çizelge vb. görsel araçların kullanılması görsel, işitsel dinleme imkânı sağlar. Bu imkân anlamayı kolaylaştırır.
- Sınıf içinde oluşan grup etkileşimi öğrenmede etkilidir.

Öğrencilere etkili dinleme becerisinin kazandırılmasında dikkat edilmesi gereken diğer bir önemli konu ise materyal kullanımudur. İçeriğin ve etkinliklerin öğrencilerin dikkatini çekecek nitelikte olması önemlidir. Aksi takdirde dinleme eğitimi amacına ulaşamaz. Bununla birlikte kullanılacak materyallerin öğrencilerin doğal ortamda karşılaşılabilecekleri örneklerden seçilmesi veya bu örneklerin esas alınarak üretilmesi önemlidir. Dinleme becerisi de dâhil olmak üzere tüm dil

becerilerinin doğal ortamdan uzaklaştırılması, bu becerilerin öğrenilmesini zorlaştırmaktadır (Kingen 2000'den akt. Doğan, 2020: 19).

1.3.1.4.5.1. Dinleme Eğitiminde Dikkat Unsuru

Dinlemenin gerçekleşebilmesi için önemli unsurlardan birisi de dikkat aşamasıdır. İşitme eyleminin ardından dikkat aşaması gelir ve bireyin işittiği seslere yoğunlaşmasını sağlar. Bu yoğunlaşmanın sağlanamadığı durumlarda dinleme eylemi gerçekleşmeden işitme aşamasında kalır. Başaran (1996: 283) dinleme süreci içindeki bireyin sıklıkla dinlenen konunun dışına çıkmaya zorlandığını, konuşmacının söylediği herhangi bir sözün dinleyiciyi geçmişteki anılara götürdüğünü, dinleyici konuşmaya tekrar yoğunlaştığında ise konuşmanın bir bölümünü kaçırdığını belirtir.

Dikkat genel olarak bireyin çevresinde algılanabilecek şeyler ve zihnindeki düşünceler arasından seçilmiş belli bir nesneye veya düşünceye yoğunlaşmasıdır ve şu bölümlere ayrılmıştır:

- Genel uyarılmışlık hâli,
- Seçicilik,
- Yoğunlaşma

Dikkati etkileyen pek çok özellik bulunur. Bunların bazıları dışsal, bazıları ise içsel özelliklerdir. Dışsal özellikler uyarıcılarla ilgilidir ve dikkatin yoğunlaşmasında uyarıcıların büyüklüğü, parlaklığı, değişkenliği, şiddeti, hareketliliği ve yeni olması gibi özellikleri sıralanabilir. Öte yandan içsel özellikler ise dinleyicinin kendisi ile ilgili özelliklerdir. Bunlar arasında dinleyicinin geçmiş yaşantısı, ilgi alanları ve ihtiyaçları yer alır (Yaşar, 2020: 131-132).

Karabekiroğlu (2012: 17) dikkati, bireyin çevresindeki birçok uyarandan biri ile o anki ihtiyaçları ve amaçlarına göre ilgilenmesini sağlayan bir işlev olarak açıklar ve dikkat türlerini dört başlık altında inceler. Bunlar; seçici dikkat, bölünmüş dikkat, sürdürülen dikkat ve değişen dikkattir.

Dinleme eğitiminde öğrenmenin başarılı bir şekilde sağlanabilmesi, öğrencinin belirli öğrenme yöntem ve tekniklerini başarılı olarak uygulamasına bağlıdır. Gagne (1988) öğrenme stratejileri şöyle sıralanmıştır: Dikkat stratejileri, kısa süreli bellekte depolamayı artırma stratejileri, kodlamayı güçlendirme stratejileri, geri getirmeyi kolaylaştırma stratejileri, izleme - yönetme stratejileri (Gagne, 1988'den akt. Güven, 2008: 235).

1.3.1.4.6. Dinleme Şekilleri

Dinleme etkinlikleri temel olarak, bireysel olarak yapılan dinlemeler (radyo dinleme, televizyon izleme vb.), bireyler arasında yapılan dinlemeler (telefonda konuşma, sohbet etme vb.) ve grupça yapılan dinlemeler (duyuru dinleme vb.) şeklinde gerçekleşmektedir. Bütün bu dinleme etkinliklerine bakıldığında dinleme iki ana grup altında incelenebilir:

- **Etkileşimli Dinleme:** Bu gruptaki dinlemeler cevap vermeyi veya daha fazla bilgi edinmek için soru sormayı içeren ve karşılıklı konuşma esnasında gerçekleşen dinleme etkinlikleridir (Doğan, 2020: 29).
- **Etkileşimsiz Dinleme:** Cevap vermeyi içermeyen konferans, radyo dinleme veya televizyon izleme gibi etkinlikler bu grupta yer almaktadır (Özbay, 2005: 75).

Kaynak tarafından gönderilen mesajların dinleyici tarafından algılanması her iki dinleme grubunda da söz konusudur; etkileşimli konuşmada, konuşan kişinin söylediklerini anlamak ve kısa bir süre içinde cevap vermek gerektiğinden algılamaya daha büyük önem arz etmektedir. Buna karşın etkileşimsiz dinlemede dinleyici, kendi iç dünyasıyla mücadele etmek durumunda kalır. Bunun sebebi düşünce hızının, konuşma hızından yüksek olmasıdır. Düşüncelere dalan dinleyici bir süre konuşma

ilgili konularda düşünse de daha sonra ilgi giderek azalır ve başka yöne gidebilir (Doğan, 2020: 29).

1.3.1.4.7. Dinleme Türleri

Alanyazın incelendiğinde farklı kaynaklarda dinleme türleriyle ilgili olarak farklı sınıflandırmalar yapıldığı görülmektedir. Wolvin ve Coakley (1985'ten akt. Tompkins, 1998: 262) ve Kingen (2000: 265) tarafından yapılan sınıflandırmalar beş çeşit dinlemeden bahseder:

1. **Ayırt Edici Dinleme:** Sesleri birbirinden ayırt etme amacı güden dinlemedir. Konuşma seslerini, müzik türlerini, çok anlamlı kelimeleri, sözsüz iletişim unsurlarını ayırt etme amacıyla yapılan dinlemeler bu türün kapsamı içindedir.
2. **Estetik Dinleme:** Bir hikâyenin, şarkının dinlenmesi gibi eğlence ve zevk alma amaçlı yapılan dinlemeleri içeren bu türde mesajın heyecan ve duygu uyandırması beklenir.
3. **Etkili Dinleme:** Sebep sonuç ilişkilerini anlamak, bilgileri ayırt etmek, önceki bilgilerle yeni bilgiler arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarmak, ana fikri ve yardımcı fikirleri tespit etmek gibi dinleme örneklerini içeren bu grup eleştirel yargıda bulunmadan dinlemeyi içerir.
4. **Eleştirel Dinleme:** Temel olarak yargıda bulunmayı amaçlayarak dinlemeyi içeren bu grupta sadece anlama amacı değil aynı zamanda puanlama ve değerlendirme amacı da güdülür.
5. **Empatik Dinleme:** Bir yargıda bulunmadan, karşıdakinin duygularını anlamaya yönelik ve empati kurarak yapılan dinlemeler bu gruptadır.

1.3.1.4.8. Dinleme Yöntem ve Teknikleri

1. **Katılımlı Dinleme:** Bu dinleme türü etkileşimli bir dinlemeyi gerektirir. Amaç konuşma sırasında dinleyicinin zihninde oluşan soruların konuşmacıya iletilerek daha iyi öğrenmenin sağlanmasıdır. Konuşmacı ve dinleyici arasındaki etkileşim ne kadar fazla ise iletişim ve dolayısıyla da öğrenme o denli kalitelidir.
2. **Katılımsız Dinleme:** Bu süreçte amaç dinleyicinin diledikleri hakkında zihinsel bir süreç yürütmesini sağlamaktır. Örneğin dinlenen metnin bir hikâye olması durumunda; karakter, yer, zaman, durum tespiti yapılmaya çalışılması; kim, nerede, ne zaman, neden gibi soruların cevaplanmaya çalışılması bu türde yer alır.

3. **Not Alarak Dinleme:** Dinlenen bilgilerin daha kolay hatırlanmasını sağlama amacıyla dinleyicinin önemli olduğunu düşündüğü noktaları not almasını kapsayan bu yöntem aslında öğrencilerin öğrenme süreçleri boyunca yürüttüğü bir eylemdir. Buna karşın pek az öğrenici etkili not alma teknikleri hakkında bilgi sahibidir. (Doğan, 2020: 33).
4. **Empati Kurarak Dinleme:** Dinleyicinin kendini konuşmacının yerine koyarak onun duygularını, düşüncelerini, sözlerinin hangi tecrübeleri yansıttığını anlamaya çalışarak yürüttüğü dileme yöntemidir.
5. **Yaratıcı Dinleme:** Dinleyicinin dinlediklerini yorumlaması ve yeni fikirler üretmesini sağlamayı amaçlayan bu yöntem; konuşmacının sözlerinden yeni çıkarsamalar yapmayı ve konuşma yarıda bırakıldığı takdirde devam ettirme çalışmasını kapsar.
6. **Seçici Dinleme:** Dinleyicinin, dinlenen metnin içinden ilgi ve ihtiyaçlarına göre seçim yapmasını kapsayan bu dinleme yöntemi dil öğrenme sürecinde uygulanan çalışmaların neredeyse tümünü içermektedir.
7. **Eleştirel Dinleme:** Bu yöntemde amaç dinleyicilere dinledikleri hakkında soru sorma, olumlu veya olumsuz görüş bildirme, değerlendirme alışkanlığı kazandırmaktır. (MEB, 2006: 62-63)

1.3.1.4.9. Dinleme Modelleri

Dinlediğini anlama süreci, bireyin dinlediği sözel girdiye yoğunlaştığı, anlam çıkarmaya çalıştığı ve ön bilgileri ile ilişkilendirdiği iki dinleme modelini içermektedir. Dilidüzgün'e göre (2018: 265) söz konusu modeller: "Tepeden Aşağı Dinleme Modeli ve "Tabandan Yukarı Dinleme Modeli"dir.

1. **Tepeden Aşağı Dinleme Modeli:** "Dinleyen odaklı tepeden aşağıya süreçte dinleyenler konu, bağlam, metin türü ve dil bağlamı ile ilgili geçmiş bilgilerinden yola çıkarak oluşturdukları beklentilerle ana düşüncüyü belirleyebilecek, yorum ve çıkarım yapabilecek ve metnin devamını tahmin edebileceklerdir" (Dilidüzgün, A.e.: 265). Dinleyicinin metinle etkileşime girmesini sağlayan bu modelde dil dışı bilgiyi kullanma önem taşır.

Tepeden aşağı dinleme modeline örnek olarak gösterilebilecek bazı dinleme etkinlikleri şöyle listelenebilir:

- Ana fikri anlama,
- Bağlamı anlama,
- Konuşmacının duygularını ayırt etme,
- Çıkarım yapma,
- Konuşmacıyı bulma (Peterson, 1991: 106-122).

2. Tabandan Yukarı Dinleme Modeli: En küçük anlamlı birimlerden en büyük birime yani metne doğru, sesleri çözümleme sürecini içeren bu model Dilidüzgün (2018: 265) tarafından metin odaklı olarak nitelendirilmiştir. Sesbirimlerden başlayarak sözcüklere, tümcelere, en nihayetinde de söyleme ulaşmayı hedefleyen süreç çizgisel bir ilerlemeyi takip etmektedir.

Peterson (1991: 106-122) söz konusu modele göre geliştirilebilecek dinleme etkinlikleri şöyle listeler:

- Tonlamaları ayırt etme,
- Sesleri ayırt etme,
- Sözcük odaklı dinleme,
- Hece türlerine odaklanarak dinleme,
- Detaylara dikkat etme,
- Düşen heceleri ve sözcükleri bulma.

1.3.1.4.10. Dinleme Becerisini Geliştirmede Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Yabancı dil öğreniminde dinleme, öğrencinin çabasını gerektiren belli süreçler içermektedir. Dilidüzgün'ün de (2018: 266) belirttiği gibi anlamayı kolaylaştırmak ve öğrenciyi dinleme süreci içinde etkin kılmayı sağlayacak dinleme stratejilerini harekete geçirmek amacıyla aşamalı bir dinleme süreci yapılmalıdır. Bu aşamalar dinleme süreci olarak adlandırılır ve sırası ile dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrasında oluşur.

1.3.1.4.10.1. Dinleme Öncesi

Dinleme öncesi, dinlemeye hazırlık aşaması olarak görülebilir. Bu safhada öğrencinin daha önce edindiği bilgiler etkinleştirilir. Öğrenci ön bilgileriyle dinleyeceği bilgilerin seçimini, incelenmesini ve düzenlenmesini yapar (Güneş, 2019: 97). İnce ve Boztilki'in (2016: 164-165) Rees (2003)'ten aktardığına göre dinleme öncesi etkinlikleri şu şekilde sınıflandırılmıştır:

- 1. Bağlam Oluşturma:** Günlük hayatımızdaki dinleme ortamımızda kimin, nerede, ne hakkında konuşacağını az çok tahmin ederiz. Dinleme etkinliğinde de öğrencinin zihninde bir bağlam oluşturulması büyük önem taşır.
- 2. İlgi Oluşturma:** Dinleme öncesinde öğrencinin motivasyonunu sağlama, dürtülerini harekete geçirme amacıyla resim, şekil, grafik veya sınıf içi aktivitelerle öğrenciyi dinlemeye istekli hâle getirmek dinleme becerisini geliştirecektir.
- 3. Var olan bilgiyi / ön bilgiyi etkinleştirme:** Öğrencinin daha önceden tecrübe ettiği bilgileri, dinleme etkinliğinin öncesinde harekete geçirmek amacıyla yapılan etkinliklerdir.
- 4. Bilgi edinme:** Dinlenecek metin veya konu hakkında öğrencilerin bilgilerinin sınırlı olduğu durumlarda, konu hakkında yapılabilecek soru-cevap etkinliği, metin okuma, öğretici oyunlar gibi etkinlikler, konunun anlaşılmasını kolaylaştırır.
- 5. Sözcük hazinesini etkinleştirme:** Beyin fırtınası, drama gibi etkinliklerden faydalanılarak öğrencinin sözcük bilgisi geliştirilebilir veya geliştirilebilir.

6. **Tahmin etme:** Bağlamı öğrenen öğrenciler, varsa dinlemeye dair fotoğraf, resim gibi materyallerden de faydalanarak dinlemenin konusunu tahmin edebilirler.
7. **Anahtar sözcüklerin öğrenilmesi:** Bir ön öğrenme çalışması yapılarak öğrencinin dinlemede ilk kez karşılaşılabileceği sözcükleri önceden öğrenmeleri motivasyonlarını artırabilir.
8. **Yönergelerin anlamlandırılması:** Aktivitenin yönergeleri ve/ veya sorularını dinleme öncesinde görmek ve olası cevapları tahmin etmek öğrencilerin metne ilişkin fikir sahibi olmalarını sağlayabilir (Akt: İnce ve Boztilki, 2016: 165).

1.3.1.4.10.2. Dinleme Sırası

Dinleme anı, çeşitli etkinliklerle öğrencilerin metinden çıkarım yaptıkları ve ilgili görevleri çözmeye çalıştıkları yoğun ve stresli bir süreçtir. Bu sebeple dinleme sırasında yapılacak aktiviteler öğrencilerin her sözcüğü anlamalarını değil, bilgiyi içselleştirmelerini ve verilen mesajları doğru bir şekilde anlamalarını sağlamayı amaçlamalıdır. Dikkat edilmesi gereken husus ise dinleme sırasında yapılan etkinliklerle öğrencilerin etkinliğe katılmasını teşvik etmek ve cesaretlerini kırmamaktır (Underwood,1993: 45).

Dinleme sırasında yapılabilecek etkinlikleri Dilidüzgün (2018: 267) şu şekilde listelemiştir:

1. **Görsellerle dinleme:** Öğrenciye çeşitli görseller verilir ve bunlar arasından dinleme metnine ait olan görselleri seçmesi istenebilir.
2. **Grafikleri ve tabloları doldurma:** Öğrenciler dinleme etkinliğinin özelliğine ve içeriğine göre bir grafiği, tabloyu veya formu doldurabilir.

3. **Harita üzerinde bir rotayı takip etme:** Dinleme metninin adres tarifi, seyahat rotası gibi durumları içerdiği aktivitelerde öğrencilerin bir haritadaki rotayı takip etmeleri istenebilir.
4. **Bir listedeki maddeleri işaretleme:** Öğrenciler dinleme etkinliğinin içeriğine göre bir dizi kelime arasından ilgili veya ilgisiz olanı, doğru veya yanlış olanı, metinde olan ya da olmayanı işaretleyebilirler.
5. **Ana düşüncayı bulma:** Öğrenciden, Dilidüzgün (2017: 78)'ün metnin büyük ölçekli yapısının önemli bir parçası olarak belirttiği ana düşünce tümcesini bulması istenebilir. Böylece öğrenci metnin tamamına odaklanacaktır.
6. **Boşluk doldurma:** Dinlenen metinde bazı sözcüklerin yerleri boş bırakılabilir ve öğrencilerden tamamlamaları istenebilir.
7. **Diyalog tamamlama:** Dinleme etkinliğinin bir diyalogu içerdiği durumlarda konuşmacılardan birinin cümleleri verilip diğerinin cümlelerini öğrencilerin tamamlamaları istenebilir.
8. **Dinleme öncesi tahminlerle karşılaştırma:** Dinleme öncesinde yapılan tahmin etkinliğindeki tahminlerle karşılaştırmalar yapılabilir.
9. **Farklılıkları bulma:** Dinleme metni kendisine verilen öğrenciden, dinlediği ile yazılı metin arasındaki farklılıkları bulması istenebilir.
10. **Eşleştirme:** Öğrenciler dinleme etkinliğinin özelliğine göre kendilerine verilen resim, eş-zıt anlamlı sözcük veya cümleleri eşleştirebilirler.
11. **Resimleri veya cümleleri sıraya dizme:** Öğrencilerden karışık bir sıra ile verilen resim veya cümleleri doğru bir şekilde sıralamaları istenebilir.

1.3.1.4.10.3. Dinleme Sonrası

Dinlemenin bitmesinin ardından yapılan tüm etkinlikleri kapsayan bu aşama metnin değerlendirilmesine ve öğrencilerin metni anlayıp anlamadıklarının tespit edilmesine imkân sağlar (Çakır, 2020: 21). Schwartz'a göre (1998: 17) dinleme sonrası etkinliklerinin 3 temel amacı vardır:

1. Metnin bir bütün olarak anlaşılıp anlaşılmadığının kontrol edilmesi,

2. Öğrencilerin dinleme becerisinin ve stratejilerinin değerlendirilmesi,
3. Dinlemeden elde edilen bilginin diğer bağlamlara genişletilmesi.

Bu üç amaca hizmet edebilecek etkinlikleri Demirel (2010: 100) şöyle listelemiştir:

1. Öğrenciler dinledikleri metnin özetini çıkarabilirler.
2. Öğrencilerden giriş ve gelişme bölümlerini dinledikleri metnin sonuç kısımlarını tamamlamaları istenebilir.
3. Öğrencilerden dinledikleri metni canlandırmaları veya resmetmeleri istenebilir.
4. Öğrencilerden dinledikleri metinle ilgili resimleri sıraya dizmeleri istenebilir.
5. Dinlenen metinden hareketle boş bırakılan sözcük, tümce veya kısımları tamamlamaları istenebilir.
6. Öğrencilerden dinledikleri içeriğe uygun bir başlık önermeleri istenebilir.

1.3.1.4.11. Dinleme Becerisini Ölçme ve Değerlendirme

Dil öğrenimi ve öğretimi için önemli kavramlar olan ölçme ve değerlendirme, çoğu zaman birbirleri ile karıştırılmaktadır ve bazen birbirinin yerine kullanılmaktadır. Hâlbuki bu kavramlar birbirleri ile ilişkili olsa da farklı manalar içermektedirler. Oktaylar'a göre (2006: 595) "Ölçme bireyin ya da bireylerin belli bir özelliğe sahip olma derecesinin sayısal olarak betimlenmesidir." Benzer şekilde Derman'ın (2018: 524) Turgut'tan (1986) aktardığına göre "Herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir." Değerlendirme ise "Ölçme sonuçlarının, aynı alana ait bir kriter ile kıyaslanarak bir değer yargısına ve oradan da bir karara ulaşma sürecidir" (Yılmaz ve Sünbül, 2000: 237). Diğer bir deyişle değerlendirme yapılan ölçümün yorumlanmasını ve karar verme sürecini içermektedir.

Soyut bir işlem olan dinlemenin gözlemlenmesi ve ölçülmesinin diğer becerilere göre daha zor olmasından dolayı becerinin ölçülemeyeceği ve değerlendirilemeyeceği düşünülmemelidir. Ölçme değerlendirmeye uygun geliştirilen materyal ve sorularla bu işlemler mümkün, somut ve kolay hale getirilebilir. Doğan'a göre (2012: 39) dinleme becerisinin ölçme ve değerlendirme sürecinde mümkün olduğu kadar farklı türde etkinlikler ve ölçme araçları yer almalıdır. Bu durum, öğrencilerin derse ilgisini ve dinleme becerisine dair öğretim çalışmalarından alınacak verimi artıracaktır.

Dinleme becerisinin ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde öncelikle hedef belirlenmelidir. Öğrencinin dinlediği metni yüzeysel olarak mı, yoksa derinlemesine mi anlaması gerektiği bu anlamda önemli bir karar noktasıdır. Her iki ihtimalde de sorular amaca göre hazırlanmalıdır. Örneğin, öğrencinin metnin konusu ve mesajını anlaması yüzeysel olarak düşünülürken yardımcı fikirleri anlaması, metinle ilgili farklı bakış açılarını ifade etmesi ve metne katılıp katılmadığını sebepleriyle açıklaması derinlemesine yapılmış bir dinleme gerektirmektedir.

Yorulmaz (2009: 62)'ın Yangın'dan (1999: 59-61) aktardığına göre dinleme becerisini ölçmede kullanılacak sınavlarda bulunması gereken özellikler şöyle listelenebilir:

1. Sınavda kullanılacak metin, öğrencilerin dikkatini çekecek özellikte olmalı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları hesaba katılmalıdır.
2. Metin, öğrencilerin düzeylerine uygun sözcük çeşitliliği ve sayısı içermelidir.
3. Metnin uzunluğu öğrencilerin sıkılmayacağı kadar olmalı ve sadece hatırlama kapasitelerine değil, yorumlama becerilerine de hitap etmelidir.

1.3.1.4.11.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisini Ölçme ve Değerlendirmede Kullanılan Teknikler

Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında diğer soru tiplerine göre daha çok kullanılan soru tipi doğru / yanlış sorularıdır. Anlamayı sınavan bu soru tipleri her metin türü için geçerli değildir. İletişimin temel birimi metindir ve doğal olarak bireyler günlük hayatlarında sürekli metin türleri ile karşılaşmaktadırlar. Dolayısıyla dinlemenin türü de metin türüne göre şekillenmektedir. Bu noktadan hareketle, öğrenciler günlük hayatlarında karşılaşabilecekleri metin türleri ile çalıştıklarında ve sınava tabi tutulduklarında öğretim daha nitelikli bir hal alacaktır (Dilidüzgün: 2018: 275).

Genel olarak bakıldığında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisini ölçme amaçlı kullanılan tekniklerde şu soru tiplerine yer verilmektedir:

1. Doğru / Yanlış testleri,

2. Çoktan seçmeli testler,
3. Boşluk doldurmalı testler,
4. Evet / Hayır kısa cevabı isteyen sorular,
5. Bilginin metinde olup olmadığını sorgulayan Var / Yok testleri
6. Tablo veya grafik doldurma,
7. Metnin konusunu bulma,
8. Metnin ana fikrini bulma,
9. Metne uygun başlık bulma.

1.4. Avrupa Ortak Dil Çerçevesi

Avrupa Ortak Dil Çerçevesi⁴ (*Common European Framework of Reference for Languages*), Avrupa Konseyi tarafından 2001 yılında dil öğretimi, dil yeterliği ve okuma, dinleme, yazma, sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma gibi dil becerilerine dayalı bir yabancı dil öğretim ve sertifikalandırma sistemi önerisidir. (AODÇ, 2001: 1). Çeşitli amaçları olan AODÇ, dil alanında çalışan herkese hitap etmekte ve Avrupa'daki eğitim sistemlerinden kaynaklanan farklılıkları gidermeyi, dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav, ders kitapları vb. konularda yapılan çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

Avrupa Ortak Dil Çerçevesi üç temel ilke esas alınarak oluşturulmuştur:

1. Avrupa'daki dil ve kültür çeşitliliğinin zengin mirasının korunması için olası dil engellerini ortadan kaldırmak,
2. Dil hareketliliğini artırmak,
3. Üye ülkeler arasında ilkesel olarak iş birliği ve eşgüdümü sağlamak (AODÇ, 2001: 2).

Avrupa Ortak Dil Çerçevesi içerik olarak 9 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde ortak çerçeve genel olarak tanımlanmış ve amaçları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

⁴ Common European Framework of Reference for Languages metni alanyazında “Avrupa Konseyi Yabancı Diller ortak Metni”, “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı”, “Avrupa Ortak Dil Kriterleri” gibi farklı adlarla yer almaktadır. Bu çalışmada ise Avrupa Ortak Dil Çerçevesi adı ile ve AODÇ kısaltması ile anılacaktır. .

İkinci bölümde AODÇ'nin dil öğretim yaklaşımı olan Eylem Odaklı Yaklaşım açıklanmıştır. Eylem Odaklı Yaklaşım, dil öğrencilerini sosyal aktörler olarak tanımlar ve bireyin toplum içerisinde farklı durumlarda farklı roller üstlenmesini kapsayan bir kavramdır. Buna göre birey toplumun bir üyesidir ve çeşitli durumlarda belirli görevleri yerine getirir. Bu görevler sadece dil bağlamıyla sınırlı tutulmamış, bireyin sahip olduğu tüm bilişsel, duyuşsal yeterlikleri ile bütün yetenekleri ele alınmıştır. Bireyler görevlerini yerine getirmek amacıyla tüm yetilerini kullanır ve yerine getirdikleri görevler sonucunda yetenekleri geliştirilir, pekiştirilir ya da değişime uğrar (AODÇ, 2001).

AODÇ'nin üçüncü bölümü, ortak başvuru düzeylerini açıklar. Bu bağlamda 6 düzeyli bir Ortak Başvuru Çerçevesi hazırlanmıştır.

Tablo 1.1. : 6 Düzeyli Ortak Başvuru Çerçevesi (AODÇ, 2001:21).

Çerçevenin dördüncü bölümü dil kullanımı için gerekli alanlar, durumlar, temalar, görevler ve iletişim amaçları, etkinlikleri, stratejileri ve süreçleri ele almaktadır.

Beşinci bölümde dil kullanıcısı ya da öğrencisinin genel ve iletişimsel yeterlikleri ayrıntılı olarak kategorilere ayrılmış ve ortak başvuru düzeylerine göre üstesinden gelmeleri gereken görev ve etkinlikleri çözmek için kullandıkları yetilerden bahsedilmiştir.

Altıncı bölümde, üçüncü ve dördüncü bölümde bahsedilen kategorilerle ilgili dil öğrenimi ve öğretimi süreçleri yer almaktadır. Günümüzde etkili olan bazı yaklaşımların yer aldığı bölümde AODÇ'nin belirli bir dil öğretim yaklaşımını ön plana çıkarmaksızın çeşitli seçenekler sunduğu ve uygulayıcıların kendi yaklaşım ve yöntemlerini belirlemede özgür oldukları özellikle belirtilmiştir (AODÇ, 2001).

Yedinci bölümde dil öğrenimi ve öğretiminde iletişim odaklı görevlerin rolü ayrıntılı olarak anlatılmış ve söz konusu görevlerin uygulanması önceki bölümlere yapılan atıflarla açıklanmıştır.

Sekizinci bölümde çok dillilik, çok kültürlülük, çeşitlendirilmiş öğrenme hedefleri, program tasarım ilkeleri ve senaryoları, yaşam boyu dil öğrenimi gibi konulara yer verilmiştir.

Çerçevenin son bölümünde öğrenim ve öğretim sürecinde değerlendirmenin amaçları ve türleri üzerinde durulmuştur.

Özetle Avrupa Ortak Dil Çerçevesi dil öğrenimi ve öğretimi ile uğraşan herkesin faydalanabileceği bilgilere yer vererek ilgili kişilerin kendi kararlarını vermelerine destek olmak amacıyla kaleme alınmıştır.

1.4.1. Avrupa Ortak Dil Çerçevesinde Dinleme Becerisi

AODÇ'nin benimsediği Eylem Odaklı Yaklaşım, yabancı dil öğrencisinin sahip olduğu her türlü bilgi ve beceriyi kullanmasını öğütlemektedir. Öğrenme ortamlarında bütün dil becerilerinin birlikte kullanılmasını vurgulayan AODÇ, beceri alanlarını tek tek ele almıştır. Dolayısıyla çerçevede diğer dil becerileri gibi dinleme becerisi de betimlenmiştir. Bu bölümde metinde yer alan Ortak Yetenek Düzeyleri bütüncül olarak irdelendikten sonra çalışmanın odak noktası olan B1 düzeyinde dinleme becerisi üzerinde özellikle durulacaktır.

Avrupa Ortak Dil Çerçevesi, aşağıdaki Ortak Yetenek Düzeyleri-Bütüncül Basamak tablosunda temel, bağımsız ve yetkin kullanıcıların bütün beceri alanlarına yer vermiştir:

Tablo 1.2. : Ortak Yetenek Düzeyleri Bütüncül Basamak Tablosu. (AODÇ, 2001: 23).

İleri Düzey Kullanıcı	C2	Okuduğu ve duyduğu her şeyi neredeyse bir çaba göstermeksizin anlayabilir. Farklı kaynaklardan yazılı ve sözlü oldu ve kanıtları tutarlı bir biçimde özetleyerek yeniden oluşturabilir. Doğal bir biçimde, son derece akıcı ve kesin olarak kendini ifade edebilir ve karmaşık konularda bağlantılı ince anlam farklılıklarını ayırt edebilir.
	C1	Uzun ve zorlu metinlerden oluşan geniş bir basamağı anlayabilir ve örtük anlamları kavrayabilir. Sözcüklerini uzun uzadıya aramak zorunda olmaksızın doğal ve akıcı bir biçimde kendini ifade edebilir. Toplumsal, mesleki ya da akademik yaşamı içinde dilini esnek ve etkin bir biçimde kullanabilir. Karmaşık konularda açık ve dizgeli bir biçimde kendini anlatabilir ve düzenleme, ekleme ve söylem bağdaşıklığı gereçleri üzerindeki denetim gücünü gösterebilir.
Ara Düzey Kullanıcı	B2	Uzmanlık alanına ilişkin teknik bir tartışma da dâhil olmak üzere karmaşık bir metin içerisindeki somut ya da soyut konuların özünü anlayabilir. Doğal bir konuşucuyla ne kendisi ne de karşısındaki için bir gerilim içermeyen bir konuşma türünden durumlarda belli bir doğallık ve rahatlık derecesiyle iletişim kurabilir. Geniş bir konu dizisi içinde kendini açık ve ayrıntılı bir biçimde dile getirebilir, güncel bir konuya ilişkin görüş bildirebilir ve farklı olasılıkların avantaj ve sakıncalarını sergileyebilir.
	B1	Açık ve standart bir dil kullanıldığında ve iş, okul, eğlence, vd. bildik şeyler söz konusu ana konuları anlayabilir. Erek dilin konuşulduğu bir bölgeye yapılan yolculuk sırasında karşılaşılan durumların çoğunda sorunların altından kalkabilir. Bildik ve ilgi alanına giren konular üzerine yalın ve tutarlı bir söylem üretebilir. Bir olayı, bir deneyimi ya da bir düşüneye anlatabilir, bir beklentiye betimleyebilir ve bir projeye veya bir düşünceye ilişkin gerekçeler ya da açıklamaları kısaca dile getirebilir.
Temel Düzey Kullanıcı	A2	Tek cümleleri ve doğrudan öncelik alanlarıyla (söz gelimi yalın ve kişisel bilgiler ve aile bilgileri, alışverişler, yakın çevre, iş) ilişkili olarak sıklıkla kullanılan deyimleri anlayabilir. Bildik ve alışlagelen konular üzerinde yalnızca yalın ve dolaysız bilgi alışverişini gerektiren basit ve bildik etkinlikler çerçevesinde iletişim kurabilir. Eğitimini, dolaysız çevresini yalın yollardan betimleyebilir ve dolaysız gereksinimlerine denk düşen konuları anlayabilir.
	A1	Sıradan ve gündelik değişlerle somut gereksinimleri karşılamayı hedefleyen son derece yalın ifadeleri anlayabilir ve kullanabilir. Kendini veya bir başkasını tanıtabilir ve bir kişiye, kendisiyle ilgili sorular -örneğin oturduğu yer, ilişkileri, sahip olduğu şeyler, vb. üzerine - sorabilir ve aynı türden sorulara yanıt verebilir. Eğer kendisiyle konuşan kişi yavaş yavaş ve tane tane kendisine yardımcı olacak biçimde konuşuyorsa basit bir biçimde iletişim kurabilir.

Görüldüğü üzere dil kullanıcısı ya da öğrencisi temel düzeyden yetkin düzeye doğru ilerlerken yakın çevresinden uzak çevresine, basitten karmaşığa doğru bir ilerleme söz konusu olmaktadır. Özellikle dinleme becerisi düşünüldüğünde temel düzeyde öğrencinin yeterliği; sesleri, sözcükleri ayırt etmek ve basit, günlük dile ait sözcükler içeren konuşmaları; ancak tane tane ve yavaş konuşulduğunda anlamak olarak nitelendirilmiştir. Bu nitelendirmeye paralel olarak Demirel'e göre de (2010: 98) "dinleme öğretiminde öncelikle dilin fonolojik yapılarının tanınması ve daha sonra bunların seçilebilmesi" öğretilmelidir. Bağımsız düzeyde ise öğrencinin, dinlenen metnin ana hatlarını, özünü anlaması söz konusu olmalıdır. Yetkin düzeye geçen öğrencinin ise söylenenleri anlamının yanında yapılan imaları, dolaylı anlatımları da anlayabilecek bir seviyeye ulaşması öngörülmektedir.

AODÇ'nin dördüncü bölümünde dinleme faaliyetlerinin, sebeplerinin ve stratejilerinin neler olduğuna 'anlama faaliyetleri ve stratejileri' başlığı altında yer verilmiştir.

AODÇ (2001)'ye göre dil kullanıcısının dinleme sebepleri şunlar olabilir:

- Ana fikri anlama,
- Belirli bir bilgiyi öğrenme,
- Detaylarıyla anlama,
- Akıl yürütme, vs.

Dinleme faaliyetleri ise şu başlıklar altında sınıflandırılmıştır:

1. Kamu duyurusu (bilgi, yönerge, uyarılar, vs.) dinlemek,
2. Medyayı (Radyo, televizyon, kayıtlar, sinema, vs.) dinlemek,
3. Canlı bir izleyici kitlesinin (tiyatro, kamu toplantıları, kitlelere hitap, eğlenceler, vs.) üyesi olarak dinlemek,
4. Kulak misafiri olunan konuşmaları, vs. Dinlemek

Bazı dinleme faaliyetleri için hazırlanan ölçekler de şunlardır:

- Genel işitsel anlama,
- Ana dili konuşan kişiler arasındaki etkileşimi anlama,
- Canlı bir izleyici kitlesinin üyesi olarak dinlediğini anlama,
- Dinlediği duyuru ve yönergeyi anlama,
- İşitsel medya kayıtlarını anlama (AODÇ, 2001: 80-81).

AODÇ’de de belirtildiği üzere yukarıda yer verilen faaliyet ve sebeplerin sayısını artırmak mümkündür. AODÇ’de en temel olanlarından bahsedilmiş ve örnek oluşturması amacıyla kaleme alınmıştır. Öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, bu sayıların artırılması öğreticilere bırakılmıştır.

AODÇ’de yer verilen ve yukarıda bahsedilen dinleme faaliyetleri ile ilgili araştırmamızı ilgilendiren B1 düzeyinde şu şekilde bilgi verilmektedir:

Tablo 1.3. : B1 Genel İşitsel Anlama Tablosu (AODÇ, 2001: 65).

B1	Genelde aşına olunan bir aksan ile konuşmanın yapıldığı takdirde, hem genel iletileri hem de belirli ayrıntıları tanıyarak, ortak günlük veya iş ile ilgili konular hakkındaki doğrudan gerçeğe dayanan bilgileri anlayabilir.
	Sıkça iş yerinde, okulda, eğlence yerlerinde vs. karşılaşılan aşına hususlardaki anlaşılır standart konuşmanın, kısa anlatılar da dâhil, ana noktalarını anlayabilir.

Tablo 1.4. : B1 Ana Dili Konuşan Kişiler Arasındaki Etkileşimi Anlama Tablosu (AODÇ, 2001: 66).

B1	Konuşmanın yavaşça ve anlaşılır standart bir diyalekt ile gerçekleştiği takdirde, etrafında uzayan konuşmalardaki ana noktaları genelde takip edebilir.
----	---

Tablo 1.5. : B1 Canlı Bir Dinleyici Kitlesinin Üyesi Olarak Dinleme Tablosu (AODÇ, 2001: 66).

B1	Söz konusu hususun bilinir olması ve sunumun doğrudan ve anlaşılır bir biçimde yapılandırılmasıyla kendi alanındaki bir konferansı veya konuşmayı takip edebilir.
	Konuşmanın anlaşılır ve standart bir konuşma ile gerçekleştiği takdirde, bildik konular üzerine yapılan açık sözlü kısa konuşmaları ana hatları ile takip edebilir.

Tablo 1.6. : B1 Duyuru ve Yönerge Dinleme Tablosu (AODÇ, 2001: 67).

B1	Her gün kullanılan aletlerin kullanma talimatları ve basit teknik bilgileri anlayabilir. Ayrıntılı yönergeleri takip edebilir.
----	--

Tablo 1.7. : İşitsel Medya Dinleme Tablosu (AODÇ, 2001: 67).

B1	Standart konuşmayla yapılmış olan kişisel ilgi alanındaki konuların kayıt edilmiş ve yayınlanmış işitsel malzemenin çoğunun bilgi içeriğini anlayabilir.
	Oldukça yavaş ve anlaşılır biçimde gerçekleştirilen radyo haber yayınlarının ve bildik konular hakkında daha basit türde kayıt edilmiş malzemenin ana noktalarını anlayabilir.

Faaliyetlere ek olarak AODÇ’de dil öğrencileri için ‘Ortak Yetenek Düzeyleri – Öz Değerlendirme Çizelgesi’ yer almaktadır. Bu tablonun amacı öğrencilerin neleri yapabileceklerini ve eksiklerini belirlemelerinin yanında öğretmenlerin dinleme etkinliklerini bu çizelgeye göre şekillendirmelerini sağlamaktır. Öz Değerlendirme Çizelgesinde B1 düzeyinde dinleme becerisi için şu ifadeler yer almaktadır:

Tablo 1.8. : Ortak Yetenek Düzeyleri Öz Değerlendirme Çizelgesi B1 Düzeyi Tablosu.
(AODÇ, 2001: 23).

B1	Açık ve uygun bir dil kullanıldığında ve iş, okul, eğlence, vb. gibi bildik konular söz konusuysa, temel öğeleri anlayabilirim. Göreceli olarak yavaş ve tane tane konuşulması durumunda güncel olaylar ve kişisel veya mesleki olarak ilgimi çeken birçok radyo ve televizyon yayınının özünü anlayabilirim.
----	---

Sonuç olarak öğrenci, AODÇ’ye göre dinleme becerisinde aşağıda belirtilenleri yapabilmelidir:

- İfadeyi algılamalı (işitsel fonetik becerileri),
- Dilsel iletiyi teşhis etmeli (dilbilimsel beceriler),
- İletiyi anlamalı (anlambilimsel beceriler),
- İletiyi yorumlamalı (bilişsel beceriler) (AODÇ, 2001: 108).

Yukarıda belirtilen tüm bilgilerden hareketle Ortak Avrupa Çerçevesi’nde, dinleme becerisine diğer beceriler kadar önem verilmektedir. Tablolar, listeler ve örneklerle dil öğrencileri, öğretmenleri, müfredat belirleyicileri, ders kitabı yazarları ve materyal hazırlayıcılarına, kısacası yabancı dil öğrenimi ve öğretimi ile ilgilenen herkese takip etmeleri gereken yolda neler yapmaları gerektiği belirtilmiştir.

1.5. Dinleme Becerisi ve Sesli Hikâyeler

Edebî metinlerin dil öğretiminde kullanılması ilk olarak dil bilgisi çeviri yönteminde ortaya çıkmıştır. Bu yöntemde edebî metinler, dilin güzel örneklerini ve dil bilgisi kurallarının kullanımını görmek amacıyla okunur ve çevirileri yapılır fakat burada amaç edebiyat değil, dili öğrenmektir. Benzer şekilde iletişimci yaklaşım da, metinsellik ilkesi gereği, dil öğretiminde diğer metinlerle beraber edebî metinlerin kullanımını temel almaktadır. Bugüne değin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde edebî metinlerin kullanımından genel olarak kaçınılmış ve üretilmiş veya sadeleştirilmiş metinler tercih edilmiştir. Oysa günümüzde bu anlayış giderek terk edilmektedir (Odacı, 2018: 1189).

Genel olarak okuma etkinliklerinde kullanılan edebî metinlerin, özellikle de kısa hikâyelerin dinleme becerisinde de etkili olabilecekleri bu çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır.

1.5.1. Dinleme Becerisinin Eğitiminde Otantik Materyal Kullanımı

Yabancı dil öğretiminde otantik (özgün) metin kullanımı alanda en çok karşılaşılan konulardan biridir. Bu araştırmanın amaçlarından biri yabancı dil olarak Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmamış olan otantik edebî metinlerin de öğretim sürecine dâhil edilebileceğini ve böylece dinleme becerisinin eğitiminde karşılaşılan materyal eksikliğinin giderilebileceğini ortaya koymaktır.

Avrupa Ortak Dil Çerçevesi'nde öğrencilere sunulan yazılı ve sözlü metinlerin otantikliğine (özgünlüğüne) dair yer alan açıklamada metinlerle ilgili verilen bilgiler şöyledir: "... öğrendiği dili doğrudan kullanarak deneyimleri sonucu karşılaştığı, basitleştirme ve düzeltme gibi işlemlerden geçmemiş günlük gazete, dergiler ve yayınlarda karşılaşılabilecek özgün metinler" (AODÇ, 2001:137). Bu açıklamadan çıkarılabilecek sonuç, otantik metinlerin de öğrencilere sunulabileceği ve dil öğretiminde kullanılabileceğidir. Böylece öğrenciler hem otantik metinlerle daha çok

karşılaşabilecek hem de öğrendikleri dilde üretilmiş edebi eserleri dinleme tecrübesi edinebileceklerdir.

1.5.2. Sesli Kitaplar / Hikâyelerin Özellikleri

Hikâye anlatıcılığı tarihi olarak çok eskilere dayansa da sesli kitapların ortaya çıkışı ve popülerlik kazanması 1954 yılında Goethe'nin *Faust I*, Schiller'in *Kabale und Liebe* ve Samuel Beckett'sin *Das letzte Band* isimli eserlerinin seslendirilmiş hallerinin kasetlere kaydedilmesi ve satışa sunulması ile gerçekleşmiştir (Bicnek ve Epping-Jager; 2012'den akt. Göçerler, Asutay; 2016). Sesli kitaplar uzun yıllar boyunca kaset ve yayınevi gibi yine ulaşılabilirliği kısıtlı bir çevre içinde kalmıştır. İnternetin hayatımıza girmesi ve yaygınlaşması ile hem seslendirilmiş edebiyat eserleri kitaplarla sınırlı kalmamaya hem de daha kolay ulaşılabilir hale gelmeye başlamıştır. Günümüzde özellikle çevrim içi sitelerde ve uygulamalarda istenilen her an ulaşılabilir durumda sesli nazım ve nesir edebiyat ürünleri bulunmaktadır.

1.5.3. Dinleme Becerisi ve Sesli Hikâye Kullanımı

Hikâye metinlerinde bulunan bazı özellikler -çocukken ebeveynlerimizin anlattığı hikâyeleri sabırsızlıkla beklememiz ya da Binbir Gece Masalları'ndaki hikâyenin devamının bir sonraki geceye kalması geleneğinin okuyucuda ve dinleyicide yarattığı dinleme isteği gibi- bu metin türünü karşı konulamaz hâle getirmektedir. Bu karşı konulamazlık, etrafında konuşulanları henüz anlamaya başlamış çocuklarda olduğu kadar yetişkinlerde de vardır. Bu noktadan hareketle hikâye metninin, insanı içine çeken ve bir parçası hâline getiren doğaları gereği, her yaştaki öğrencilerin yabancı dil öğretimi için kullanılmaya hazır metinler olduklarını söyleyebiliriz. Hikâye metninin yabancı dil öğretiminde kullanılabilmelerini sağlayan özelliklerini Özcan (2011) şöyle listelemiştir:

- Bağdaşık olmaları,
- Okunabilir ve dinlenebilir olmaları,
- Sahip oldukları bağlam içerisinde kelimelerin birbirleri ile ilişkili olması.

Yabancı dil öğretiminde hikâyelerin kullanımının, geçmişi daha eski olsa da Krashen’ın 1982 yılında yayımladığı ve yabancı dil öğretiminin ilkelerini açıkladığı, *Principles and Practice in Second Language Acquisition* ve 1985 yılında yayımladığı *The Input Hypothesis: Issues and Implications* isimli eserlerinde özellikle sözcük öğretiminde önemli bir kaynak olarak göstermesiyle dil öğreticilerinin dikkatini çektiğini söylenebilir.

Günümüze doğru geldiğimizde özellikle, Ortak Avrupa Dil Çerçevesinde dil öğrencilerinin dinleme etkinliklerindeki beceri düzeyleri hem genel olarak hem de faaliyetlere göre özel olarak açıklanmıştır. Genel olarak bakıldığında bağımsız düzeylerin ilki olarak niteleyebileceğimiz B1 düzeyinde olan bir öğrencinin, ölçünlü bir dil kullanıldığında ve alışılmış bir aksan ile konuşulduğunda bir dinleme etkinliğini ana hatlarıyla anlayabileceği belirtilmektedir. Bununla birlikte “kısa hikâyeleri de anlayabilir” ifadesi yer almaktadır (AODÇ, 2001: 71). Bu noktadan hareketle yabancı dil öğrencilerinin B1 düzeyinden itibaren kısa hikâyeleri genel hatları ile anlayabileceği öngörülmektedir.

Ortak Avrupa Çerçevesinin ‘Radyo Yayınlarını ve Ses Kayıtlarını Anlama’ başlığı incelendiğinde ise B1 düzeyinde yukarıda belirtilen ölçünlü dil ve alışılmış aksan kullanımı ibareleri tekrar edilir. Bunlara ek olarak yavaş konuşulması konusu da yer alır. AODÇ’nin önerileri dikkate alındığında dinleme becerisi ile ilgili yapılabilecek etkinliklerde, belli özellikleri taşımak koşuluyla, kısa hikâyelerin kullanılabileceği görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hikâyeler daha çok okuma ve yazma becerilerine yönelik çalışmalarda kullanılmıştır. Örneğin, Özdemir’in (2010), Miçooğulları’nın (2020) ve Akyüz’ün (2019) halk hikâyelerinin; Ciğerci ve Gültekin’in (2019) dijital hikâyelerin ya da Türkyılmaz’ın (2010) modern hikâyelerin kullanımını inceledikleri çalışmalar genel olarak okuma ve yazma becerilerinin gelişmesi ya da öğrencilerin kaygı düzeyleri üzerindeki etkileri hakkındadır.

Öte yandan Özaltun (2018), Türker'in (2019) araştırmaları gibi dinleme metinlerinin sınıflandırılmasına yönelik çalışmalarda da sesli hikâyeler yer almaktadır. Ancak, yapılan araştırmalar neticesinde, sesli hikâyelerin dinleme becerisinin geliştirilmesinde kullanımı gerektiği kadar ilgi görmediği söylenebilir.

Yapılan literatür taraması sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin gelişiminde sesli hikâyelerin kullanımı hakkında yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma deseni, araştırmanın evreni, örnekleme ve çalışma grubunun seçimi, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, otantik materyallerin seçimi, tasarlanması süreçleri; uygulama süreci ve analiz süreci hakkında bilgi verilecektir.

2.1. Araştırmanın Deseni

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dinleme becerilerini sesli hikâye uygulamaları kullanarak geliştirme ve dinleme çalışmalarına dair görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma karma yöntem yaklaşımlarına uygun olarak yapılmıştır. Karma yöntem, nicel ve nitel verilerin birbiriyle bütünleştirilebildiği ve her iki yöntemin de güçlü yanlarının kullanıldığı bir yaklaşımdır (Cresswell, 2014: 3).

“Araştırma desenleri; bilimsel araştırmalarda veri toplama, analiz etme, yorumlama ve raporlamaya yönelik olan yollardır” (Cresswell ve Plano Clark, 2018: 61). Karma yöntem desenini seçerken nicel ve nitel yöntemler arasındaki ilişkiye, hangi yöntemin baskın olacağına ve ne zaman birleştirileceğine karar verilmelidir. Araştırmanın amacına göre karar verilebilecek çeşitli karma yöntem araştırma desenleri bulunmaktadır. Bu araştırmada karma araştırma desenlerinden yakınsayan paralel desen (Cresswell ve Plano Clark, 2018: 84) kullanılmıştır. Yakınsayan paralel desen “araştırmacının, nitel ve nicel aşamaları araştırma sürecinin aynı olan bir aşamasında eş zamanlı olarak uygulamasıyla oluşur. Bu desen yöntemlere eşit öncelik verir, çözümleme sırasında bu aşamaları birbirinden ayrı tutar ve daha sonra genel yorumlama yaparken sonuçları birleştirir (Cresswell ve Plano Clark, a.e.: 79).

Yakınsayan paralel desenin amacı, araştırma problemini en iyi şekilde anlamlandırmak için aynı konu üzerinde farklı ancak birbirini tamamlayan bilgiler elde etmektir (Cresswell ve Plano Clark, a.e.: 84).

Araştırmanın nicel boyutunda nicel araştırma yöntemlerinden ön test- son test kontrol gruplu gerçek deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel desenler “araştırmada herhangi bir olay, olgu, obje, subje (kişi) ve etkeni inceleyerek değişkenler arasındaki neden - sonuç ilişkilerini tespit etmek ve sonuçları karşılaştırarak ölçmek için yürütülen bir araştırmadır” (Ekiz, 2009: 109). “Sosyal bilim araştırmalarında değişkenler arasında nedensel ilişkileri test etmek için en güçlü yöntem deneysel araştırma desenleridir” (Gürbüz ve Şahin, 2017: 109). “Bilimsel değeri en yüksek denemeler, gerçek deneme modelleriyle yapılanlardır” (Karasar, 2012: 97). Deneysel çalışmalarda, deney grubu bağımlı değişken (dinleme becerisi başarısı) üzerinde etkisi test edilecek olan işleme (sesli hikâye uygulamaları) maruz kalırken kontrol grubu ya hiçbir işleme maruz kalmaz ya da farklı bir uygulamaya maruz bırakılır. Bu araştırmada bağımlı değişken olan dinleme becerisinde sınav başarısına bağımsız değişken olan sesli hikâye uygulamalarının etkisi incelendiği için deney grubundaki öğrenciler sesli hikâye uygulamalarına maruz bırakılırken kontrol grubu geleneksel dinleme etkinliklerine devam etmiştir.

Araştırmanın nitel boyutunda ise nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışmasının “en belirgin niteliği ise, güncel bir olgu, olay, durum, birey ve gruplar üzerine odaklaşıp, derinlemesine incelemeye çalışmasıdır” (Ekiz, 2009: 45). Bu araştırmada deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin eğitim materyallerinde kullanılan geleneksel dinleme uygulamaları hakkındaki görüşlerinin; bunun yanında deney grubundaki öğrencilerin sesli hikâye uygulamaları ile ilgili görüşlerinin derinlemesine incelenmesi amacıyla durum çalışması yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada ilk olarak deney ve kontrol gruplarından katılımcı tanıma formu aracılığı ile veriler toplanmıştır. Ardından gerçek deneysel desenin ilk aşaması olan ön test (başarı testi) her iki gruba da uygulanmıştır. Bu aşamanın ardından nitel verilerin

toplanması amacı ile her iki gruba da “Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu” gönderilmiştir. Ardından deney grubuna 7 hafta boyunca 14 adet sesli hikâye uygulaması yapılmıştır. Daha sonra ise her iki gruba da deneysel desenin son aşaması olan son test (başarı testi) uygulanmıştır. Son olarak deney grubuna gönderilen Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş formu ile nitel boyuttaki son veriler toplanmıştır. Araştırmanın genel görünümü Tablo 2.1.’de verilmiştir.

Tablo 2.1. : Araştırmanın Genel Görünümü.

Gruplar	Ön Test	Müdahale	Son Test
Deney Grubu	Başarı Testi (A2 Sınavı) Katılımcı Tanıma Formu Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu	Sesli Hikâye Uygulamaları	Başarı Testi (B1 Sınavı) Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu
Kontrol Grubu	Başarı Testi (A2 Sınavı) Katılımcı Tanıma Formu Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu	Geleneksel Etkinlikler	Başarı Testi (B1 Sınavı)

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrencileri oluşturmaktadır, Örneklem ise anılan merkezde B1 düzeyinde eğitim gören 30 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklem grubu seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Örneklem grubunun belirlenmesinde seçkisiz yöntemin kullanılması şöyle açıklanabilir; “Belirli bir evrende yer alan “şey”lerin özellikleri her bireye eşit olarak dağıtılmıştır. Yani bu evrendeki “şey”lerin özellikleri belirli ölçütler uygulandığında birbirine benzer özellikler göstermektedir” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 104).

Araştırmanın deney grubu 15, kontrol grubu 15 öğrenciden oluşmaktadır. Deney grubunu, özellikle deneysel çalışmalarda, müdahaleye maruz bırakılan, üzerinde deneyin yapıldığı katılımcılar oluştururken kontrol grubu, müdahaleye maruz bırakılmayan, deney grubundaki gelişmeyi ortaya koymak için karşılaştırma yapmaya yarayan katılımcılardan oluşur (Ekiz, 2009: 106).

2.3. Çalışmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Bu kısımda çalışmada nicel ve nitel verileri toplamak amacıyla kullanılan araçlar hakkında bilgi verilmektedir.

Tablo 2.2. : Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.

Nicel Veri Toplama Araçları	Nitel Veri Toplama Araçları
Katılımcı Tanıma Formu	Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu
Başarı Testi (A2 Seviye Sınavı)	Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu
Başarı Testi (B1 Seviye sınavı)	

2.3.1. Nicel Veri Toplama Araçları

Çalışmanın ilk nicel veri toplama aracı katılımcı tanıma formudur. Katılımcı tanıma formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcılara adı, soyadı, cinsiyet ve ülke gibi demografik anlamda sorular sorulmaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların dil yeterlilikleri, bilgisayar ve akıllı telefon kullanım alışkanlıkları gibi sorular yer almaktadır. İlgili formun dil ve içerik kontrollerinin yapılması ile ilgili bir uzmandan görüş alınmıştır.

Araştırmanın nicel verilerini elde etmeyi sağlayan ilk veri toplama aracı olan “Katılımcı Tanıma Formu”nda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Adınız - Soyadınız
2. Yaşınız
3. Cinsiyetiniz
4. Ülkeniz
5. Ana diliniz
6. Kaç yabancı dil biliyorsunuz?
7. Yabancı dillerinizi yazınız.
8. Ne kadar süredir Türkçe öğreniyorsunuz?
9. Aşağıdaki elektronik aletlerin/ cihazların hangisine / hangilerine sahipsiniz?
 - Dizüstü bilgisayar
 - Masaüstü bilgisayar
 - Tablet
 - Akıllı Telefon
10. Daha önce hiç sesli hikâye dinlediniz mi? Evet Hayır (İşaretleme sorusu)
11. Hangi dilde sesli hikâye dinlersiniz?
12. Kaldığınız evde / yurttaki Türkçe konuşan kişiler var mı?
13. Bir Türkçe yayın (Dergi, televizyon programı, blog, vlog, web sitesi) Takip ediyor musunuz? İsmi nedir?
14. Hangi Türkçe dizi ve / veya filmleri izliyorsunuz?
15. Türkçe öğrenmek için hangi internet sitesi veya uygulamaları kullanıyorsunuz? İsimlerini yazınız.

Araştırmanın nicel verilerini sağlayan ikinci veri toplama aracı A2 seviyesi başarı testidir. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Sınav Hazırlama ve Uygulama Komisyonu tarafından hazırlanan ve kurumda görevli öğretim görevlilerince uygulanan bu sınav, daha birçok sınavın bulunduğu bir sınav havuzundan seçkisiz yöntem ile seçilmiştir. Öğrencilerin A2 düzeyinde edindiği bilgileri ve dört temel becerideki gelişimlerini sınavın testin bu araştırmada sadece dinleme bölümünün sonuçları veri olarak değerlendirilmiştir. Benzer şekilde nicel verileri sağlayan üçüncü

veri toplama aracı olan B1 seviyesi başarı testi de A2 seviyesi başarı testi ile aynı özelliklere sahiptir.

Tablo 2.3. : A2 Seviyesi Başarı Testine Ait Bilgiler.

Metin Numarası	Metin Başlığı	Sorular	Soru Tipi	Süre
1. Dinleme Metni	Yemek Siparişi	1 - 5 6- 10 11	Çoktan Seçmeli Doğru - Yanlış Harita	03:19
2. Dinleme Metni	Haberler	12-16 17-26	Doğru - Yanlış Var - Yok	02:35

Tablo 2.4. : B1 Seviyesi Başarı Testine Ait Bilgiler.

Metin Numarası	Metin Başlığı	Sorular	Soru Tipi	Süre
1. Dinleme Metni	Diyetlerdeki Yanlışlar	1 - 10	Var - Yok	04:20
2. Dinleme Metni	Patron Tipleri	11-15	Çoktan Seçmeli	05:12

2.3.2 Nitel Veri Toplama Araçları

Çalışmanın ilk nitel veri toplama aracı öğrencilerin sesli hikâye uygulamalarından önce yaptıkları dinleme becerisi etkinlikleri hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla hazırlanan “Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu”nda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Dinleme etkinliklerinde kendinizi nasıl hissediyorsunuz?
2. Bir kişi Türkçe konuşuyor, o zaman neler hissediyorsunuz?
3. Genel olarak Türkçe dinleme beceriniz hakkında neler düşünüyorsunuz?
4. Kitaplarındaki dinleme etkinlikleri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Çalışmanın son nitel veri toplama aracı ise “Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu”dur ve şu soruları içermektedir:

1. Sesli hikâye etkinliklerini nasıl buldunuz?
2. Sesli hikâyeleri dinlerken ne tür zorluklarla karşılaştınız?
3. Sesli hikâye etkinlikleri ile kitaplarındaki dinleme etkinliklerini karşılaştırınız.
4. Size göre sesli hikâyeler dil öğreniminde faydalı mıdır? Neden?
5. Bu uygulama kapsamında dinlediğiniz sesli hikâyeleri değerlendiriniz. (Sayı, süre, konu)
6. Size göre sesli hikâyeler dinleme becerinizi geliştirme konusunda nasıl bir etki oluşturdu?
7. Uygulamadan sonra sesli hikâye dinlemeye devam etmeyi düşünüyor musunuz? Neden?
8. En çok hangi sesli hikâyeyi beğendiniz? Neden?
9. Sesli hikâyeler hakkında farklı bir düşünceniz var mı? Lütfen yazınız.

Yukarıda bahsi geçen tüm formların dili ve içeriği konusunda bir uzmana danışılmış ve kendisinden gelen dönütler neticesinde düzenlemeler yapılmıştır.

2.4. Çalışma Süreci

Çalışmanın bu bölümünde hedef kitlenin seçimi, sesli hikâyelerin seçimi, dinleme öncesi etkinliklerin tasarlanması, dinleme sırasında ve sonrasında uygulanan etkinliklerin tasarlanması ve uzman görüşlerinin alınıp uygulamaların geliştirilmesi hakkında bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın çıkış noktasında Avrupa Ortak Dil Çerçevesi'nde yer alan B1 düzeyi dinleme becerisi kazanımları yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda AODÇ B1 düzey dinleme kazanımları yer almaktadır:

Tablo 2.5. : AODÇ B1 Düzey Dinleme Kazanımları.

B1	Genelde aşına olunan bir aksan ile konuşmanın yapıldığı takdirde, hem genel iletileri hem de belirli ayrıntıları tanıyarak, ortak günlük veya iş ile ilgili konular hakkındaki doğrudan gerçeğe dayanan bilgileri anlayabilir.
	Sıkça iş yerinde, okulda, eğlence yerlerinde vs. karşılaşılan aşına hususlardaki anlaşılır standart konuşmanın, kısa anlatılar da dâhil, ana noktalarını anlayabilir.

Tablo 2.5.’te de görüldüğü üzere B1 düzey kazanımlarından “İşitsel Medya Kayıtlarını Dinleme” başlığı altında “Standart konuşmayla yapılmış olan kişisel ilgi alanındaki konuların kayıt edilmiş ve yayınlanmış işitsel malzemenin çoğunun bilgi içeriğini anlayabilir. Oldukça yavaş ve anlaşılır biçimde gerçekleştirilen radyo haber yayınlarının ve bildik konular hakkında daha basit türde kayıt edilmiş malzemenin ana noktalarını anlayabilir (AODÇ, 2001: 67). Söz konusu ibarede yer alan işitsel medya kayıtlarından biri de sesli hikâyelerdir. Öğrencilerin, 2020-2021 eğitim öğretim yılında alınan sağlık tedbirleri kapsamında kendi sosyal çevrelerinin dışına çıkamamaları ve çevrim içi olarak eğitim görmeleri de hesaba katıldığında olabildiğince ölçünlü bir dil kullanılarak seslendirilmiş bu otantik materyallere ihtiyaç olduğu iddia edilebilir. Bu sebeple bu araştırmanın hedef kitlesi olarak B1 düzey öğrencileri seçilmiştir.

Araştırmada kullanılan sesli hikâyelerin seçiminde temel kıstas olarak kaynak, süre ve konu öğelerine dikkat edilmiştir. Sesli hikâyeler seçilirken özellikle tüm öğrencilerin ulaşabileceği ve ücretsiz bir kaynak olan www.youtube.com isimli çevrim içi site temel alınmış ve tüm sesli hikâyeler bu kaynaktan seçilmiştir. Süre kıstası olarak ise üç dakika ile on dakika arasındaki süre belirlenmiş ve hikâyelerin seçimi bu kıstasa göre yapılmıştır. Hikâyelerin konularının öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik olmalarına ve ilgi çekici olmalarına dikkat edilmiştir. Aşağıdaki tabloda sesli hikâyelerin isimleri, yazar isimleri ve süreleri yer almaktadır.

Tablo 2.6. : Sesli Hikâye Başlıkları ve Sürelerine İlişkin Bilgiler.

Sıra	Hikâye / Yazar	Süre
1.	Saim Bey'in Bir Günü / Uğur Demircan	04.53
2.	Simitle Çay / Sait Faik Abasıyanık	03.50
3.	Barış Çöreği / Fakir Baykurt	10.23
4.	Çocuk Oyuncağı / Abdullah Harmancı	06.43
5.	Aşk Mektupları / Reşat Nuri Güntekin	06.22
6.	Cahillik / Anton Çehov	08.54
7.	Apartman Boşluğu / Yunus Meşe	06.29
8.	İnsan İnsanın Zehrini Alır / Nilgün Bıyıklı	04.35
9.	Eskici / Refik Halid Karay	10.00
10.	Memleket Turizm M. Fatih Kutlubay	08.11
11.	Mumcunun Faresi / Sadri Ertem	06.34
12.	Yeni Yıl Kararlarım / Bahadır Cüneyt Yalçın	06.54
13.	Rehine / Friedrich von Schiller	08.19
14.	Allah'ın Gücü Yeter Fakat Şeytanınki Yetmez / Tolstoy	05.38

Tablo 2.6. incelendiğinde en kısa sesli hikâyenin *Simitle Çay*, en uzun sesli hikâyenin ise *Barış Çöreği* olduğu görülmektedir. Bu sürelerle çevrim içi kaynaktaki giriş, çıkış müzikleri ve bilgilendirme kayıtları da dâhildir.

Araştırmada kullanılan dinleme öncesi etkinler sesli hikâyenin söz varlığı temel alınarak tasarlanmıştır. Tasarım yapılırken ve uygulamada kullanılan soru tipleri belirlenirken İnce ve Boztilki'nin (2016: 164-165)' Rees (2003)'ten aktardığı, daha önce de belirtilen dinleme öncesi etkinlikleri temel alınmıştır. İlk tasarım aşamasının ardından 3 farklı uzmandan görüş alınmış ve uzman dönütlerine göre gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Dinleme sırasında ve dinleme sonrasında kullanılan etkinliklerde ise sesli hikâyelerin olay örgüsü, dil bilgisel ve sözcüksel bağlaşıklık, ana düşünce ve içeriklerine göre sorular belirlenmiştir. Dilidüzgün'ün (2018: 267) listelediği ve daha önce de belirtilen dinleme sırasında yapılabilecek etkinlikler dikkate alınarak hazırlanan uygulamalar ilk tasarım aşamasının ardından 3 farklı uzmandan alınan görüşlerle geliştirilmiştir.

2.5. Uygulama Aşaması

Çalışmanın bu kısmında tasarlanan ve uzman görüşlerince geliştirilen sesli hikâye uygulamaları 7 hafta boyunca, haftada 2 uygulama olmak üzere çevrim içi ders süreleri içinde uygulanmıştır. Çalışmanın işlem basamakları şu şekildedir:

1. Çalışma sürecinin ilk aşamasında uygulamamanın gerçekleştirileceği İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 düzeyindeki deney ve kontrol grubu öğrencilerine “Katılımcı Tanıma Formu”, “Başarı Testi (A2 Seviye Sınavı)” öğretim elemanları tarafından çevrim içi ve ön test olarak uygulanmıştır.
2. İkinci aşamada araştırmacı tarafından deney ve kontrol gruplarına “Dinleme Etkinlikleri Görüş formu” çevrim içi olarak uygulanmış ve deney grubu öğrencilerine “Sesli Hikâye Dinleme Uygulamaları” yapılmıştır. Bu esnada kontrol grubu öğrencileri herhangi bir müdahaleye maruz bırakılmamıştır.
3. 7 haftalık uygulamanın ardından “Dinlediğini Anlama Başarı Son Testi (B1 Seviyesi Başarı Sınavı) çevrim içi ve son test olarak yapılmıştır. Ayrıca deney grubu öğrencilerine “Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu” çevrim içi olarak uygulanmıştır.

2.6. Değerlendirme Aşaması

2.6.1 Verilerin Analizi

Araştırmada hem nitel hem de nicel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Kullanılan yöntemler Tablo 2.7.’da sunulmaktadır.

Tablo 2.7. : Araştırmada Kullanılan Analiz Yöntemleri.

Nitel Verilerin Analizi	Nicel Verilerin Analizi
Betimsel Analiz	Bağımsız Gruplar t-Testi

2.6.1.1. Nicel Verilerin Analizi

Çalışmanın nicel boyutunda kullanılan veri toplama araçları ile elde edilen verilerden ön test sonuçları, deney öncesinde iki grubun birbirine denk olduğunu kanıtlamak amacıyla önce normallik testine tâbi tutulmuştur. Normalliğin sağlandığını gösteren aralığın görülmesinin ardından grupların eşit düzeyde olduklarını göstermek amacıyla yine ön test sonuçları ile t-testi uygulanmıştır. Bu uygulama ile grupların deneysel uygulamadan önce birbirlerine eşit düzeyde oldukları görülmüştür.

Dinleme başarısı son test sonuçları da aynı şekilde t-testine tâbi tutulmuştur. Deneysel uygulamadan önce birbirine eşit düzeyde olan gruplar arasında, uygulama sonrasında deney grubu lehine istatistiksel bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla deneysel çalışmanın anlamlı bir fark ortaya koyduğu görülmüştür.

2.6.1.2. Nitel Verilerin Analizi

Çalışmanın nitel boyutunda kullanılan veri toplama araçları ile elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Betimsel analiz, elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlendiği ve yorumlandığı analiz çeşididir. Bu analiz çeşidinde araştırmacı, verileri araştırma sorularının belirlediği temalara göre düzenleyebileceği gibi gözlem sürecini dikkate alarak da düzenleyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 224). Araştırmacı temel aldığı soruları veya konuları başlık haline getirir ve başlığa uygun verilerden doğrudan alıntı yaparak analizler ortaya koyar (Ekiz, 2009: 75).

Nitel verilerin analizi dört basamakta yapılmaktadır. Yıldırım ve Şimşek (ae. : 224)'e göre bu basamaklar aşağıdaki gibidir:

1. Tema oluşturulması:
Bu aşamada araştırma sũrecinde elde edilen veriler incelenir ve kodlanır. Ardından anlamlı gruplar oluşturulur. Bu grupların ifade ettiği anlamlar ortaya çıkarılır ya da başka bir deyişle temalar oluşturulur.
2. Verilerin işlenmesi:
Araştırmada elde edilen veriler, belirlenen temalara gũre gruplanır. Bu aşamada veriler anlamlı bir biçimde bir araya getirilir. Temalara gũre bazı veriler dışarıda kalabilir, bununla birlikte daha sonra kullanılmak ũzere doğrudan alıntılar bu aşamada belirlenir.
3. Verilerin temalara gũre sınıflandırılması:
Araştırma boyunca elde edilen veriler bu aşamada tanımlanır ve ũnceki basamakta belirlenen doğrudan alıntılarla desteklenir.
4. Bulguların yorumlanması:
Son basamakta, tanımlanan bulgular açıklanır ve anlamlandırılır. Bu aşamada neden - sonuç ilişkilerinin açıklanması ve gerektiği takdirde karşılaştırmalar yapılması beklenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde nicel ve nitel verilerden elde edilen bulgulara yer verilecektir. Bulgular ayrı ayrı incelendikten sonra yakınsayan paralel desen gereği birlikte ve ilişkilendirilerek yorumlanacaktır.

3.1. Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın tüm diğer aşamalarından önce deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerden “Katılımcı Tanıma Formu”nu çevrim içi olarak doldurmaları istenmiş ve öğrencilere katılımcı kodu verilmiştir. Deney grubunda yer alan katılımcılar KD1, KD2, ..., KD15 olarak; kontrol grubunda yer alan katılımcılar ise KK1, KK2,, KK15 olarak kodlanmıştır. Elde edilen bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

3.1.1. Katılımcı Tanıma Formundan Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 öğretim yılı içerisinde İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde Yabancı Dil olarak Türkçe öğrenmekte olan ve deneysel çalışma boyunca B1 seviyesinde eğitim gören 30 kişiden oluşmaktadır. Çalışma grubu, deney ve kontrol grupları olarak ikiye bölünmüştür. Katılımcıların demografik bilgileri aşağıdaki tablolarda verilmiştir:

Tablo 3.1. : Deney Grubu Demografik Bilgileri.

Katılımcı	Ülke	Yaş	Cinsiyet	Ana Dili
KD1	Kazakistan	26	Kadın	Kazakça
KD2	Kazakistan	25	Erkek	Kazakça
KD3	Cibuti	26	Kadın	Afar
KD4	Fas	18	Kadın	Arapça
KD5	Fas	18	Erkek	Arapça
KD6	Fas	19	Kadın	Arapça
KD7	İran	21	Erkek	Farsça
KD8	Ürdün	19	Erkek	Arapça
KD9	Ürdün	19	Kadın	Arapça
KD10	Suriye	25	Erkek	Arapça
KD11	Endonezya	19	Erkek	Endonezyaca
KD12	ABD	33	Erkek	İngilizce
KD13	Fas	24	Kadın	Arapça
KD14	Fas	22	Kadın	Arapça
KD15	Moğolistan	20	Erkek	Moğolca

Tablo 3.2. : Kontrol Grubu Demografik Bilgileri.

Katılımcı	Ülke	Yaş	Cinsiyet	Ana Dili
KK1	Suudi Arabistan	28	Kadın	Arapça
KK2	Sudan	23	Erkek	Arapça
KK3	Endonezya	20	Erkek	Endonezyaca
KK4	Yemen	22	Erkek	Arapça
KK5	Yemen	21	Kadın	Arapça
KK6	Ürdün	19	Erkek	Arapça
KK7	Suriye	18	Erkek	Arapça
KK8	Filistin	18	Erkek	Arapça
KK9	Suriye	18	Erkek	Arapça

Katılımcı	Ülke	Yaş	Cinsiyet	Ana Dili
KK10	Cezayir	21	Kadın	Arapça
KK11	Yemen	23	Erkek	Arapça
KK12	Suriye	19	Erkek	Arapça
KK13	Lübnan	18	Erkek	Arapça
KK14	Filistin	18	Erkek	Arapça
KK15	Fas	19	Erkek	Arapça

Tablo 3.1. ve 3.2.'de yer alan bilgilere göre katılımcıların demografik verileri şöyledir:

Tablo 3.3. : Çalışma Grubuna Ait Demografik Veriler.

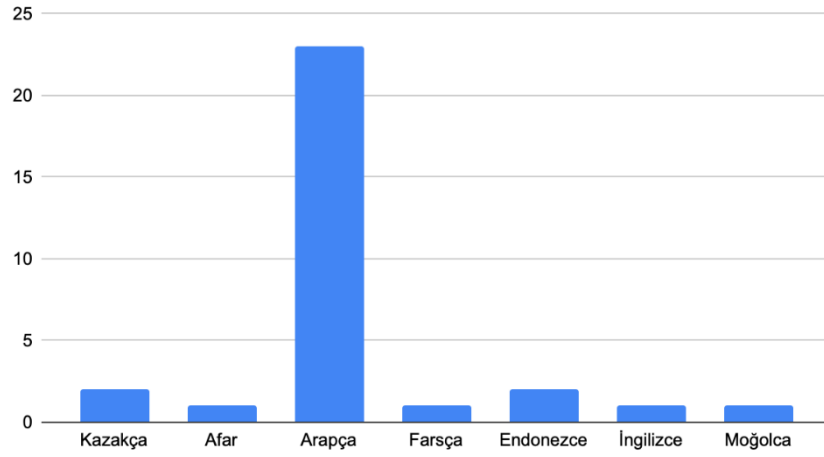
	Deney	Kontrol	Toplam
Cinsiyet			
Kadın	7	3	10
Erkek	8	12	20
Yaş			
18-21	9	11	20
22-25	4	3	7
26+	2	1	3

Tablo 3.3. incelendiğinde, deney grubunun 7 kadın, 8 erkek; kontrol grubunun ise 3 kadın, 12 erkek öğrenciden oluştuğu görülmektedir. Çalışma grubunun yaş durumları incelendiğinde ise her iki grupta da 18-21 yaş aralığındaki öğrencilerin fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4. katılımcıların ana dilleri ile ilgili verileri içermektedir:

Tablo 3.4. : Katılımcıların Ana Dilleri İle İlgili Veriler.

Ana Dili Veri Tablosu

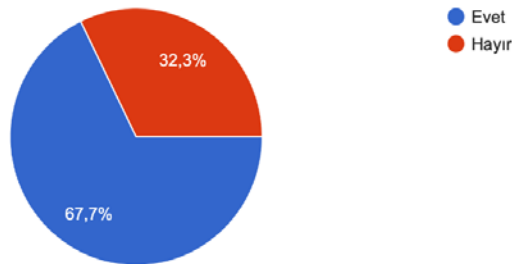

Tablo 3.4. incelendiğinde çalışma grubundaki öğrencilerin ana dilleri arasında Arapça büyük bir farkla öndedir. 22 öğrencinin ana dili Arapça iken, 2 öğrencinin Kazakça, 2 öğrencinin Endonezyaca, birer öğrencinin ise Afar, Farsça, İngilizce ve Moğolca ana dillerini konuştukları görülmektedir.

“Katılımcı Tanıma Formu” öğrencilerden sesli hikâye tecrübelerine dair bilgiler de istemektedir. Tablo 3.5. ve tablo 3.6. öğrencilerin sesli hikâye tecrübelerine dair verileri içermektedir.

Tablo 3.5. : Öğrencilerin Sesli Hikâye Tecrübelerine İlişkin Veriler.

Daha önce hiç sesli hikâye dinlediniz mi? (Türkçe veya başka dillerde)
62 yanıt

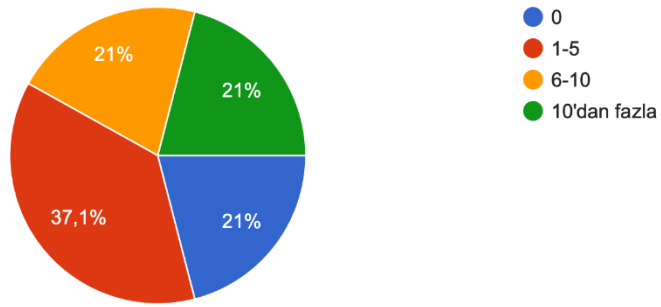

Tablo 3.5.'te görülebileceği gibi çalışma grubundaki öğrencilerin yarıdan fazlası daha önce herhangi bir dilde sesli hikâye dinleme tecrübesine sahiptirler. Bu durum sesli hikâyelere aşina oldukları anlamını taşımaktadır.

Tablo 3.6. : Sesli Hikâye Dinleme Sayılarına İlişkin Veriler.

Bugüne kadar yaklaşık kaç adet sesli hikâye dinlediniz?

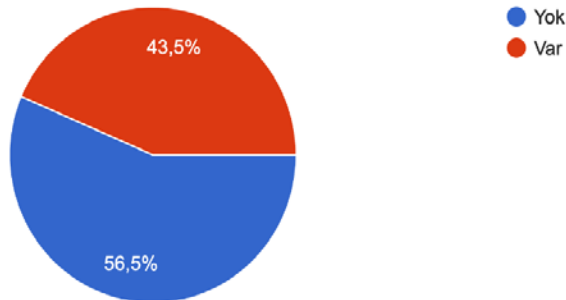
62 yanıt

Tablo 3.6.'da yer alan bilgilere göre çalışma grubundaki öğrencilerin neredeyse yarısı sesli hikâye dinleme tecrübesini 5 defadan fazla yaşarken, çok azı bu tecrübeyi hiç yaşamamıştır.

Sesli hikâye dinleme tecrübelerine ek olarak katılımcıların bulundukları ortamlarda ana dili veya yabancı dil olarak Türkçe konuşucuları ile yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin veriler tablo 3.7.'de yer almaktadır.

Tablo 3.7. : Katılımcıların Yaşadıkları Ortamda Bulunan Türkçe Konuşucularına İlişkin veriler.

Tabloda yer alan bilgilere göre öğrencilerin yaşadıkları ortamlarda ana dili veya ikinci dil olarak Türkçe konuşan kişilerle temas etme oranlarının yarıdan az olduğu görülmektedir.

3.1.2 Dinlediğini Anlama Başarısı Ön Testinden Elde Edilen Bulgular

Katılımcı tanıma formunun hemen ardından her iki gruptaki katılımcılara “Dinlediğini Anlama Başarısı Ön Testi (A2 Seviyesi Başarı Testi)” uygulanmıştır. Başarı testinden çıkan veriler ile deney ve kontrol gruplarının eşit düzeyde olup olmadıklarının anlaşılması için normallik testi uygulanmıştır.

a. Normallik testi

Tablo 3.8. : Deney ve Kontrol Gruplarının Normallik Testi Sonuçları

	İstatistik	Std Hata
Çarpıklık	0,194	0,427
Basıklık	-1,276	0,833

Normallik testinde istatistik ile standart hata puanları -1 ile 41,5 aralığında çıktığı için dağılımın normal olduğu kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Normallik testinin sonuçlarının dağılımın normal olduğunu göstermesi ve çarpıklık ve basıklık değerlerinin 1’in altında çıkması da deney ve kontrol gruplarının ilişkisiz örneklem t-testine tabi tutulabilecekleri anlamına gelmektedir.

b. Ön Test Sonuçları t-Testi

Tablo 3.9. : Dinlediğini Anlama Başarısı Ön Testine İlişkin t-Testi Sonuçları.

Gruplar	N	X	S	sd	t	P
Deney	15	17,70	4,77	28	,021	,984
Kontrol	15	17,66	4,04			

Tablo incelendiğinde P değeri %5'ten büyük olduğu için örneklemden elde edilen farkın anlamlı bir fark olmadığı, böylece deney ve kontrol gruplarının deneysel uygulamadan önce eşit düzeyde oldukları görülmektedir (Ekiz, 2009:146).

Normallik ve t-Testi sonuçlarında gruplar arasında anlamlı bir farkın olmaması sonucunda deneysel çalışmaya başlanmış ve deney grubu ile birlikte 7 hafta boyunca toplam 14 uygulamadan oluşan sesli hikâye dinleme uygulamaları yapılmıştır. Uygulama sonunda her iki gruba da “Dinlediğini Anlama Başarısı Son Testi (B1 Seviyesi Başarı Testi)” uygulanmıştır. Bu test ile ortaya çıkan veriler t-testine tabi tutularak gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır.

3.1.3. Dinlediğini Anlama Başarısı Son Testinden Elde Edilen Bulgular

Tablo 3.10. : Dinlediğini Anlama Başarısı Son Testine İlişkin t-Testi Sonuçları.

Gruplar	N	X	S	sd	t	P
Deney	15	20,16	2,65	28	4,01	,00
Kontrol	15	16,13	2,85			

Tablo incelendiğinde P değerinin %5'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu noktadan hareketle deney ve kontrol gruplarının son test başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Tablo dikkate alındığında sesli hikâye dinleme uygulamasına katılan öğrencilerin dinleme başarılarının katılmayan öğrencilere kıyasla gözle görülür bir biçimde artış gösterdiği anlaşılmaktadır.

3.2. Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular

3.2.1. Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formundan Elde Edilen Bulgular

Bu aşamada yer alan veriler uygulama öncesinde deney grubundaki 15 ve kontrol grubundaki 15 öğrenciden çevrim içi olarak doldurulması istenen “Geleneksel

Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu” aracılığı ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin betimsel olarak analiz edilmesinden ortaya çıkan kod ve kategoriler tablolar hâlinde sunulmuştur.

3.2.1.1. Derslerdeki Dinleme Etkinliklerine Dair Görüşler

Öğrenci görüşlerine göre derslerde yapılan dinleme etkinliklerine ilişkin bulgular Tablo 3.11.’de yer almaktadır.

Tablo 3.11. : Derslerdeki Dinleme Etkinliklerine Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Önemli	15
Etkili	14
Stresli	12
Zor	11
İlginç	3

Tablo 3.11. incelendiğinde derslerdeki dinleme etkinliklerine ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler etkinlikleri önemli (N=15), etkili (N=14), stresli (N=12), zor (N=9) ve ilginç (N=2) olarak değerlendirmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Biraz gergin ve stresli hissediyorum ve bazen kafam karışıyor.” (KD4)

“Dinleme etkinliklerinin dışarıdaki insanları iyi anlamamıza ve onlarla iletişim kurmamıza yardımcı olduğunu düşünüyorum.” (KD6)

“İyi anlıyorum ama hâlâ da daha çalışmak istiyorum çünkü şu anda bazı dinlemeleri iyi anlamıyorum.” (KD7)

“Çok mutluyum, çünkü şimdi lokantaya giderken konuşabilirim ve soru cevap yapabilirim. Ve şimdi çok kolay.” (KD11)

“Dinleme etkinliklerini endişeli değilim. Onlarla eğlenirim ama bazen online derste anlayışım iyi değil. Bence dinleme etkinlikleri ya hızlı ya yavaş ve belirsiz. Genel olarak severim.” (KD12)

“Başlangıçta bu konuda iyi hissetmedim çünkü çok hızlı konuşuyorlardı ama bölümlerden sonra ve daha fazla Türkçe öğrenmeyi çok kolay buldum. Türkçe öğrenmek ve yeni kelimeleri

daha hızlı ezberlemek ve nasıl telaffuz edildiğini görmek için iyi bir yoldur. Şimdi dinleme etkinliği yapmak için her zaman heyecanlıyım.” (KD13)

“Derslerdeki dinleme genelde iyi hissediyorum ama bazen çabuk konuşuyor dolayısıyla gergin oluyorum.” (KD16)

“Tedirgin hissediyorum ama daha fazlasını öğrenmeye çalışacağım.” (KK2)

3.2.1.2. Canlı Bir Konuşucunun Dinleyicisi Olma Durumuna Dair Görüşler

Öğrenci görüşlerine göre canlı bir konuşucunun dinleyicisi olma durumuna ilişkin bulgular Tablo 3.12.’de yer almaktadır.

Tablo 3.12. : Canlı Bir Konuşucunun Dinleyicisi Olma Durumuna Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Anlamak Mutluluk Verici	15
Korkutucu	13
Stresli	11
Hızlıysa Zor	7

Tablo 3.12. incelendiğinde canlı bir konuşucunun dinleyicisi olma durumuna ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler anlamanın mutluluk verici olduğunu (N=15), korkutucu (N=13), stresli (N=11) ve zor (N=7) olduğunu belirtmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Çok hızlı konuşursa anlamak zor olur.” (KD2)

“İyi ama biraz kelimeleri anlamıyorum.” (KD5)

“Ne dediğini anladığımda mutlu oluyorum ve heyecanlanıyorum ama bazen anlamadığımda stres oluyorum.” (KD6)

“Haberlerde ve dizilerde iyi, ama sokakta bazı kişiler çok hızlı konuşuyorlar, o zaman daha fazla anlamam.” (KD10)

“A1 seviyesinde her Türk filmi ya da radyoyu anlamadığım için atlıyordum. Ne zaman bir Türk filmi izlesem alt yazılara bakmam gerekiyordu. Zor işti ama şimdi B1’de ve hocaların bize sağladığı dinleme etkinlikleriyle anlayışım arttı, ne zaman Türkçe bir film ya da bir şey olsa alt yazısız izlemeye çalışıyorum.” (KD13)

“Bir kişi Türkçe konuşuyor o zaman ben anlamak istiyorum ve çok iyi hissediyorum.”
(KD14)

“Çok hızlı konuştukları için biraz tedirginim. Ama bu süreçte onlarla birlikte en azından söylenenlerin genel anlamını anlayabilmek için odaklanmaya çalışıyorum.” (KK3)

“Türklerle çok konuşmayı sevmiyorum çünkü onlara nasıl cevap vereceğimi bilmediğim için korkuyorum, çoğu zaman ne dediklerini anlıyorum ama ne dediklerini cevaplamakta tereddüt ediyorum.” (KK4)

“Bazen kolay, Ayrıca ben anlatabilirim.” (KK8)

“Bazen paniğe kapılırım. Çünkü çok hızlı konuşuyorlar.” (KK14)

3.2.1.3. Öğrencinin Dinleme Becerisi Öz Değerlendirmesine Dair Görüşler

Öğrenci görüşlerine göre kendi dinleme becerilerine ilişkin bulgular Tablo 3.13.’te yer almaktadır.

Tablo 3.13. : Öğrencinin Dinleme Becerisi Öz Değerlendirmesine Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Gelişiyor	15
Ortalama	6
Kötü	5
İyi	4

Tablo 3.13. incelendiğinde dinleme becerilerine ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler kişisel dinleme becerilerini geliştiriyor (N=15), ortalama (N=6), kötü (N=5) ve iyi (N=4) olarak değerlendirmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Dinlemedeki kişisel becerim çok iyi ve çok güzel. İşitmede zorluk var ama fena değil.”
(KD3)

“Çok Türk dizi seyrediyorum ve bol bol Türk müzik dinliyorum, ama her zaman dinleme alıştırmada hata yapıyorum! Ve bu beni üzüyor.” (KD4)

“Çoğu dinleme aktivitesinde çok hızlı konuşuyorlar, bu yüzden anlamak için 2-3 kez duymam gerekiyor.” (KD7)

“Ben çok fazla dinleme işi yapıyorum bu sebeple iyi hissediyorum. Bence dinleme pratiği çok önemli.” (KD12)

“Benim Türkçe dinleme becerim kötü değil ve müzik dinlerim daha iyi olmak için.” (KD14)

“Genel olarak Türkçe dinleme becerim hakkında ortalama düşünüyorum.” (KD15)

“Bence çok kötü.” (KK1)

“Daha fazla egzersize ve dinlemeye ihtiyacım var Ama şarkılar ve diziler aracılığıyla daha iyi olmaya çalışıyorum çünkü o diğer beceriler için o bir giriş kapısı. (KK3)

“Genel olarak biraz zor çünkü Türkçe benim için hızlı bir dil ama alıştırıyorum ve artık ben de hızlı bir şekilde konuşmaya başladım.” (KK5)

“Çok daha pratik yapmam lazım.” (KK7)

3.2.1.4. Ders Kitaplarındaki Dinleme Etkinliklerine Dair Görüşler

Öğrenci görüşlerine göre ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerine ilişkin bulgular Tablo 3.14.’te yer almaktadır.

Tablo 3.14. : Ders Kitaplarındaki Dinleme Etkinliklerine Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Zor	11
Etkili	10
Kolay	9
Hızlı	7
İlginç	2

Tablo 3.14. incelendiğinde ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerine ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler etkinlikleri zor (N=11), etkili (N=10), kolay (N=9) hızlı (N=7) ve ilginç (N=2) olarak değerlendirmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Bazen kolay bazen biraz zor. Bence oldukça etkili.” (KD2)

“Dinleme aktiviteleri hakkındaki düşüncem ortalama ve aynı zamanda kolay.” (KD3)

“Kitaplarımızdaki dinleme etkinlikleri çok etkili ve bazen kolay bazen zor oluyor.” (KD6)

“Bana göre çok kolay her zaman ama sınavda hiç öyle olmuyor ve onlardan daha zor ve bu nedenle dinleme puanlarım düşüyor.” (KD7)

“Kitaplarımızdaki dinleme etkinlikleri genellikle biraz hızlılar. Bu çeşit yardımcı oluyorlar ama öğretmenim okurken anlayabiliyorum.” (KD12)

“Kesinlikle etkili ama biraz zor.” (KK1)

“İyi ve pek faydalı ama bazen zor gelir Ve bunu bir kereden fazla dinlemeye ihtiyacım var.” (KK3)

“Kitabımda dinlemenin avantajları ve dezavantajları var, en önemli özelliği konuların çeşitliliği ve olumsuzluklardan biri de bazı kısımlarda konuşma şekli, bazen aksan garip ve zor ama ben buna alışacağım gelecek.” (KK4)

“İyiler ama bazen bulunduğumuz seviyeden daha zor olabilirler.” (KK13)

3.2.2. Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formundan Elde Edilen Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında yer alan veriler uygulama sonrasında deney grubundaki 15 öğrenciden çevrim içi olarak doldurulması istenen “Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu” aracılığı ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin betimsel olarak analiz edilmesinden ortaya çıkan kod ve kategoriler tablolar hâlinde sunulmuştur.

3.2.2.1. Sesli Hikâye Dinleme Etkinliklerine Dair Görüşler

Sesli hikâye dinleme etkinliklerine katılan öğrencilerin görüşlerine dair bulgular tablo 3.15.’te verilmiştir.

Tablo 3.15. : Sesli Hikâye Dinleme Etkinliklerine Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Faydalı	11
Zorlayıcı	5
Eğlenceli	4

Tablo 3.15. incelendiğinde sesli hikâye dinleme etkinliklerine ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler etkinlikleri faydalı (N=11), zorlayıcı (N=5) ve eğlenceli (N=4) olarak değerlendirmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“İlk olarak çok zorlanıyordum çünkü kitap dinlemelerine rağmen burada toplam da ne anlamız ve sonra soruları cevaplamız gerekiyordu ama sonraki defalarda çok kolay ve eğlenceli geldi.” (KD1)

“İlk başta çok zorlardı ama çok yardımcı oldular.” (KD2)

“Dinlememi çok geliştirdim ve beğendim.” (KD5)

“Benim için sesli hikayeler dil öğrenmek için çok önemli hata ben dil öğrenmekten önce dinliyordum ve çok işe yarar.” (KD6)

“Onlar biraz zordu ama eğlendim.” (KD10)

“Bence bundan daha iyisi yok.” (KD9)

3.2.2.2. Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelerin Faydalarına Dair Görüşler

Sesli hikâye dinleme etkinliklerine katılan öğrencilerin görüşlerine dair bulgular tablo 3.16.’te verilmiştir.

Tablo 3.16. : Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelerin Faydalarına Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Doğru telaffuzu öğrenme	5
Yeni kelimeler öğrenme	4
Farklı konular dinleme	4
Uzun dinlemelere alışma	2

Tablo 3.16. incelendiğinde sesli hikâyelerin faydalarına ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler hikâyelerin kendilerine doğru telaffuzu öğrenme (N=5), yeni kelimeler öğrenme (N=4), farklı konular dinleme (N=4) ve uzun dinleme etkinliklerine alışma (N=2) gibi faydalar sağladığını belirtmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Bana göre yeni kelimeler öğrenmekte fayda vardı” (KD1)

“Tabii ki önemli oldukları için daha fazla kelime öğrenmemize yardımcı oluyor. ve farklı aksanları anlamak.” (KD2)

“Çok faydalı, çünkü Bize nasıl doğru telaffuz edileceğini öğretir.” (KD6)

“Bence evet faydalıdır hemde çok, çünkü artık onun sayesinde uzun konuşmaları anlamaya alışkız.” (KD8)

“Bazı konular biz öğrenciler olarak yakındı ve anlamayı kolaydı, diğerleri bizden ve düşüncelerimizden biraz uzaktı.” (KD9)

3.2.2.3. Sesli Hikâye Dinleme Etkinliklerinin Öğrencilerin Dinleme Becerisini Geliştirip Geliştirmedigine Dair Görüşler

Sesli hikâye dinleme etkinliklerine katılan öğrencilerin görüşlerine dair bulgular tablo 3.17.’de verilmiştir.

Tablo 3.17. : Sesli Hikâye Dinleme Etkinliklerinin Öğrencilerin Dinleme Becerisini Geliştirip Geliştirmedigine Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Geliştirdi	11
Geliştirmedi	4

Tablo 3.17. incelendiğinde sesli hikâye dinleme etkinliklerinin dinleme becerisini geliştirip geliştirmedigine ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler etkinlikleri, geliştirdi (N=11) ve geliştirmedi (N=4) olarak değerlendirmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Çok gelişti. Şimdi sokakta insanların ne dediğini daha fazla anlayabiliyorum.” (KD2)

“Bence sesli hikâyeler benim dinleme becerimi 20% Arttı.” (KD8)

“Dinleme becerimi çok geliştirdi.” (KD11)

“Dinleme becerilerim eskisinden biraz daha iyi hale geldi.” (KD13)

“İyi ama yeterli değil.” (KD7)

“Çok değil benim için. Ben zaten Türk müziği dinlerim.” (KD5)

3.2.2.4. Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri ile Kitaplardaki Dinleme Etkinliklerinin Karşılaştırılmasına Dair Görüşler

Sesli hikâye dinleme etkinliklerine katılan öğrencilerin görüşlerine dair bulgular tablo 3.18.'de verilmiştir.

Tablo 3.18. : Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri ile Kitaplardaki Dinleme Etkinliklerinin Karşılaştırılmasına Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Daha uzun	7
Daha zorlayıcı	7
Dikkat çekici	4
Daha faydalı	3

Tablo 3.18. incelendiğinde sesli hikâye dinleme etkinlikleri ile ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin karşılaştırılmasına ilişkin görüşler kategorisinde öğrenciler etkinlikleri sesli hikâye dinleme etkinliklerini daha uzun (N=7), daha zorlayıcı (N=10), dikkat çekici (N=4) ve daha faydalı (N=3) olarak değerlendirmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Kitaptakini dinlemeler çok iyi değiller ama sesli hikâye dizi gibi herkesin dikkatini çeker.” (KD1)

“Kitap daha kısa ve daha basit.” (KD7)

“Sesli hikaye konular açısından çok daha iyi.” (KD13)

“Bence kitaplarımızdaki dinleme daha kısaydı, kolaydı ve açıktı, hikayedeki ise biraz uzundu, ve zordu.” (KD9)

“Benim için her iki içerik de önemli ama sesli hikaye aktiviteleri kitaplarımızın dinleme aktivitelerinden daha fazla fayda sağlıyor.” (KD15)

3.2.2.5. Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelere Dair Görüşler

Sesli hikâye dinleme etkinliklerine katılan öğrencilerin görüşlerine dair bulgular tablo 3.19.'da verilmiştir.

Tablo 3.19. : Etkinliklerde Kullanılan Hikâyelere Dair Kod ve Frekanslar.

Kod	f
Beğenmediğim hikâye yok	5
Allah'ın Gücü Yeter Fakat Şeytan'ınki Yetmez Hikâyesini Beğendim	4
Aşk Mektupları Hikâyesini Beğendim	3
Eskici Hikâyesini Beğenmedim	3

Tablo 3.19. incelendiğinde etkinliklerde kullanılan hikâyelerin hangilerini beğendikleri ve hangilerini beğenmedikleri sorusuna öğrenciler; beğenmedikleri hikâye olmadığını (N=5), Lev Tolstoy'un kaleme aldığı *Allah'ın Gücü Yeter Fakat Şeytan'ınki Yetmez* isimli hikâyeyi (N=4) ve Reşat Nuri Güntekin'in kaleme aldığı *Aşk Mektupları* isimli hikâyeyi (N=3), beğendiklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte Refik Halid Karay'ın kaleme aldığı *Eskici* isimli hikâyeyi beğenmediklerini (N=3) belirtmişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

"En beğendiğim hikaye (Allah'ın gücü yeter fakat şeytanınki yetmez. Çünkü hayatımızda ve yaşadığımız şeylerden bahsediyor ve en son bize ders verir." (KD6)

"Allah'ın Gücü Yeter Fakat Şeytan'ınki Yetmez / Tolstoy çünkü açık ve kısaydı ama çok fazla bilgi içeriyordu." (KD2)

"Eskici / Refik Hâlid Karay çünkü çok uzundu" (KD2)

"Aşk mektupları, biraz karıştı! Konu pek çok anlayamadım." (KD9)

"Açıkçası tüm hikayeleri beğendim." (KD15)

3.2.2.6. Sesli Hikâyeleri Dinlerken Karşılaşılan Zorluklara Dair Görüşler

Sesli hikâye dinleme etkinliklerine katılan öğrencilerin görüşlerine dair bulgular tablo 3.20.'de verilmiştir.

Tablo 3.20. : Sesli Hikâyeleri Dinlerken Karşılaşılan Zorluklara Dair Kod ve Frekanslar

Kod	f
Yeni Kelimeler	5
Hız	5
Uzunluk	5

Tablo 3.20. incelendiğinde sesli hikâyeleri dinlerken karşılaşılan zorluklar sorusuna öğrenciler yeni kelimeler (N=5) ve konuşma hızı (N=5), uzunluk (N=5) olarak cevap vermişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Yeni kelimeler.” (KD4)

“İlk önce hızlıydı yani ben hızlı olduğumu hissediyordum ama şimdi alıştım ve bazı kelimeler garip geliyordu.” (KD5)

“Sesli hikâyeleri Karşılaşılan zorluklar bazen bu hikâyeler uzun ve hızlı konuşma ve biraz kelimeler zor.” (KD7)

3.2.2.7. Öğrencilerin Sesli Hikâye Dinlemeye Devam Edip Etmeyeceklerine Dair Görüşler

Sesli hikâye dinleme etkinliklerine katılan öğrencilerin görüşlerine dair bulgular tablo 3.21.’de verilmiştir.

Tablo 3.21. : Öğrencilerin Sesli Hikâye Dinlemeye Devam Edip Etmeyeceklerine Dair Kod ve Frekanslar

Kod	f
Edeceğim	10
Etmeyeceğim	5

Tablo 3.21. incelendiğinde sesli hikâye dinlemeye devam edip etmeyeceklerine yönelik soruya öğrenciler edeceğim (N=10) ve etmeyeceğim (N=5) şeklinde cevap vermişlerdir. Tabloda sunulan kodlara ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

“Evet yapacağım. çünkü bana gerçekten yardımcı oldu ve pek çok kelime öğreneceğim.”
(KD2)

“Hayır, müzik daha iyi benim için.” (KD3)

“Tabii ki, insanları konuşurken nasıl anlayacaklarını öğrenmek ve öğrenmek için en iyi yöntem budur.” (KD4)

“Evet düşünüyorum, çünkü gördüm ki dinledikçe büyük bir fayda alırım, bana uyardı.”
(KD11)

“Evet elbette çünkü yeni şeyler öğrenmeme ve Türkçe öğrenmede kendimi geliştirmeme yardımcı olacak.” (KD15)

3.3. Bulguların Yorumlanması

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sorularına atıfta bulunarak çalışma boyunca elde edilen nitel ve nicel verilerin sonuçlarına yer verilmiştir. Araştırma karma yöntem çeşitlerinden olan Yakınsayan Paralel Yöntemde desenlendiğinden her iki araştırma yönteminden elde edilen bulgular ilişkilendirilerek birlikte yorumlanmıştır.

Çalışma boyunca elde edilen ilk bulgular katılımcıların demografik verileri ile ilgilidir. Seçkisiz yöntemle seçilen katılımcılar cinsiyet açısından değerlendirildiğinde erkek katılımcı sayısının kadın katılımcılara kıyasla gözle görülebilir oranda fazla olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak katılımcıların yaşları incelendiğinde ise 18-21 yaş arasındaki katılımcıların aynı şekilde baskın olduğu görülmektedir. Benzer şekilde katılımcıların ana dilleri ile ilgili bulgular incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun ana dili Arapça olan ülkelerden geldiği sonucuna varılmaktadır. Tüm bu bilgilerden hareketle Yabancı Dil Olarak Türkçe öğrenme amacıyla ülkemize gelen bireylerin üniversite çağında oldukları ve büyük bir çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğunu söylemek mümkündür.

Katılımcıların sesli hikâyelerle ilgili tecrübelerinin değerlendirmeye alındığı bölümde genç bireylerden oluşan katılımcıların büyük bir çoğunluğunun uygulama

öncesinde de sesli hikâyeler dinlediklerine hatta neredeyse yarısının bu tecrübeyi beşten fazla edindiğine ulaşılabilmektedir. Bu durum katılımcıların çevrim içi kaynaklardan hikâye dinlemeye çok da yabancı olmadıklarını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde deneysel çalışmanın ardından deney grubuna uygulanan “Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu”nda kendilerine yöneltilen, hikâyeleri dinlerken hangi zorlukları yaşadıklarına dair soruda alışlagelmişin dışında bir etkinlikten kaynaklanan zorluk yaşadığını hiçbir öğrenci belirtmemiştir. Öğrenciler yaşanan zorlukların, etkinlik sırasında öğrenilen dile yeterince hâkim olmadıklarından ya da kelimelerin, onların bulundukları seviyenin üstünde olmasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır? Gruplar Eşit Düzeyde midir?” sorusu uyarınca yapılan “Dinlediğini Anlama Başarı Testi (A2 Seviye Başarı Testi)” sonucunda deney grubu 17,70 puan ortalamasını yakalarken, kontrol grubu benzer şekilde 17,66 puan ortalamasını yakalamıştır. SPSS programına girilen veriler ile yapılan normallik testinde çarpıklık ve basıklık değerlerinin 1 değerinin altında çıkması sonucunda iki grup arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının anlaşılabilmesi amacıyla t-testinin yapılabileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Yapılan t-Testinde ise p değeri ,984 çıkmıştır. “... $p > .05$ anlamlı bir farklılık olmadığı için sıfır hipotezi kabul edilir. Başka bir deyişle anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır” (Ekiz, 2009:146). Ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık olmaması grupların eşit düzeyde olmaları anlamını taşımaktadır. Bu duruma paralel şekilde deneysel uygulama öncesinde her iki gruba da çevrim içi olarak uygulanan “Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu”nda katılımcılar kendilerine yöneltilen sorulara benzer cevaplar vermişlerdir. Örneğin kişisel olarak dinleme becerileri değerlendirmeleri istenen soruda katılımcıların cevapları paralel bir dağılım göstermiştir. Bu noktadan hareketle hem nicel bulgular hem de nitel bulgular değerlendirildiğinde her iki grubun da dinlediğini anlama becerisi açısından eşit düzeyde oldukları görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Dinleme ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin klasik dinleme etkinlikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?” konusunda öğrenciler etkinlikleri zor, etkili, hızlı ve kolay olarak nitelendirmişlerdir. Söz konusu cevapların her iki gruba da dağılımı eşit düzeydedir. Bu durum her iki gruptan öğrencilerin de farklı dinleme etkinliklerini farklı sıfatlarla niteledikleri anlamını taşımaktadır. Dikkat çeken unsur sadece iki öğrencinin derslerde yapılan ve kitaplarda yer alan dinleme etkinliklerini ilginç olarak nitelendirmesidir. Bu durum klasik dinleme etkinliklerinin öğrencilerin ilgisini çekmediği anlamını taşımaktadır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Deney grubundaki öğrencilerin sesli hikâye uygulamaları hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusuna yönelik ortaya çıkan sonuçlar; öğrencilerin hikâyeleri zorlayıcı, faydalı, dikkat çekici ve eğlenceli buldukları yönündedir. Klasik dinleme etkinliklerine nazaran daha çok kullanılan dikkat çekici (N=4) ve eğlenceli (N=4) sıfatları sesli hikâye etkinliklerinin öğrenciler tarafından ilgiyle karşılandığını göstermektedir. Bununla birlikte deney grubundaki 15 öğrenciden 7’si bu etkinliklerin kitaplardaki klasik etkinliklere nazaran daha dikkat çekici ve daha faydalı olduklarını belirtmiştir. Söz konusu iki veriden hareketle öğrencilerin ilgi çekici ve eğlenceli etkinliklere daha fazla yoğunlaştıklarını ve bunun neticesinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Aynı alt probleme yönelik bir diğer husus ise öğrencilerin sesli hikâyelerin faydalarına yönelik görüşleridir. İlgili soruda öğrenciler sırasıyla doğru telaffuzu öğrenme, yeni kelimeler öğrenme, farklı konular dinleme ve uzun dinlemelere alışma konularına dikkat çekmişlerdir. Bütün bu faydalar dikkate alındığında öğrencilerin ilgisini çeken ve eğlenebilecekleri bir dinleme etkinliği tasarlandığında bir dinleme etkinliğinden azami verimin alınmasının mümkün olduğu görülmektedir. Türkçe hazırlık eğitimleri bir yıl sürecek şekilde planlanmakta ve uygulanmaktadır. Öğrencilerin bu sürecin hemen ardından üniversite eğitimine başlayıp nispeten uzun ders saatleri boyunca etkileşimli veya etkileşimsiz dinlemeler yapacakları düşünüldüğünde, her ne kadar öğrencilerin büyük çoğunluğu sesli hikâye dinleme etkinliklerinin uzunluğundan şikâyet etse de (N=7), deneysel çalışma uyarınca yapılan etkinliklerin katılımcı grubu akademik hayata hazırladığı da görülebilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?” sorusuna yönelik son test olarak “Dinlediğini Anlama Başarı Testi (B1 Seviyesi Başarı Testi)” yapılmıştır. Bu test sonucunda ortaya çıkan puanlar SPSS programında bağımsız gruplar t-Testine tabi tutulmuştur. Sınav sonucunda deney grubu 20,16 puan ortalamasını yakalarken kontrol grubu ise 16,13 puan ortalamasını yakalamıştır. Yapılan t-testi sonucunda ise p değeri ,00 olarak ortaya çıkmıştır. Bu durum yapılan deneysel çalışmanın gruplar arasında anlamlı bir farka neden olduğunu ortaya koymaktadır ya da başka bir deyişle araştırmacının amaçladığı etki sonuca yansımıştır.

Bütün bu verilerden hareketle çalışmanın problem cümlesi olan “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sesli hikâye kullanımının öğrencilerin dinleme becerisinin gelişimine ve dinleme çalışmaları hakkındaki görüşlerine etkisi nedir?” sorusu artık cevaplanabilir durumdadır. Deneysel çalışma öncesinde hem ön test aşamasında hem de nitel verilerde eşit düzeyde oldukları ortaya çıkan deney ve kontrol grupları arasında, yapılan deneysel çalışmanın ardından uygulanan son test neticesinde anlamlı bir nicel fark oluşmuştur. Bu durum yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sesli hikâye kullanımının öğrencilerin dinleme becerisinin gelişimini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Buna paralel olarak deneysel çalışma öncesinde öğrenciler derslerde yapılan dinleme etkinliklerini dikkat çekici, ilginç ve eğlenceli olarak nitelemekten sesli hikâye uygulamaları için bu üç niteleme sıfatını yoğunlukla kullanmışlardır. Benzer şekilde öğrenciler kendilerine yöneltilen “Size göre sesli hikâyeler dinleme becerinizi geliştirme konusunda nasıl bir etki oluşturdu?” sorusuna da çoğunlukla (N=11) dinleme becerilerini geliştirdiğine dair cevaplar vermişlerdir. Yine de 4 katılımcının etkinlikleri yetersiz bulmaları da dikkate değer bir husustur. Deneysel çalışmanın bir diğer olumlu sonucu ise katılımcıların büyük bir çoğunluğunun çalışma sonrasında da sesli hikâye dinlemeye devam edecekleri yönünde düşünce beyan etmeleridir. Bu görüş beyanları araştırmacının öğrencilerin zihninde oluşturmak istediği düşüncelerle paraleldir ve deneysel çalışmanın öğrencilerin dinleme etkinliklerine bakış açılarında olumlu bir değişiklik oluşturduğunu göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde üçüncü bölümdeki bulgulardan hareketle araştırma sorularının bir sonuca ulaşp ulaşmadığı değerlendirilecektir. Daha sonra ise ulaşılan sonuçlar çerçevesinde bazı önerilerde bulunulacaktır.

Sonuç

Küreselleşme, teknolojik gelişmeler ve çevrim içi sosyalleşmenin artması ile birlikte ülkeler arasında ekonomik, politik, kültürel ve eğitim açısından etkileşim oranı eskiye nazaran büyük bir artış yakalamıştır. Bu artışın dikkat çeken sonuçlarından biri de bireylerin yabancı dil öğrenmeye son yıllarda büyük önem vermesidir. Tarih boyunca küresel anlamda ilgi görmüş Latince, Arapça, Farsça, Yunanca, Fransızca ve İngilizce gibi dillere ek olarak Türkçe de son yıllarda yakaladığı popülerite neticesinde dünyanın çeşitli bölgelerindeki insanlar tarafından ilgi görmektedir. Bu ilgi neticesinde yabancı dil olarak Türkçe eğitimi veren kurumların sayısı ve bu kurumlarda ihtiyaç duyulan materyal sayısı hızla artmaktadır. Buna karşın eğitim kurumlarında ihtiyaç duyulan materyallerin üretilmesi sırasında dikkat edilmesi gereken kıstaslar da mevcuttur. Bu kıstasların en önemlisi Avrupa konseyi tarafından Avrupa ülkeleri arasında çok dillilik, çok kültürlülük oluşması amacıyla dil öğrenim temelleri çerçevesinde yapılandırılan ve öğrenciler, öğretmenler, eğitim kurumları, kitap yazarları gibi dil eğitiminin tüm katılımcılarına hitap eden bir başvuru kaynağı olarak oluşturulan Avrupa Ortak Dil Çerçevesi'dir. Son yıllarda hazırlanan ders kitapları, sınıf içi materyalleri, sınavlar ve çevrim içi uygulamalar AODÇ kıstaslarına uygun olarak düzenlenmektedir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sesli Hikâye Kullanımının Dinleme Becerisine Etkisi: Bir Karma Yöntem Çalışması başlıklı bu çalışmanın temel amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkı sağlamaktır. Dinleme becerisi, bireylerin kazandıkları ilk beceridir, diğer becerilerin gelişiminin de temel kaynağıdır. Ancak bütün bu önemine rağmen yabancı dil öğretiminde genel olarak ihmal edilmektedir.

Araştırmanın çıkış noktasını hem akademik anlamda hem de materyal geliştirme anlamında diğer becerilere nazaran yeteri kadar ilgi görmeyen dinleme becerisi alanında yeni bir kulvar açmak ve edebî metinlerin çağdaş yöntemlerle geliştirilmiş materyallere konu olmasını sağlama isteği oluşturmaktadır.

Çalışmanın kuramsal çerçevesi dil, ana dili, ikinci dil, yabancı dil kavramları ile başlamaktadır ve bu kavramların bilinmesinin dilin öğretimine katkı sağlayacağı düşüncesiyle hareket edilmiştir. Sonrasında ise günümüze dek kullanılan bazı yabancı dil öğretim yöntemleri genel olarak açıklanmıştır. Temel dil becerilerine, bunların birbirleri ile olan ilişkilerine, edinilme sıralamalarına değinilmiştir. İlk bölümün büyük bir kısmı çalışmanın konusunu oluşturan dinleme becerisine ayrılmıştır. Bu bağlamda dinlediğini anlama sürecinin nasıl geliştiği hem fizyolojik hem de psikolojik açıdan ele alınmıştır. Dinleme becerisinin dil gelişimindeki önemine yer verilmiştir. Dinleme becerisinin kazanılan ilk dil becerisi olmasından hareketle diğer dil becerilerine nasıl kaynaklık ettiğine ve onlarla olan ilişkilerine ayrıca yer verilmiştir. Dinlemede karşılaşılan fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ortamla ilgili problemlere yer verilmiş ve dikkat edilmesi gereken konulara vurgu yapılmıştır. Dinleme becerisinin eğitimi konusuna değinilmiş ve dikkat unsurunun önemi açıklanmıştır. Dinleme şekilleri, türleri, yöntem ve teknikleri açıklanmış ve dinleme modelleri ile bu modellerde yer verilen ve verilmesi gereken materyal tipleri açıklanmıştır. Dinleme becerisini ölçmede kullanılan yöntem ve teknikler ayrıntıları ile belirtilmiş, AODÇ'ye göre dinleme becerisine tüm detaylarıyla yer verilmiştir. Son olarak çalışmanın konusunu oluşturan edebî materyallerin de içinde olduğu otantik materyal kullanma konusuna değinilmiş ve sesli hikâyelerin kullanımı konusu işlenmiştir.

Çalışmanın uygulama aşaması, sesli hikâyelerin seçilmesi ile başlamıştır ve araştırmanın en uzun süren kısmı bu aşamadır. İlk etapta 25 hikâyeye belirlenmiş ve bu hikâyeler süre, konu, dil bilgisi yeterlikleri ve öğrencilere hitap etmeleri açısından elemelerden geçirilmiştir. Ardından seçilen hikâyelerle ilgili AODÇ kıstaslarına uygun uygulama öncesi ve uygulama sırası etkinliklerinin geliştirilmesine başlanarak 14 asıl 3 yedek hikâyeye için toplam 34 uygulama geliştirilmiştir. Daha sonra ise uzmanlardan alınan görüşler neticesinde bazı uygulamalarda gerekli değişiklikler

yapılmış ya da hikâyeler yedekleri ile değiştirilmiştir. Bu süreç ise araştırmanın en çok uğraş isteyen kısmı olmuştur. Geliştirme aşamasının ardından uygulama aşaması gelmektedir. Uygulama aşamasında en çok karşılaşılan sorun Covid-19 salgını kapsamında çevrim içi olarak yapılan derslere öğrencilerin ilgi göstermemesi ve internet bağlantılarında sürekli sorunlar çıkmasıdır. Deney grubundaki öğrencilerin her bir uygulamayı yapmaları için özen gösterilmiş, öğrencinin derse katılmadığı ya da internet bağlantısının koptuğu durumlarda uygulama ödev olarak verilmiş ve yapılıp yapılmadığı özenle kontrol edilmiştir. Bu anlamda uygulamaların çevrim içi olarak yapılması özellikle bir zorluk meydana getirmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dinleme becerisindeki başarılarını sesli hikâye etkinliklerini kullanarak geliştirmeyi amaçlayan bu çalışma sonucunda elde edilen veriler ve bu verilerin yorumlanması sonucunda şu sonuçlara varılmıştır:

Demografik veriler incelendiğinde ve katılımcılar cinsiyet açısından değerlendirildiğinde erkek katılımcı sayısının kadın katılımcılara kıyasla gözle görülebilir oranda fazla olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde katılımcıların yaşları incelendiğinde ise 18-21 yaş arasındaki katılımcıların sayısı açık ara öndedir. Aynı şekilde katılımcıların ana dilleri ile ilgili bulgular incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun ana dilinin Arapça olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Çevrim içi kaynaklardan hikâye dinlemeye alışkın olan katılımcıların hikâyeleri dinlerken etkinliklerden ya da hikâyelerden kaynaklanan bir zorlukla karşılaşmadıkları buna karşın karşılaşılan zorlukların öğrenilen dile yeterince hâkim olmamaları ya da kelime dağarcıklarının yeterli olmaması sebebiyle yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma boyunca yapılan etkinlikler ile ders kitaplarında yer alan etkinliklerin karşılaştırılması sonucunda öğrenciler kitaplardaki etkinlikleri zor, etkili, hızlı ve kolay olarak nitelendirmişlerdir. Buna karşın deney grubundaki öğrencilerin sesli hikâye uygulamalarını zorlayıcı, faydalı, dikkat çekici ve eğlenceli buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Fakat uygulamaların faydası konusunda anlamlı bir görüş farklılığına ulaşılamamıştır.

Sonuç olarak bütün bu verilerden hareketle dinlediğini anlama başarısını ölçmek amacıyla deneysel çalışmanın ardından uygulanan son test neticesinde anlamlı bir nicel fark oluşmuştur. Dolayısıyla dinleme becerisi açısından deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilerden daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bu durum gerekli kıstaslara uygun hikâyeler seçildiğinde ve bu hikâyeler AODÇ kapsamında belirtilen özelliklere uygun etkinliklerle desteklendiğinde; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sesli hikâye kullanımının öğrencilerin dinleme becerisinin gelişimini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle araştırmacının amaçladığı etki sonuca yansımıştır.

Öneriler

Bu bölümde, çalışma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda uygulama, materyal üretimine ve araştırmaya yönelik öneriler sunulmuştur.

- Çalışma neticesinde dil öğretimini sesli hikâyelerle desteklemenin öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişimini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Yabancı Dil Olarak Türkçe öğreten öğretim elemanları çevrim içi olarak kolayca bulunabilecek ve ücretsiz bir şekilde ulaşılacak sesli hikâyelerden öğrencilerinin seviyesine uygun olduğunu düşündüğü eserleri dinletebilir.
- Çalışma sonucunda sesli hikâyelerin öğrenciler tarafından eğlenceli ve ilginç bulunduğu görülmüştür. Öğrencilerin bu ilgisinin dinleme öncesi ve sonrası etkinlikler ve materyallerde öğrenmeye faydalı hâle getirilmesi önemlidir.
- Çalışmada elde edilen verilere göre öğrenciler sesli hikâye dinlemeye devam etmeyi düşünmektedirler. Bu isteğe yönelik hazırlanabilecek ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen tüm öğrencilere hitap edebilecek, kullanışlı bir kaynağın hazırlanması elzem görülmektedir.

- Çalışmada edebi yapıtların yabancı dil olarak Türkçe öğrencileri nazarında sosyolengüistik açıdan önemli oldukları görülmüştür. Öğretim elemanlarının tüm bu faydaları da hesaba katarak etkinliklerini hazırlamaları önerilebilir.
- Çalışmada kullanılan sesli hikâyeler arasında bir değerlendirme yapılması istendiğinde öğrencilerin bir kısmı en uzun olan iki hikâyeyi beğenmediklerini ifade etmişlerdir. Bu beyanlardan hareketle ortalama 10 dakikalık bir hikâyenin öğrencilerce uzun olarak nitelendirildiği de B1 seviyesi için yapılacak etkinliklerde ve geliştirilecek materyallerde hesaba katılmalıdır.
- Çalışma otantik bir dil ürünü olan sesli hikâyeleri sadece dinleme becerisinin gelişimi açısından incelemiştir. Diğer dil becerilerin gelişimine etkisi de araştırmacılarca incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Adalı, Oya : **Anlamak ve Anlatmak**, Pan Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- Aksan, Doğan : **Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi**, 4. bs., Ankara, 2009.
- Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- Aktaş, Şerif; Gündüz, Osman : **Yazılı ve Sözlü Anlatım, Okuma - Dinleme - Konuşma - Yazma**, 13. bs., Akçağ Yayınları, Ankara, 2013.
- Akyol, Hayati : **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**, 3. bs., Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2010.
- Akyüz, Selcen Gürsoy : **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dede Korkut Hikâyeleri'nden Yararlanılması**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halkbilimi Ana Bilim Dalı, 2019.
- Anderson, Anne; Lynch, Tony : **Listening, Language Teaching: A Scheme for Teacher Education**, Oxford University Press, Oxford, 1988.
- Asutay, Hikmet; Göçerler, Harun : "Yazınsal Bir Ürün Olarak Sesli Kitapların Okuma Derslerindeki Etkililiği ve Kullanılabilirliği" **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 18, Sayı 2, 2016, s. 151-162.
- B.G. Tabachnick, L.S. Fidell **Using Multivariate Statistics**, 6. bs., Pearson, Boston, 2013.
- Bağcı, Hasan; Başar, Umut : "Yazma Eğitimi", **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**, (Ed. M. Durmuş, A. Okur), 2. bs., Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s. 311-333.
- Başaran, İbrahim Ethem : **Eğitim Psikolojisi: Eğitimin Psikolojik Temelleri**, 5. bs., Gül Yayınevi, Ankara, 1996.

- Başkan, Özcan : "Üniversite Bağlamında "Türkçe Kullanım" Sorunu", **Ankara Üniversitesi Dil Dergisi**, Sayı 62, 1997, s. 47-59.
- Benhür, Mehmet Nadi : **Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2002.
- Bölükbaş, Fatma : "İşitsel - Dilsel Yöntem", **Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı**, (Ed. M. Durmuş, A. Okur), 2. bs., Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s. 61-66.
- Çiğerci, F. M.; Gültekin, M. : "Dijital Hikâyelerin Dinlemeye Yönelik Tutuma Etkisi", **Harran Maarif Dergisi**, C. 4, Sayı 2, 2019, s.1-26. doi: 10.22596/2019.0402.45.73
- Council of Europe : **The Common European Framework of Reference for Languages**, 2002. <http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/Al1%20scales%20CEFR.DOC>
- Cresswell, John W. : **A Concise Introduction to Mixed Methods Research**, Age, New York, 2014.
- Cresswell, Jonh W.; Plano Clark Vicki L. : **Karma Yöntem Araştırmaları Tasarım ve Yürütülmesi**, (Çev. Ed. Yüksel Dede, Selçuk Beşir Demir), 3. bs., Anı Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Cüceloğlu, Doğan : **İnsan ve Davranışı**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Çakır, İsmail : "Yazma Becerisinin Kazanılması Yabancı Dil Öğretiminde Neden Zordur?", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 28, 2010, s.165-176.
- Çakır, Melek Can : "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Uygulanması", **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi**, (Ed. Karagöl, E.), 2. bs., Pegem Akademi, Ankara, 2020.
- Çelebi, C.; Ergül , E.; Usta, B.; & Mutlu. M. **Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanmış Lisansüstü Tezler**

- Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması**, Temel Eğitim Dergisi, 1(3), 2019, s. 39-52.
- Demircan, Ömer : **Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri**, 5. bs., DER Yayınları, İstanbul, 2013.
- Demirel, Özcan : **ELT Methodology**, PegemA Yayıncılık, Ankara, 2003.
- İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**, Pegem Akademi, Ankara, 1999.
- Yabancı Dil Öğretimi**, 5. bs., PegemA Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Demirel, Özcan; Şahinel, Melek : **Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi**, 6. bs., Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2006.
- Derman, Serdar : "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme", **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**, (Ed. M. Durmuş, A. Okur), 2. bs., Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s. 523-535.
- Dilidüzgün, Şükran : "Dinleme Eğitimi", **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**, (Ed. M. Durmuş, A. Okur), 2. bs., Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s. 259-276.
- Metindilbilim ve Türkçe Öğretimi Uygulamalı Bir Yaklaşım**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Doğan, Aslı : "Lise Öğrencilerinin İngilizce Öğrenimlerini Etkileyen Yabancı Dil Kaygısı", **Ankara Üniversitesi Dil Dergisi**, Sayı 139, 2008, s. 48-67.
- Doğan, Yusuf : **Dinleme Eğitimi**, 7. bs., PegemA Yayıncılık, Ankara, 2020.
- Ediger, Marlow : **Listening and the Language Arts**, Eric, 2002.
- Ekiz, Durmuş : **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, 2. bs., Anı Yayıncılık, Ankara, 2009.

- Ellis, Rod : **Second Language Acquisition**, Oxford University Press, Londra, 2003.
- Er, Abdullah : "Yabancı Dil Öğretiminde Okuma", **Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı 12, 2005, s. 208-218.
- Ergin, Muharrem : **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayıncılık, İstanbul, 1998.
- Göçer, Ali : "Türkiye'de Yabancılar Türkçe Öğretimi", **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**, (Ed. M. Durmuş, A. Okur), 2. bs., Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s.171.
- Göğüş, Beşir : **Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi**, Gül Yayınevi, Ankara, 1978.
- Günay, V. Doğan : **Metin Bilgisi**, Multilingual Yayınları, İstanbul, 2007.
- Gündüz, Osman; Şimşek, Tacettin : **Anlama Teknikleri 2 Uygulamalı Dinleme Eğitimi**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2014.
- Güneş, Firdevs : "Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar", **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 15, 2011, s.123-148.
- Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller**, 3. bs., Pegem Akademi, Ankara, 2019.
- Güven, Meral : "Programda Öğretme - Öğrenme Süreci", **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, (Ed. Duman, B.), Maya Akademi, Ankara, 2008.
- Hanbay, Orhan : **Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Harmer, Jeremy : **The Practise of English Language Teaching**, 5. bs., Pearson Longman Press., Londra, 2015.
- Hengirmen, Mehmet : **Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve TÖMER Yöntemi**, Engin Yayın Evi, Ankara, 1994.

- İnce, Bekir; Boztilki, Gökmen : "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi", **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar- Yöntemler- Beceriler- Uygulamalar**, (Ed. Yıldırım, F., Tüfekçioğlu, B.), Pegem Akademi, Ankara, 2016.
- Jonhson, Keith : **An Introduction to Foreign Language Learning and Teaching**, Pearson Education Limited, 2001.
- Kaplan, Mehmet : **Türk Milletinin Kültürel Değerleri**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987.
- Karabekiroğlu, Koray : **Aman Dikkat: Dikkat ve Öğrenme Sorunları**, Say Yayınları, İstanbul, 2012.
- Karasar, Niyazi **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, 23. bs., Nobel Yayın, Ankara, 2012.
- Keskin, Funda; Okur, Alpaslan : "Okuma Eğitimi", **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**, (Ed. M. Durmuş, A. Okur), 2. bs., Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s. 295-310.
- Kingen, Sharon : **Teaching Language Arts in Middle Schools**, Lawrance Erlbaum Ass., Mahwah, New Jersey, 2000.
- Korkmaz, Zeynep : **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, Türk Dil Kurumu, Ankara 1995.
- Krashen, Stephen : **Principles and Practice in Second Language Acquisition**, Pergamon Press Inc., California, 1982.
- : **The Input Hypothesis: Issues and Implications**, Longman, New York, 1985.
- Mackay, Ian : **Dinleme Becerisi**, (çev.: Aksu Bora ve Onur Cankocak) İlkaynak Kültür ve Sanat Ürünleri Ltd. Şti., Ankara, 1997.
- MEB. : **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)**, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara, 2006.

- Melanlioğlu, Deniz : "Dinleme Becerisinin Geliştirilmesinde Ailenin Rolü", **Sosyal Politika Çalışmaları**, C. 7, Sayı 29, 2012, s. 65-77.
- Melanlioğlu, Deniz; Demir, Tazegül : "Yabancı Dilde Dinleme Kaygısı Örneğinin Geliştirilmesi", **Turkish Studies**, C. 13, Sayı 62, 2018, s.1113-1138.
- Miçooğulları, Mehmet : "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültürel Unsurların Kullanımı: "Anadolu Hikâyeleri Dizisi" Örneği", **International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language**, C. 3, Sayı 1, 2020, s. 43-63.
- Nalıncı, A. Nur : **Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik Yolunda Başarının Anahtarı: Yeniden Yapılanma**, Ümit Yayıncılık, Ankara, 2000.
- Odacı, Serdar : "Toplumsal ve Bireysel Bilincin Ortak Referans Çerçevesi Olarak Edebî Metinlerin Yabancılar Türkçe Öğretimindeki Yeri", **Ana Dili Eğitimi Dergisi**, 6(4), 2018, s. 1187-1197.
- Oktaylar, Hasan C. : **Öğretmen Adayları için KPSS Eğitim Bilimleri**, Yargı Yayınevi, Ankara, 2006.
- Onan, Bilginer : **İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Öğretiminde Dil Yapılarının Anlama Becerilerini (Okuma/ Dinleme) Geliştirmedeki Rolü**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2005.
- Özaltun, Mustafa : **Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sesli Metinlerin Dinlenebilirlik Açısından Tanımlanması ve Sınıflandırılması**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, 2018.
- Özbay, Murat : **Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.

Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi, Öncü
Yayınevi, Ankara, 2009.

Özcan, Erdal; Demirdöven,
Gökhan H. :

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin
Tarihçesi", **Yabancılar Türkçe Öğretimi El
Kitabı**, (Ed. M. Durmuş, A. Okur), 2. bs.,
Grafiker Yayınları, Ankara, 2018, s. 161-170.

Özcan, Mehmet :

"Yabancı Dil Öğretiminde Öykü Kullanımı", **e-
Journal of World Sciences Academi**, C. 6, Sayı
3, 2011, s. 2133-2147.

Özdemir, Emin :

"Anadili Öğretimi", **Türk Dili**, Sayı 379, 1983, s. 18-
30.

Özdemir, Serpil :

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Halk
Hikâyelerinden Yararlanma**, Yüksek Lisans
Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
Enstitüsü, 2010.

Peterson, Penelope :

"A Synthesis of Methods for Interactive Listening",
**Teaching English as a Second or Foreign
Language**, (Ed. M. Celce-Murcia), 2. bs.,
Newbury House, New York, 1991, s. 106-122.

Polat, Mustafa; Erişti,
Bahadır :

"Yabancı Dilde Dinleme Kaygısı Örneğinin
Geliştirilmesi", **Turkish Studies**, C. 13, Sayı 62,
2018, s.1113-1138.

Porzig, Walter :

**Dil Denen Mucize: Dil Biliminin Araştırma
Konuları, Yöntemleri ve Ulaştığı Sonuçlar**,
(Çev. Vural Ülkü), TDK Yayınları, Ankara, 1995.

Richards, J.; Rodgers S. :

**Approaches and Methods in Language
Teaching**, Cambridge University Press, New
York, 2007.

Schwartz, Anna Maria :

"Listening in a Foreign Language", **Professional
Preperation of Teaching Assistans in Foreign
Languages**, Center for International Education,
Washington, DC., 1998.

Şenyiğit, Yunus; Okur,
Alpaslan

"Yabancılar Türkçe Öğretiminde Konuşma
Becerisi ve Telaffuz Eğitimi", **Mehmet Akif**

Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,
Sayı 52, 2019, s. 519-549.

- Tompkins, Gail E. : **Language Arts Content and Teaching Strategies**, California State University, Prentice-Hall Inc. New Jersey, 1998.
- Troike, Muriel S. : **Inroducing Second Language Acquisition**, Cambridge University Press, Cambridge, 2006.
- Tura, Sabahat S. : "Dilbilimin Dil Öğretimindeki Yeri", **Türk Dili**, Sayı: 379-380, TDK Yayınları, Ankara, 1983, s. 8-17.
- Turgut, Fuat : **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları**, Saydam Matbaası, Ankara, 1986.
- Türker, Murat Sami : "Sesli Kitapların Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Okumaya Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkisi", **Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı 19, 2019, s. 263-286.
- Türkyılmaz, Mustafa : "Bir Ders Aracı Olarak Dinleme Metinlerinin Anlamaya Etkisi: "Eskici" Metni Örnekleminde Deneysel Bir Çalışma", **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. 23, Sayı 1, 2010, s. 207-220.
- Underwood, Mary : **Teaching Listening**, Longman Group Uk. Ltd., New York, 1993.
- Uzun, Engin; "Dilbilimsel Bulguların Türkçenin Öğretimine Aktarılması: TÖMER "Yeni Hitit" Örneğinde Dilbilgisinin Yeri", **Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar**, (yay. haz. L. Subaşı Uzun, Ü. Bozkurt) Ankara Üniv. Tömer, Ankara, 2010, s. 356-362.
- Yaşar, Funda Örgü : "Dinleme Eğitiminde Dikkat", **Dinleme Eğitimi**, (Ed. Kardaş, M. N.), Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2020.
- Yaylı, Derya; Yaylı, Demet : "Yabancı Dil Öğretimi Yaklaşımları ve Yöntemleri", **Yabancılar Türkçe Öğretimi**

Politika Yöntem ve Beceriler, (Ed. Yasemin Bayyurt, Derya Yaylı), Anı Yayıncılık, Ankara, 2011, s.7-28.

"Yazma Eğitimine Okur Odaklı Yaklaşım ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi", **Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar II. Uluslararası Türkçenin Eğitimi - Öğretimi Kurultayı Bildiri Kitabı**, Ankara Üniversitesi Tömer Yayınları, Ankara, 2010, s. 394-399.

Yıldırım, Ali; Şimşek, Hasan
:

Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 6. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.

Yılmaz, Hasan; Sünbül Ali
M. :

Öğretimde Plan ve Değerlendirme, Mikro Yayınları, Konya, 2000.

Yorulmaz, Murat :

Göreve Dayalı Öğretim Yönteminin Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Becerisinde Kullanılmasının Avantajları, Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, 2009.

EKLER

EK 1. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi İzin Belgesi

Tarih ve Sayı: 05.01.2021-217

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Dil Merkezi Müdürlüğü

Sayı :E-95432000-199-217
Konu :Eğitim-Öğretimle İlgili Diğer İşler
(199)

İLGİLİ MAKAMA

Murat ŞİMŞEK'in Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programında yürütmekte olduğu "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sesli Hikâye Kullanımının Dinleme Becerisine Etkisi: Bir Karma Yöntem Çalışması" isimli tez çalışması kapsamında Merkezimizin B1 ve B2 seviyelerinde eğitim görmekte olan 30 öğrenci ile uygulama çalışması yapması uygun görülmüştür. Bilgilerinizi rica ederim.

Öğr. Gör. Dr. Gözde DEMİREL
Merkez Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BECD12RCR Pm Kodu :69212
Konakaltı Cad.No:29 Tophane Beyoğlu/İSTANBUL
Tel : 0 212 243 67 29 – 212 243 67 25 Faks : 0 212 243 67 28
e-posta : dilmerk@istanbul.edu.tr Elektronik Ağ : istanbul.edu.tr
Kep Adresi: istanbuluniversitesi@hs01.kep.tr

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbuluniversitesi-ebys>

Bilgi için : Ebru ATIK
Dahili : 41128

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 2. Katılımcı Tanıma Formu

15.05.2021

Katılımcı Tanıma Formu

Katılımcı Tanıma Formu

Merhaba

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programındaki eğitimin için bu araştırmayı yapıyorum. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederim. Bu formdaki bilgiler araştırmam için çok önemlidir.

Bilgilerinizi tez çalışmamda kullanacağım ama tez dokümanlarında kişisel bilgilerinizi (adınız, soyadınız) yer almayacak.

* Gerekli

1. Adınız Soyadınız *

2. Yaşınız *

3. Cinsiyetiniz *

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

☐ Kadın
☐ Erkek

4. Ülkünüz *

5. Ana Diliniz *

6. Kaç yabancı dil biliyorsunuz? *

7. Yabancı dillerinizi yazınız *

8. Ne kadar süredir Türkçe öğreniyorsunuz? *

9. Aşağıdaki elektronik cihazların hangisine / hangilerine sahipsiniz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz) *

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

☐ Dizüstü Bilgisayar (Laptop)
☐ Masaüstü Bilgisayar (PC)
☐ Tablet
☐ Akıllı telefon

10. Daha önce hiç sesli hikâye dinlediniz mi? (Türkçe veya başka dillerde) *

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

☐ Evet
☐ Hayır

11. Hangi dilde sesli hikâye dinlersiniz? (Dinlemiyorsanız boş bırakabilirsiniz)

12. Bugüne kadar yaklaşık kaç adet sesli hikâye dinlediniz? *

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

☐ 0
☐ 1-5
☐ 6-10
☐ 10'dan fazla

13. Kaldığınız evde / yurttaki Türkçe konuşan kişiler var mı? *

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

☐ Yok
☐ Var

14. Bir Türkçe yayını (Dergi, televizyon programı, blog, vlog, web sitesi) takip ediyor musunuz? İsmi nedir? *

15. Hangi Türkçe dizi ve / veya filmleri izliyorsunuz? *

16. Türkçe öğrenmek için hangi internet sitesi veya uygulamaları kullanıyorsunuz? İsimlerini yazınız. *

<https://docs.google.com/forms/d/1E5TpMEw6vX3Jlzp1iYPGhK5vPN4e9iz1c-5RRZq4E/edit>

1/2

EK 3. Geleneksel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu

15.05.2021

Genel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu

Genel Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu

Merhaba,

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı'ndaki eğitimim için bu araştırmayı yapıyorum. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederim. Bu formdaki bilgiler araştırmam için çok önemlidir.

Bilgilerinizi tez çalışmamda kullanacağım ama tez dökümanlarında kişisel bilgileriniz (adınız, soyadınız) yer almayacak.

* Gerekli

1. Adınız Soyadınız *

2. Derslerdeki dinleme etkinliklerinde kendinizi nasıl hissediyorsunuz? (Duygularınızı, hislerinizi anlatın, sebepleri de yazınız) *

3. Bir kişi Türkçe konuşuyor, O zaman neler hissediyorsunuz? (Canlı, televizyon, radyo olabilir; O anki hislerinizi duygularınızı anlatın.) *

4. Genel olarak Türkçe dinleme beceriniz hakkında neler düşünüyorsunuz? (Dinleme alanında sizin kişisel başarınız hakkındaki fikirleriniz) *

5. Kitaplarındaki dinleme etkinlikleri hakkında neler düşünüyorsunuz? (Süre, etki, zorluk derecesini düşünerek yazabilirsiniz?) *

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/1zR_B_Q7UIGiu72BTkaMPoksm4edYAa9Chz9hkeuQ3mY/edit

1/1

EK 4. Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu

15.05.2021

Sesli Hikâye Etkinlikleri Görüş Formu

Sesli Hikâye Etkinlikleri Görüş Formu

Merhaba,

Fatihül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Dil Okutucu Öğretmeni Tedi Yılmaz'ın Sesli Hikâye Programı'ndaki eğitiminin için bu anketi yapıyorum. Çatışmaya katıldığınız için teşekkür ederim. Bu formdaki bilgiler anketime girecek olan kişilerin bilgileri için kullanılacaktır.

Bilgilerinizi verdiğinizde kullanacağım ama verdiğinizden daha fazla bilginizi (adınız, soyadınız) yer almamaktadır.

* Gerekli

1. Adınız Soyadınız *

2. Sesli hikâye etkinliklerini nasıl buldunuz?

3. Sesli hikâyeleri dinlemenin ne tür zorluklarla karşılaştınız?

4. Sesli hikâye etkinlikleri ile kitaplarındaki dinleme etkinliklerini karşılaştırdınız.

5. Size göre sesli hikâyeler dil öğreniminde faydalı mıdır? Neden?

6. Bu uygulama kapsamında dinlediğiniz sesli hikâyeleri değerlendiriniz. (Sayı, süre, konuları)

7. Size göre sesli hikâyeler dinleme becerinizi geliştirme konusunda nasıl bir etki oluşturdu?

8. Uygulamadan sonra sesli hikâye dinlemeye devam etmeyi düşünüyor musunuz? Neden?

9. En çok hangi sesli hikâyeyi beğendiniz? Neden?

10. Hangi sesli hikâyeyi hiç beğenmediniz? Neden?

11. Sesli hikâyeler hakkında farkı bir düşünceniz var mı? Lütfen yazınız.

En çok Google'la oluşturulan diğer tüm uygulamalarla

Google Formlar

<https://docs.google.com/forms/d/1CEuS3nq0gZhqRcsAtuqPjZEwNAVqnS4GPCJJJe-87W8A/edit>

1/1

EK 5. Sesli Hikâye Uygulaması 1

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.
* Gerekli

1. Adınız *

2. Yukarıdaki alışveriş listesini eşleştiririm. *

9 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Salam, sucuk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kıyma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Poğaç	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zeytin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kaşar Peyniri	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Köfte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Börek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kahve	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Beyaz Peynir	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Üçüncü sorunuz *

5 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Kamu kurumu	Üstü masa çekinde küçük dolap	Çalışma, emek	Bölüm kısım	Glysinin boyun bölümü
Daire	☐	☐	☐	☐	☐
Mesai	☐	☐	☐	☐	☐
Fasıl	☐	☐	☐	☐	☐
Yaka	☐	☐	☐	☐	☐
Komodlin	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/1NhYmdAu0A_IlrogkvzNf6SOVBZE6mM-hVWav1sEiXOY/edit

1/1

Uygulama 1

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

Test Soruları

Hikâyeyi dinleyelim. Her Soruda 1 (Bir) doğru cevabı işaretleyelim.

2. Saim Bey uyandığı zaman nasıl hissediyordu? *

2 puan

Yalnızca a bir gök işaretleyin.

- ☐ sinirdi
☐ mutlu
☐ üzgün
☐ endişeli

3. Saim Bey hangi kombini giydi? *

2 puan

Yalnızca a bir gök işaretleyin.

- ☐ Mavi pantolon ve beyaz gömlek
☐ Gri pantolon ve beyaz gömlek
☐ Mavi pantolon ve mavi gömlek
☐ Gri pantolon ve mavi gömlek

4. Saim Bey'ine ile gitti.

2 puan

Yalnızca a bir gök işaretleyin.

- ☐ Metro
☐ Tramvay
☐ Otobüs
☐ Taksi

5. Saim Bey'in kötü hissetmesine sebep oluyordu. *

2 puan

Yalnızca a bir gök işaretleyin.

- ☐ Kahvaltı yapmak
☐ Çalışmak
☐ Kira vermek
☐ Alışveriş yapmak

2. BÖLÜM

Hikâyeyi dinleyelim. Soruların cevapları var mı işaretleyelim.

6. Metinde hangi soruların cevapları vardır?

6 puan

Her satırda yalnızca bir gök işaretleyin.

	Var	Yok
Saim Bey'i işe gitmeden önce neler yaptı?	☐	☐
Kahvaltıda ne yedi?	☐	☐
Hangi otobüse bindi?	☐	☐
Çarşından ne aldı?	☐	☐
Semra Hanım'ın ne ihtiyacı vardı?	☐	☐
Saim Bey ne iş yapıyor?	☐	☐

Dinledikten Sonra

Bu bölümde soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

7. Hikayenin başlığı hangisi olabilir?

1 puan

Yalnızca a bir gök işaretleyin.

- ☐ Saim Bey'in Heyecanlı Hayalet
☐ Saim Bey'in Macerası
☐ Saim Bey'in Korku Dolu günü
☐ Saim Bey'in Bir Günü

Bu form Google tarafından oluşturulmuş ve yönetilmektedir.

Google Formlar

EK 6. Sesli Hikâye Uygulaması 2

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sözlü hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.
* Genel

1. Adınız *

1. Kısm

1. Elektrikli araçlar çalışmaya benzerli
araçlar ikinci planda kalacak mı?

2. Marketteki kek annemin kekkinin yerini
tutuyor mu?

3. Annemün sürgü ev almış, belki de bir
hediye vardır. Sana ne demisi söyler mi?

4. Vallahi bu bilgisayar için ne kadar
aygıt olmasın. Başka bir model düşünüyorum
mu?

5. Akşam restoranda yemek planımız vardı.
Sence sizlerden çayacak mı?

6. En güzel tişörtüm delik değil olmasın.
Cocuğa neden makas verdim?

7. Hayrola, keyfin yerinde, sınavdan
yüksek not mu aldın?

a) Göster tabiri ki ama gerçekten elverişli
son fiyat mı söylüyorsunuz? Pazarlık yok
mu?

b) Otar mı hiç canım? Marketteki kek
annemin kekkinin yerini alamaz, mümkün
değil.

c) Sebebin çok detaylı anlatmadı ama
deliğin gibi kendine göre bir değişikliği var
galiba.

d) Evet, bence elektrikli araçlar zaman
kürde daha popüler olacak ve benzinli
araçlar eski önemini kaybedecek.

e) Evet baba, 100 puan aldım, çok
mutluyum.

f) Ömrü dilerim, Cemal makasla tişörtünün
her yerini kesmiş ama ben buna tahmin
etmedim.

g) Hayır, Ahmet söz verdi. Bence sözünü
tutacak.

2. Aşağıdaki soruları cevaplarlar eşleştirilim. Koyu yazılmış kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin edelim. *

7 puan

Her satırda yalnızca bir giki/işaretleğin.

	a	b	c	ç	d	e	f	g	h
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Kısm

3. İkinci sorunuz *

5 puan

Her satırda yalnızca bir giki/işaretleğin.

	a	b	c	ç	d
Susam	☐	☐	☐	☐	☐
Zıyafet	☐	☐	☐	☐	☐
Yemiş	☐	☐	☐	☐	☐
Reçel	☐	☐	☐	☐	☐
İnce belli bardak	☐	☐	☐	☐	☐

Bu işlemler Google tarafından oluşturulmuş ve onaylanmıştır.

Google Formlar

Uygulama 2

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

1. Kısım

1. ve 5. sorularda doğru seçeneği işaretleyelim.

2. Hangisi çay ve simite 3. arkadaş olabilir? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Tost
☐ Kaşar peyniri
☐ Beyaz Peynir
☐ Menemen

3. Yazar en çok hangisini seviyor *

1 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Çay
☐ Simit
☐ Kaşar peyniri
☐ Reçel

4. Zenginrin kahvaltısında hangisi yoktur? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Bal
☐ Reçel
☐ Tereyağı
☐ Çay

5. Sokakta yağmur yağar, ter damlar.

0 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ alnımızdan
☐ saçımızdan
☐ başımızdan
☐ kışımızdan

6. *..... baktık ki, olur şey değil*

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ cüzdanımıza
☐ cebimize
☐ çantamıza
☐ dolabımıza

2. Kısım

Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz?

7. Yazar kaşar peynirini hangilerine benzetiyor?

5 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	evet	hayır
para	☐	☐
kadın	☐	☐
baklava	☐	☐
altın	☐	☐
kadayıf	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

EK 7. Sesli Hikâye Uygulaması 3

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikaye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

2. İlk arkadaşınızı hatırlıyor musunuz? Çocukken arkadaş olmak zor mudur yoksa kolay mıdır? Haydi konuşalım. *

1 puan

3. Kendi milletimizden olmayan insanları nasıl görüyoruz, onlar hakkında ne düşünüyoruz? Bir kaç cümle ile anlatalım. *

1 puan

4. Aşağıdaki kelimeleri / kelime gruplarını anlamları ile eşleştirelim. Bu etkinlik için sözlük kullanalım. *

0 puan

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	Bebekleri uyutmak için şarkı	Tatlı bir hamur işi	Olaylar	Önemsiz, küçük şeyler	Güzel bir yemek masası hazırlamak	Olağanüstü olayları anlatan hayali hikaye	Az, seyrek
Ninni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Masal	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Öteberi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olan biten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tek tük	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Masa donatmak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Çörek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/1aK4NkUbMojYzrV25VDF1usDwlof3m5jFwm5-k_bReo/edit

1/1

Uygulama 3

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. Aşağıdaki cümleleri "Doğru" ya da "Yanlış" olarak işaretleyelim. *

7 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Doğru	Yanlış
Cevriye'nin evi eskidir.	☐	☐
Martin 2 çocuk istiyor.	☐	☐
Cevriye'nin ailesi Martin'e samimi davranıyor.	☐	☐
Martin'in evi yüksek bir binada.	☐	☐
Martin'in annesi Cevriye'ye sıcak davranıyor.	☐	☐
Cevriye, Almanca bilmiyor.	☐	☐
Cevriye ailesinin üçüncü çocuğudur.	☐	☐

3. Olayları sıralayalım. *

8 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Çocuklar parkta oynuyorlar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barış çöreği yiyorlar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Martin, Cevriye'nin evinde kalıyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Martin'in annesi babası çocuklarını almak için gidiyorlar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Martin'in annesi Cevriye'yi evine kabul etmiyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Martin'in babası hata yaptıklarını anlıyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Martin'in ailesi Cevriye'nin ailesini davet ediyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Çocuklar evcilik oynuyorlar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

<https://docs.google.com/forms/d/1COGsTnNLaf7Ai7O0mNJ2k3yOWQseVse6dea1eXnc7YA/edit>

1/1

EK 8. Sesli Hikâye Uygulaması 4

15.05.2021

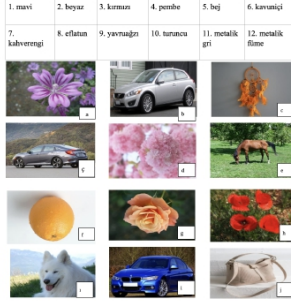
Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu sesli hikâye dinlemeden hazırlanabilir.

* Geneli

1. Adım *

2. Yukarıdaki resimde nesneleri ve renkleri eşleştirelim. *

Her satırda yalnızca bir görsel kullanılabilir.

	a	b	c	ç	d	e	f	g	h	i	j
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Kısım

3. Biri bölümlerini yukarıdaki fotoğrafta bulunan kısmlar ile eşleştirelim. *

Üçgen oklarla kısımları işaretleyelim.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Çukur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Soba	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Çalışma odası	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yatak Odası	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mutfak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yataca	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bahçe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Banyo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Çamaşır odası	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Garaj	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Genç / Çocuk odası	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

En iyi Google Formlar en iyi Google Formlar veya en iyi Google Formlar

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/1sLE2CxAAoR0N5t4vbmhw0iEmMm_5NG3-tZrQdgJEg-0/edit

1/1

Uygulama 4

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki sorulara hikâyeyi dinlerken cevap verelim.

2. Aşağıdaki hediyelerden hangisi hikâyede vardır? *

10 puan

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	Var	Yok
Top	☐	☐
Telefon	☐	☐
Dergi	☐	☐
Köpek	☐	☐
Saat	☐	☐
Kaleci eldiveni	☐	☐
Kamyon	☐	☐
Kelebek	☐	☐
Akülü araba	☐	☐
Bisiklet	☐	☐

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki sorulara hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

3. Çocuğun eşyaları eve sığmayınca ne yapıyorlar? *

1 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Eşyaları atıyorlar.
☐ Başka bir eve taşıyorlar.
☐ Bir depo kiralyorlar.
☐ Eşyaları dağıtıyorlar.

4. Çocuğa "özllemek" satın alabiliyorlar mı? *

1 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Evet
☐ Hayır

5. Hikayenin bize vermek istediğı mesaj hangisi olabilir? *

3 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Çocuklar için çok para harcamalıyız.
☐ İnsan bazı şeylerin eksikliğini hissetmeli.
☐ Hayatımızda her şeyi alabiliriz.

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

EK 9. Sesli Hikâye Uygulaması 5

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

1. Kısım

1.	emel		a.	Tersine, aksine
2.	muntazam		b.	halk, kalabalık insan grubu
3.	teselli		c.	Yas, bir ölüm sonrası hissedilen üzüntü.
4.	ahali		ç.	düzgün, derli toplu
5.	malumat		d.	ayakkabı
6.	potin		e.	acı bir olayı unutmak için yapılan şey
7.	ihdimam		f.	özen, dikkat
8.	ma'iem		g.	amaç, istek
9.	bilakis		h.	bilgi

2. Yukarıdaki resimde kelimeleri anlamları ile eşleştirelim. Bunu yaparken sözlük kullanalım. *

9 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	a	b	c	ç	d	e	f	g	h
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Kısım

- Ahmet yere düşünce, arkadaşları **kıs kıs gülmeye** başladılar, yani *sessizce güldüler*.
- Kardeşi ölünce Nermin'in **yüreğine ateş düştü**, başka bir deyişle *çok üzüldü*.
- Oyunağı kırılınca Cemal **kıyameti kopardı**, bütün gün *ağladı, bağırdı çağırdı*.
- Çocukları gecikince anneler onların **yolunu bekler**, *sabırsızca gelmelerini isterler*.
- Ali düden beri önemli bir ödünü yapmak için **çırpmıyor**, *çok çalışıyor, uğraşıyor*.
- Rasim bir kızı aşık olunca annesi "Oğlum **elden gidiyor**." diye düşündü. Oğlunu *kaybedecek* diye çok korktu.
- Murat "**Başımıza kötü şeyler gelecek**." diye çok korkuyor. Umarım *kötü şeyler yaşamayız*.
- Adam öğrenciye "**Ne iş görüyorsun?**" diye sordu. öğrenci anlamayınca tekrar etti, "*Ne iş yapıyorsun?*"
- Müşteri bakkala başı ile selam verince bakkal **mukabele ederek** başıyla selam verdi. Böylece *karşılık vermiş oldu*.
- Babası başkalarının yanında bağırarak kızını **mahcup etti**, *utanan* kız odasına gitti.

3. Yukarıdaki fotoğrafta yer alan cümleleri okuyalım koyu yazılı kelimelerin anlamlarını tahmin edelim. Söyleyelim.

Bu işinik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/1VKh5aiPPQtOc39Uyjt_in1ZtMoP5Li8J1XF_R1nlz4/edit

1/2

Uygulama 5

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım.
* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki sorulara hikâyeyi dinlerken cevap verelim.

2. Aşağıdaki konulardan hangileri Bediâ'nın mektuplarında vardır? İşaretleyelim.

7 puan

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	Var	Yok
Rasim'in okuldaki notları	☐	☐
Rasim'in elbiseleri	☐	☐
Rasim'in eve geç gelmesi	☐	☐
Rasim'in sigara içmesi	☐	☐
Rasim'in el yazısı	☐	☐
Rasim'in ev işlerine yardım etmemesi	☐	☐
Anne ve babası ile ilgili bilgiler	☐	☐

3. Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" olarak işaretleyelim. *

5 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Doğru	Yanlış
İlk mektubu Rasim yazar.	☐	☐
Rasim, Bediâ'yı hiç görmeden ona aşık olur.	☐	☐
Rasim'in annesi Bediâ'yı çok sever.	☐	☐
Mektuplar sayesinde Rasim ders çalışmaya başlar.	☐	☐
Mektupları Bediâ'nın babası yazar.	☐	☐

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki sorulara hikâyeyi dinledikten sonra cevap verelim.

4. Mektuplar Rasim'in hayatını yönde değiştirir.

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ olumlu
☐ olumsuz

5. Rasim'in babası oğluna sahte mektuplar yazarken niyetlidir.

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ iyi
☐ kötü

6. Hikayenin ana fikri nedir?

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Aşık olmak bazı insanlar için korkutucu olabilir.
☐ Kimse bizi aşık olduğumuz insanlardan daha fazla etkileyemez
☐ İnsanlar aşık oldukları kişilerin sözünü dinlememlidir.

EK 10. Sesli Hikâye Uygulaması 6

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

1. Kısım

- Öğrenci kitabını bulamayınca öğretmen, "Ne var bunda? Panik yapma." dedi.
- Kış gelince bu köyde kaç ocak tüter?
- Vali yaşlı amcaya "Elin iş tutuyor mu?" diye sordu.
- Ahmet çocuğa "Kimse size bir büyüklük yapmadı mı?" diye sordu.
- Kim bu odanın altını üstüne getirdi?
- Her gün hastaneye gittim, doktorun kapısını aşındırdım.
- Bu kadar uzun konuşacak ne buldunuz?
- Yaşlı adam "Ocağna düştüm polis bey, lütfen yardım edin." dedi.
- Uzun kuraklık sonucu hayvanlar açlıktan kırıldı, öyle mi?
- Peki emir senden af diledi mi?

- Çocuk "Hayır ağabey hiç kimse bize yardım etmedi." diye cevap verdi.
- Sadece birkaç evde insanlar yaşıyor, en fazla 7 evde yaşama dair işaret vardır.
- Öğrenci "Evet öğretmenim çok önemli değil, biraz telaş yaptım" diye cevap verdi.
- Adamcağz, "Çok yaşlandım hiçbir işte çalışmıyorum" diye cevap verdi.
- Ben yapmadım, her yeri kardeşim dağıttı.
- Nasıl yani? Her gün hastaneye mi gittin? Neden?
- Laf laf açtı, o konudan diğer konuya derken iki saat muhabbet ettik.
- Polis ümitsizce "Ben size yardım edemem, üzgünüm." diye cevap verdi.
- Evet, pek çok hayvan maalesef öldü.
- Evet, diz çöktü, ayaklarına kapandı ancak onu affetmedim.

2. Yukarıdaki cümleleri eşleştirelim. Koyu yazılı kelime veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin edelim. *

10 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	a	b	c	ç	d	e	f	g	h	ı
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

<https://docs.google.com/forms/d/1NPNHUFpqYRsjPoa7iSm9KnoPbIGEgqWxLRYZyZyPKNo/edit>

1/1

Uygulama 6

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım.

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. Kim hapiste? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Krilla
☐ Babası
☐ Erkek kardeşi
☐ Kız kardeşi

3. Doktor, Krilla'ya yardım ediyor mu? *

1 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Evet
☐ Hayır

4. Krilla'ya göre kardeşi *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ suolu
☐ suşuz

5. Doktor hapisteki birini serbest bırakabilir mi?

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Evet
☐ Hayır

6. Yağlı adam Krilla'ya hangisini tavsiye etti?

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Bu işlerden vazgeçmesini.
☐ Polise gitmesini
☐ İl meclisi üyesi Bay Sinekov'a gitmesini
☐ Başbakan'a gitmesini

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

7. Hikayedeki olayları sıralayalım.

5 puan

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	1.	2.	3.	4.	5.
Vaska bir hırsızlık olayına kanıştı.	☐	☐	☐	☐	☐
Babası ve Krilla doktorun yanına gitti.	☐	☐	☐	☐	☐
Krilla yağlı adamla kargılaştı.	☐	☐	☐	☐	☐
Krilla meclis üyesi Sinekov'u ziyaret etti.	☐	☐	☐	☐	☐
Krilla yardım istemek için doktorun yanına gitti.	☐	☐	☐	☐	☐

8. Hikayenin başlığının "Cahillik" olması hangisini anlatmak istiyor? *

5 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Okuma yazma bilmemeyi.
☐ Bir durumda ne yapacağını bilmemeyi.
☐ İnsanlara hakettikleri saygıyı göstermemeyi.

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

https://docs.google.com/forms/d/10YuKiBQW-tkyh5Lf0UJT_FDHH89xLva0IE4q31QQleA/edit

1/2

EK 11. Sesli Hikâye Uygulaması 7

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma söz hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.
* Genel

1. Adınız *

1. Kaım

A. Aşağıdaki kelimeleri fotoğraflar ile eşleştiriniz

() asansör
() şiddet
() Trabzon
() keman
() topuklu ayakkabı
() apartman
() basamak
() albay
() merdiven bulağı

2. Yukarıdaki fotoğraflar ve isimleri eşleştirilim. *

9 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Asansör	Şiddet	Trabzon	Keman	Topuklu ayakkabı	Apartman	Basamak	Albay	Merdiven bulağı
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Kaım

1	çaresiz	a. Bir şey hakkındaki değerlendirme
2	yönelmek	b. Çözülm bekleyen kişi
3	apartman yöneticisi	c. Biz müzik eserini oluşturan kişi
4	yorum	d. Belli bir yöne doğru gitmek
5	beste	e. Güçlü insan
6	tuflu	f. Bir apartmanda idari işleri yapan kişi
7	otomat	g. Harekete karşı duyarlı lamba

3. Yukarıdaki kelimeleri anlamları ile eşleştirilim. *

7 puan

Her satırda yalnızca bir doğru işaretleyin.

	a	b	c	d	e	f
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmuş ve onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/19wghy3QyXHah_y1L32mmvE42j0ZGIE7fYEHD7YgS7l/edit

1/1

Uygulama 7

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım

2. Hikâyedeki kişiler ve mesleklerini eşleştirelim *

6 puan

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	Öğretmen	Emekli Bankacı	Albay
Tahsin Bey	☐	☐	☐
Sami Bey	☐	☐	☐
Gonca Hanım	☐	☐	☐

3. Hikâyedeki hangi ses hangi karakterle eşleşebilir? *

8 puan

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	Bardak kırıldı	Kapı kapanmadı	Kemanın teli koptu	Telefonun düştü
Melisa Hanım	☐	☐	☐	☐
Tahsin Bey	☐	☐	☐	☐
Sami Bey	☐	☐	☐	☐
Gonca Hanım	☐	☐	☐	☐

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım

4. Hikâyede apartman boşluğu hangisini temsil etmektedir?

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Bize çok yakın ama ilgilenmediğimiz bir hayatı.
- ☐ Bize çok uzak ve ilgilendiğimiz bir hayatı

5. Hikâye hangi konudan bahsediyor? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Kadına karşı şiddete tepkisizlikten
- ☐ Farkında olmadan çok ses çıkardığımızdan
- ☐ Apartman yaşamının güzelliğinden

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

EK 12. Sesli Hikâye Uygulaması 8

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikaye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

1. Kısım

1. Bu kadar derti nasıl içine yığdın, hiç kimseye anlatmadın mı?
 2. İnşaat işlerinin peşinde kim koşuyor?
 3. Yani eşleriniz ölünce siz ikiniz **hemhâl oldunuz**, öyle mi?
 4. Peki, sen hiç **hedefi on ikiden vurdu** mu?
 5. Baban bu hastalığa nasıl **kafa tutabiliyor**?
 6. Hocamız **şahsına münhasır** değil mi? Bazen şaka mı yapıyor, gerçeği mi söylüyor anlayamıyorum.
 7. Karantina döneminde **eve tıklamak** sence de sıkıcı değil mi?
 8. Zaten parasızken bir de telefonunu kaybetmen duruma **tuz biber ekmedi** mi?
 9. Bu hastalık **eşi benzeri görülmemiş** bir olay değil mi?
 10. Peki, yeni evini ağabeyin mi **dayayıp döşedi**?
- a. Hayır, ağabeyim değil. Bütün eşyaları babam aldı.
b. Hem de çok sıkıcı, sürekli evde olmak, hiç dışarı çıkmamak çok zor.
c. O hayatı çok seviyor, her hastalıkla savaşıyor.
ç. Ahmet. O inşaat mühendisliği okudu. Bu tip işleri rahatlıkla takip edebilir.
d. Evet, anlatmadım. Dertlerimi biriktirmek, kimseye anlatmamak hiç iyi bir fikir değilmiş.
e. Evet öyle, dünya insanlık olarak daha önce böyle bir hastalık yaşamadık.
f. Maalesef evet, benim karım, onun da kocası vefat edince aynı durumu yaşadık.
g. Kesinlikle, hiç kimsenin aklına gelmeyen bir uygulama yazdım ve çok başarılı oldum.
h. Hocamızın özelliği bu. Onun herkesten farklı, kendine özgü bir karakteri var.
ı. Tabi ki ekti, telefonum kaybolunca işler daha kötü oldu.

2. Birinci sorunuz *

10 puan

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	a	b	c	ç	d	e	f	g	h	ı
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/19xyGNqnehLku_UAFIkFaDjJfNM9cj5u3eAbjwGZno/edit

1/1

Uygulama 8

Bu uygulamadaki soruları hikâyeyi dinlerken ve dinledikten sonra cevaplayalım.

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. Günümüzde insanlar suskunluklarını hangi ortamlarda bozuyor? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Kahvehanelerde
- ☐ Kafelerde
- ☐ Sosyal paylaşım sitelerinde
- ☐ Çevrimiçi oyunlarda

3. "Sadece insan kalbinin kapısı içeriden açılır" sözü ne anlatmak istiyor? *

1 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Bir insan isterse kalbini başkasına açar.
- ☐ İnsan kalbinin kapısı bozuktur.
- ☐ İnsan sosyalleşmeyi beceremez.
- ☐ Asosyal insanlar internette daha rahat hareket ederler.

4. Sedat Bey ile ilgili hangi bilgiler doğrudur? *

11 puan

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	Doğru	Yanlış
Rize'de yaşıyor.	☐	☐
Kamyon şoförlüğü yaptı.	☐	☐
5 çocuğu var.	☐	☐
Bir kaza geçirmiş.	☐	☐
O şimdi emekli.	☐	☐
Onun yaptığı işe herkes şaşırmış.	☐	☐
Dükkanında ticaret yapıyor.	☐	☐
Onun dükkanı 12 saat açık.	☐	☐
Dükkanında çay satıyor ve para kazanıyor.	☐	☐
Dünya seyahatine çıkmış.	☐	☐
Dükkanın masraflarını sadece kendisi karşılıyor.	☐	☐

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

5. "İnsan İnsanın Zehrini Alır" başlığı neyi anlatmak istiyor olabilir? *

2 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ İnsanın halinden yine insan anlar.
- ☐ İnsanın dardına yine insan derman olur.

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

<https://docs.google.com/forms/d/1YK-qjSxVNsY6dPtsYBZPaG4C6v6gl10c8oOMPjli4mU/edit>

1/2

EK 13. Sesli Hikâye Uygulaması 9

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

1. Kısım

2. Yukarıdaki kelimeleri fotoğraflar ile eşleştirilim. *

8 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	a	b	c	ç	d	e	f	g
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Kısım

- Ali'nin o halini görünce **yüreğin burkulmadı** mı?
- Ülkeden çok uzakta **memleketini** bulmak nasıl bir duygu?
- Annesi çocuğu ağlarken görünce **yüreği yumuşadı** mı?
- Kardeşinin ameliyattan çıktığını görünce **kendini nasıl tutabildin**?
- Küçük çocuk **yetim** miymiş?

- Evet, siniri geçti, kızamadı çocuğa.
- Çok üzıldüm, Ali uzun yıllardır arkadaşım.
- Çok güzel bir his, buralarda çok yalnızdım. Şimdi aynı ülkeden gelen bir arkadaşım var.
- Tutamadım ki, duygularıma hakim olmadım, ağladım.
- Evet, daha üç yaşında babasız kalmış. Çok zor.

3. Yukarıdaki soruları cevaplarla eşleştirilim. Koyu yazılı kelimelerin anlamlarını tahmin edelim. *

5 puan

Her satırda yalnızca bir doğru işaretleyin.

	a	b	c	ç	d
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐

<https://docs.google.com/forms/d/1oo5gq8PZEo7PpbJFaPgkeExAAqZJkhfQcxoMQF0X6js/edit>

1/2

Uygulama 9

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. bu sebeple Hasan Filistin'e gidiyor. *

2 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Tatil yapmak istiyor
- ☐ Halasını ziyaret etmek istiyor
- ☐ Annesi ve babası öldü, kimsesiz kaldı
- ☐ O Filistin'i çok seviyor

3. Hikâyede hangi soruların cevapları vardır? *

10 puan

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	var	yok
Hasan'ın vapur yolculuğu nasıldı?	☐	☐
Hasan trene hangi şehirden bindi.	☐	☐
Hasan Arapça biliyor mu?	☐	☐
Hasan'ın halasının kaç çocuğu var?	☐	☐
Hasan'ı kim karşıladı?	☐	☐
Eskici neden Filistin'deydi?	☐	☐
Eskicinin ismi neydi?	☐	☐
Eskici hangi şehirdendi?	☐	☐
Eskici kaç para kazanıyor?	☐	☐
Hasan neden ağladı?	☐	☐

Dinledikten Sonra

bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım

4. Hikâyenin ana fikri nedir? *

3 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Dilimiz kendimizi bulduğumuz yerdir.
- ☐ Filistin çok sıcak bir ülkedir.
- ☐ İnsan akrabalarını özler.

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

EK 14. Sesli Hikâye Uygulaması 10

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikaye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

2. Birinci sorunuz *

5 puan

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	kalabalık	güzel	soğuk hava	sert adam	genç kız
Buz gibi	☐	☐	☐	☐	☐
Anne gülüşü gibi	☐	☐	☐	☐	☐
Mahşer yeri gibi	☐	☐	☐	☐	☐
Bir fidan gibi	☐	☐	☐	☐	☐
Duvar gibi	☐	☐	☐	☐	☐

3. İlginç yolculuk hatıralarınız var mı? Neler yaşadınız? Bu yolculuğu birkaç cümle ile anlatalım?

10 puan

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

Uygulama 10

Bu bölümdeki soruları hikâyeyi dinlerken ya da dinledikten sonra cevaplayalım.

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. Adam hangi doğrultuda seyahat yapıyor? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Kuzey - Güney
☐ Güney - Kuzey
☐ Batı - Doğu
☐ Doğu - Batı

3. Otobüsün camını hangi sıfatla anlatabiliriz? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Sıcak
☐ Soğuk
☐ Sert
☐ Yumuşak

4. Adam annesiyle neden kavgaya etti? *

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Biber yüzünden
☐ Domates yüzünden
☐ Tuz yüzünden
☐ Şeker yüzünden

5. Otobüs neden yolda bekliyor?

1 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Çünkü yol karlı, polis hiç kimseye izin vermiyor.
☐ Çünkü kar yağıyor ve polis zincirsiz araçlara izin vermiyor.
☐ Çünkü otobüsün benzinini çok ve polis izin vermiyor.
☐ Çünkü otobüste çok yolcu var ve polis izin vermiyor.

6. Hikâyedeki olayları sıralayalım. *

9 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7
Otobüs mola veriyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Çocuklar televizyon için kavgaya ediyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Polis kimlik kontrolü yapıyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annesini arıyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rahat bir uyku uyuyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Başla bir otobüse biniyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yolculuk bitiyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

7. Adam hangi olay için pigmanlık hissediyor?

3 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Kar yağarken yola çıktığı için.
☐ Yanına zincir almadığı için.
☐ Annesiyle kavgaya ettiği için.

Bu belge Google tarafından oluşturulmuş ve güvenli olarak saklanmıştır.

Google Formlar

EK 15. Sesli Hikâye Uygulaması 11

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.

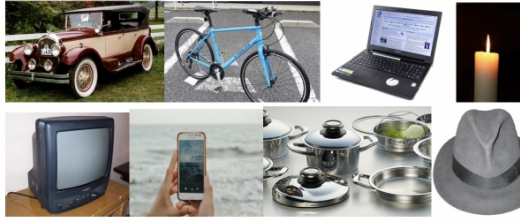
* Gerekli

1. Adınız *

2. Teknolojinin gelişmesi ile hangi meslekler geçmişte kaldı? 3 Tane yazalım. *

1 puan

2. kısım

3. Yukarıdaki nesnelerin hangileri 50 ya da 100 yıl önce çok gerekliydi ancak daha sonra önemini kaybetti? İşaretleyelim. *

5 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Otomobil
- ☐ Bisiklet
- ☐ Laptop
- ☐ Mum
- ☐ Tüplü televizyon
- ☐ Cep telefonu
- ☐ Tencere
- ☐ Kasket

4. Aşağıdaki kelimeleri eş / yakın anlamlıları ile eşleştirilim *

0 puan

Her satırda yalnızca bir şikki işaretleyin.

	görmeli, büyük	eğlence	çok koyu	Zihinde canlandırmak	zengin	Çok zayıflamak	Allah fakire fardım eder	Hikâyenin dersi
hali vakti yerinde	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
haşmetli	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mum gibi erimek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
cümbüş	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zifiri	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tasavvur etmek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
garip kuşun yuvasını Allah yapar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kıssadan hisse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

https://docs.google.com/forms/d/1_1Tm3xGOJwKLNjRQmWD-GYtkdWyZjaI36BGWRNtBuG0/edit

1/2

Uygulama 11

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. Mumcu Sabih Efendi ile ilgili bilgilerin hangileri doğrudur? *

5 puan

Her satırda yalnızca bir şıkla işaretleyin.

	Doğru	Yanlış
İşleri iyi değildi.	☐	☐
Baba mesleğini devam ettirdi.	☐	☐
Aileden miras kalan bir zenginliği vardı.	☐	☐
Az para kazanıyordu.	☐	☐
Çok müşterisi vardı	☐	☐

3. Delikanlı fare elektrik dairesinde kemirdi. *

2 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ kabloarı
☐ tatlıları
☐ tahtaları
☐ demirleri

4. Delikanlı fare neye sebep oldu? *

2 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Gazın kesilmesine
☐ Elektrikli kesilmesine
☐ Suyun kesilmesine
☐ İnternetin kesilmesine

5. Sabih Efendi'yi neden evden çağırdılar?

2 puan

Yalnızca bir şıkla işaretleyin.

- ☐ Sohbet etmek için
☐ Eğlenmek için
☐ Yemek yemek için
☐ Mum satın almak için

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

6. Sizce Hikayenin kıssadan hissesi nedir? Yazalım.

4 puan

EK 16. Sesli Hikâye Uygulaması 12

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

2. Yılabında yeni kararlar alır mısınız? Hangi konularda kararlar alırsınız? İşaretleyelim. *

1 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ İnsanlarla ilişkiler
☐ Eğitim
☐ Ekonomik konular
☐ Sağlık
☐ Aşk
☐ İş

2. Kısım

2. Aşağıdaki cümlelerde koyu renkli ifadelerin anlamlarını bulalım ve cümleleri yukarıdaki resimlerle eşleştirelim.

- a. Okulda öğretmenin sorusuna cevap vermek için **can atıyor**. Herkes cevap vermeye çok istekli.
b. Yangıda bir kişi diğerlerinin **gerisinde kaldı** ama vazgeçmedi.
c. Bu maçı kaybettik ama henüz hiçbir şey kaybetmedik. Hem ne derler? **Önümüzdeki maçlara bakalım**.
d. Ben senin gayet **sağduyulu** olduğunu düşünüyorum. Sen sakincece akıllıca bir karar vereceksin.
e. Öğretmenin anlattıklarını **can kulağıyla dinledim**. Tek bir kelimesini kaçırmadım ve bütün dersi anladım.

3. Yukarıdaki cümlelerde koyu renkli ifadelerin anlamlarını bulalım ve cümleleri yukarıdaki resimlerle eşleştirelim. *

5 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	1	2	3	4	5
a	☐	☐	☐	☐	☐
b	☐	☐	☐	☐	☐
c	☐	☐	☐	☐	☐
d	☐	☐	☐	☐	☐
e	☐	☐	☐	☐	☐

4. Üçüncü sorunuz *

Metninizi buraya girin.

5. Yukarıdaki metni temel alan dördüncü sorunuz. *

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/16CtCiPm0u_B7yE6F-SvpLwXE_v9gMAKPZ5DbhiM4Jhl/edit

1/1

Uygulama 12

Bu bölümdeki soruları dinleme metnini dinlerken ya da dinledikten sonra cevaplayalım.

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu bölümdeki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. Hikâyeye göre aşağıdaki cümleleri "Doğru" ya da "Yanlış" şeklinde işaretleyelim. *

7 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	Doğru	Yanlış
Yaşadığı yerden memnun.	☐	☐
Yılbaşı gecesi hiç eğlenmediler.	☐	☐
Spor yapmayı planlıyor.	☐	☐
Çok uzun süredir burada	☐	☐
Değişik yeme alışkanlıkları var.	☐	☐
Hiçbir şeyi unutmuyor.	☐	☐
Sosyal medyayı çok kullanıyor.	☐	☐

3. Adamın kararlarını konuların göre sıralayalım. *

8 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6. sütun
Temizlik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hobiler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sosyal ilişkiler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sağlık	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Trafik Kuralları	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Psikoloji	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

EK 17. Sesli Hikâye Uygulaması 13

15.05.2021

Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sizi hikaye dinlemesine hazırlamak içindir.

* Gerekli

1. Adınız *

1. Kısım

- Son dönemde pek çok insan işsiz kalınca, altınlarını kuyumculara **rehine verdiler**. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
 - Eski zamanlarda insanlar kendilerini korumak için hangi **kesici aletleri** taşıyorlardı?
 - İnsanlara acımadan zarar veren **zalim insanlar** hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Hız. İsa nasıl öldü?
 - Dışarıya karşı sessiz ve sakin görünen ancak gizli gizli kötülük yapan insanlara ne denir?
- Bu tür insanlar her türlü kötülüğü yapabilirler ama unutmayın, sonunda iyiler kazanır.
 - Eğer kısa bir süre için bu eşyaları bıraktılar ve geri alacaklarsa mümkün. Ama ya alamazlarsa? İşte o zaman onlar için kötü olur.
 - Teknoloji bugünkü kadar gelişmemişti, bu yüzden kesici alet olarak bıçak, hançer ve kılıç taşıyorlardı.
 - Bu konuda pek çok rivayet var ancak en çok bilineni **çarmıha** gerilerek öldürüldüğü.
 - Bu tür insanlar için genellikle **"sinsi"** sıfatını kullanıyoruz.

2. Yukarıdaki soruları cevapları ile eşleştirelim. Koyu yazılı kelime / kelime gruplarının anlamlarını tahmin edelim. *

5 puan

Her satırda yalnızca bir giki işaretleyin.

	a	b	c	ç	d
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐

3. Aşağıdaki kelimeleri eş / yakın anlamları ile eşleştirelim. *

5 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

	arkadaşlığı sürdürme	bağlılık	yakın arkadaşlık	inanç	yığıltık
tevekkül	☐	☐	☐	☐	☐
sadakât	☐	☐	☐	☐	☐
mertlik	☐	☐	☐	☐	☐
dostluk	☐	☐	☐	☐	☐
vefa	☐	☐	☐	☐	☐

4. Üçüncü sorunuz *

Metninizi buraya girin.

5. Yukarıdaki metni temel alan dördüncü sorunuz. *

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

Uygulama 13

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım

* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevap verelim.

2. Damon neden Zalim'i öldürmek istedi? *

2 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Çünkü Zalim, hırsızlık yaptı.
- ☐ Memleketi onun elinden kurtarmak için.
- ☐ Kral olmak için.
- ☐ Para için

3. Damon neden 3 gün izin istedi? *

2 puan

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- ☐ Tatil yapmak için.
- ☐ Allesine haber vermek için
- ☐ Kardeşinin düğünü için.
- ☐ Kaçmak için

4. Damon geri dönmeye dostuna ne olacak? *

2 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Çarmıha gerilecek.
- ☐ Suda boğulacak.
- ☐ Ateşte yanacak
- ☐ İlaçla ölecek

5. Dostu, Damon'un ricasını

1 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ kabul etti.
- ☐ reddetti.

6. Damon'un önüne çıkan engelleri sıralayalım.

5 puan

Her satırda yalnızca bir şıkki işaretleyin.

	1	2	3	4
Susuzluk	☐	☐	☐	☐
Bekçi	☐	☐	☐	☐
Haydutlar	☐	☐	☐	☐
Sel ve nehir	☐	☐	☐	☐

Dinledikten sonra

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

7. Hikâyenin ana fikri hangisi olabilir? *

3 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ İnsanlar gerçekten dost olamazlar.
- ☐ Dostlar birbirine şartsız güvenir.
- ☐ Aile arkadaşlıktan önemlidir.
- ☐ Arkadaşlarımızla ilişkimiz kopabilir.

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/1WK6By9d51plyqjayWZ_oell-2D5d2Xh8_SXuGvuvXNlg/edit

1/2

EK 18. Sesli Hikâye Uygulaması 14

15.05.2021

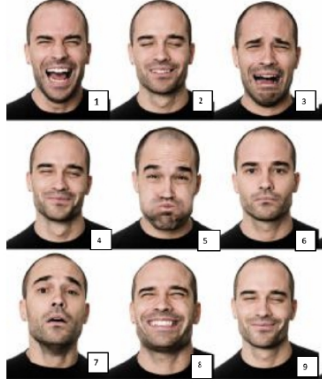
Dinlemeden Önce

Dinlemeden Önce

Bu çalışma sesi hikâye dinlemesine hazırlamak içindir.
* Gerekli

1. Adınız *

1. Kısım

2. Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını sözlükten bulup resimlerle eşleştirilim. *

5 puan

Uygun olanları simünü işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dört köşe olmak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kaçların çıkmak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yüzünü eleştirmek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ağız kulaklarına varmak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sikintiye patlamak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Kısım

a. iyi kâğıtli	1. Birinin emri altında bulunma, övgü olmayan kimse
b. kâğıt	2. Gözünde veya iddiasında halkı çıkacak tarzda bir şey verilmesini kabul eden sözünü anlama yapmak
c. bundan iyisi can sağlığı	3. "Bundan iyisi olmaz" anlamında bir söz.
d. faydası dokunmak	4. Acı ile isteme (istemeden ses çıkarma) sırasında çıkan sesin adı
e. bahse girmek	5. Erkek koyun (hayvan)
f. koç	6. Yarar sağlamak, vermek
g. inli	7. Bakuları için hep iyilik dâğınen, iyi yürekli

3. Yukarıdaki ifadeleri anlamları ile eşleştirilim. *

7 puan

Uygun olanları simünü işaretleyin.

	1	2	3	4	5	6	7
a	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu içerik Google tarafından dışarıya aktarılmamıştır.

Google Formlar

<https://docs.google.com/forms/d/1wKQ01iNN3nEDKaus3vaKnDQqyXzKO2DXQjkgfG2ELV4/edit>

1/1

Uygulama 14

Aşağıdaki soruları hikâyeyi dinlerken veya dinledikten sonra cevaplayalım
* Gerekli

1. Adınız *

Dinlerken

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinlerken cevaplayalım.

2. Kölelerin efendisi nasıl bir insandır? *

2 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ İyi kalpli
☐ sinirli
☐ kötü sözler söyleyen
☐ bağırıp çağıran

3. Köleler efendilerine karşı nasıl davrandılar? *

2 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ İşine yaramadılar.
☐ İyi hizmet ettiler.
☐ Yalan söylediler.
☐ Dedikodu yaptılar.

4. Şeytan olayları nereden izledi? *

2 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Ağaçtan
☐ Bahçeden
☐ Tarladan
☐ Evden

5. Alep'in davranışları misafirleri nasıl etkiledi?

2 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Misafirler kızdı.
☐ Misafirler şaşırdı.
☐ Misafirler güldü.
☐ Misafirler ağladı.

6. Şeytan, efendinin davranışlarına nasıl tepki verdi?

2 puan

Yalnızca bir şıkki işaretleyin.

- ☐ Şaşırdı
☐ Sinirlendi
☐ Üzüldü
☐ Sevindi

Dinledikten Sonra

Bu kısımdaki soruları hikâyeyi dinledikten sonra cevaplayalım.

7. Hikâyenin ana fikri nedir ? Yazalım. *

5 puan

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

https://docs.google.com/forms/d/1mF_womCpp1jiS_340bSa55aM9DUctitVjzVQZBKVimg/edit

1/2